

PROF. DAMIR PIPLICA

Forenzika je sve više 'in'

STR. 10



PROJEKT 'WATERCARE'

Novi model upravljanja obalnim vodama

STR. 12



APLIKACIJA ZA STUDENTE U SPLITU

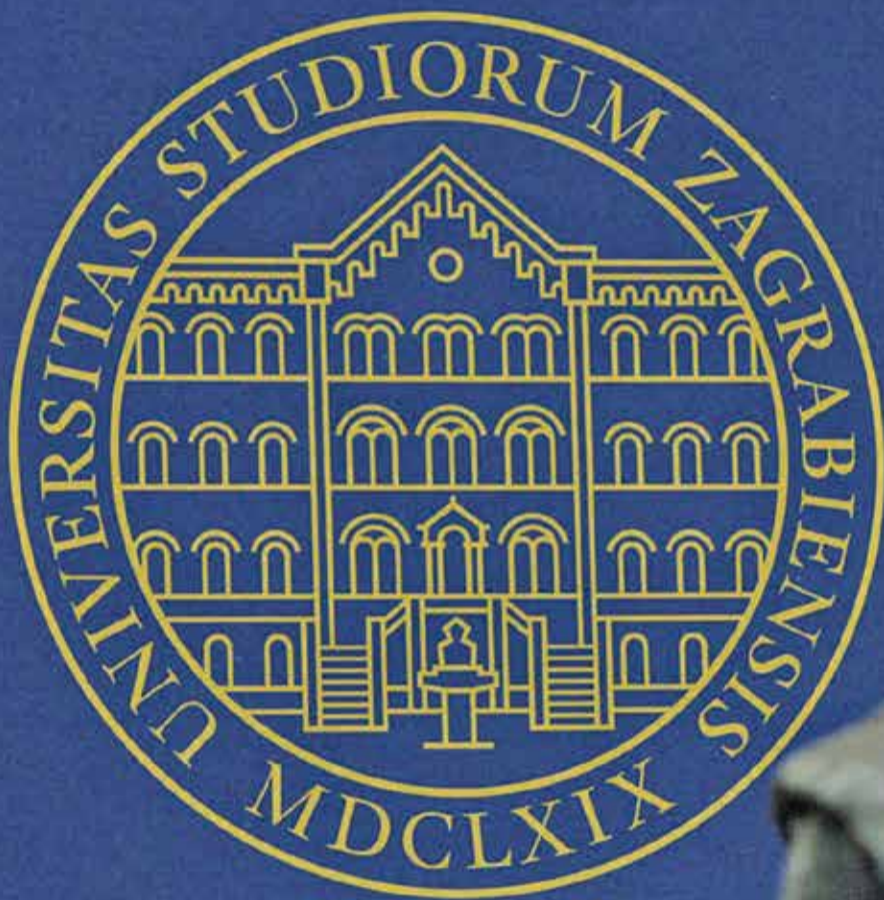
Do željenog stana preko dva klika

STR. 11

god XII.
broj 130.
31.kolovoza 2020.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine



ŠANGAJSKA LISTA

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MEĐU 500 NAJBOLJIH NA SVIJETU

Str. 3

APEL SVJETSKIH INTELKTUALACA

Pismo o pravdi i otvorenoj debati

STR. 16

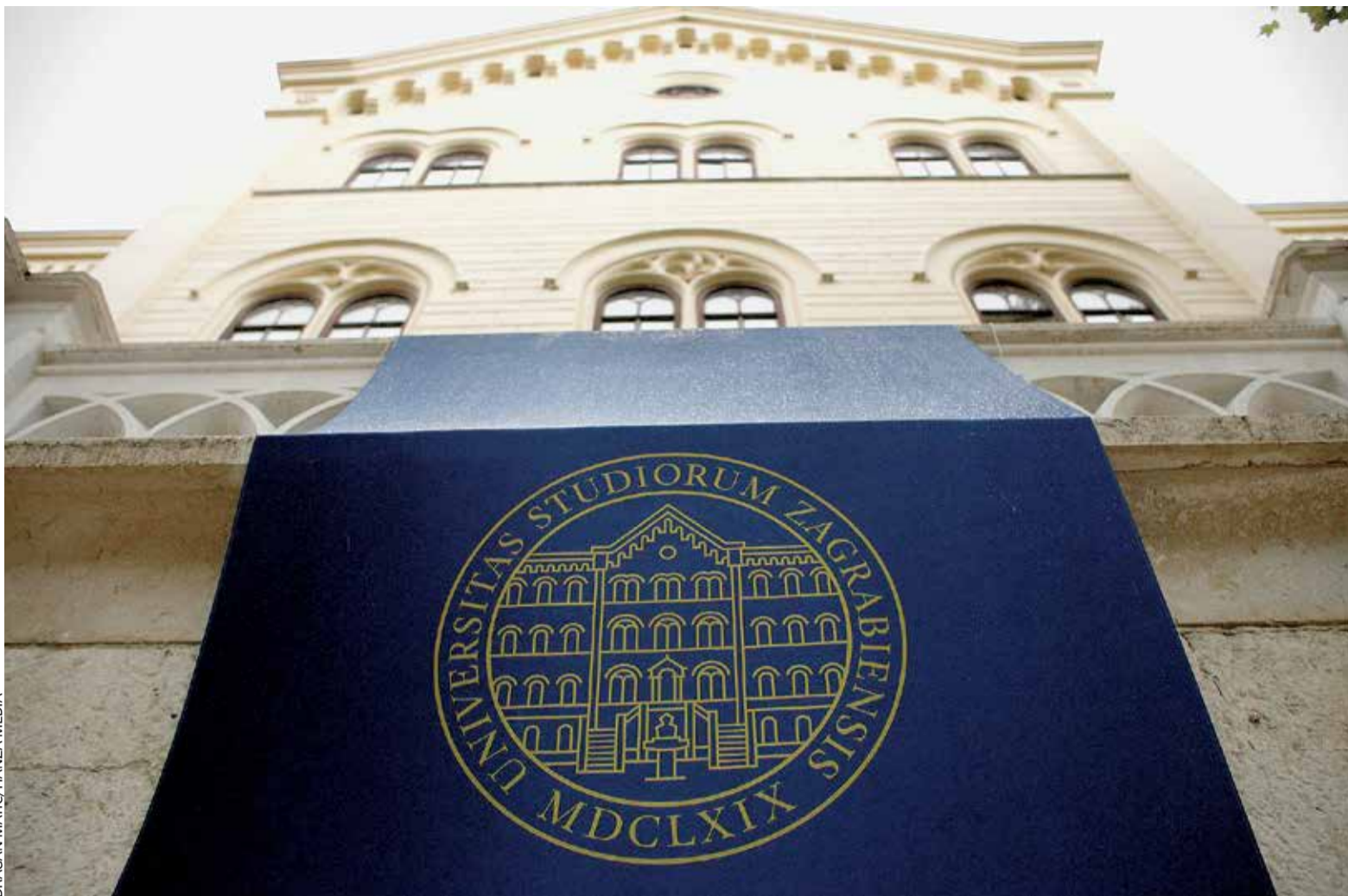


VLATKA VUKELIĆ, ČELNICA HRVATSKOG SVEUČILIŠNOG SINDIKATA

Smijenjena dekanica Vlahović-Štetić mobingirala i povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika

STR. 8





DRAGAN MATIĆ/HANZA MEDIA

GLAVNE SASTAVNICE PROJEKTA:

Međusveučilišni kampus (UNIC Campus) omogućit će studentima, istraživačima i sveučilišnim nastavnicima te administrativnim zaposlenicima nesmetanu mobilnost nužnu za učenje, nastavu, poučavanje, znanstveno istraživanje, rad i razmjenu usluga unutar UNIC-a, bez obzira na njihovo socioekonomsko i kulturno podrijetlo i stanje. Cilj je osigurati punu inkluzivnost svih kategorija studenata, i to na europskoj razini.

Akademija izrazite raznolikosti (Superdiversity Academy) potiče sveučilišta na prihvaćanje studenata i zaposlenika svih karakteristika i podrijetla. Cilj je otvoriti i razviti nove oblike suradnje te mobilnost studenata i zaposlenika među uključenim sveučilištima.

Gradski laboratoriji (City Labs) odnose se na prostore za razmjenu znanja unutar gradova, te između drugih gradova u kojima djeluje osam sveučilišta koja čine UNIC savez. Cilj je osigurati utjecaj sveučilišta na preobrazbu gradova koji su izgubili nekadašnje značenje u klasičnim industrijama.

POTPORA EUROPSKE KOMISIJE

Sveučilište u Zagrebu postaje dio Europskoga sveučilišta postindustrijskih gradova - UNIC

Očekuje se da će stvaranje Europskoga sveučilišta formalno početi s novom akademskom godinom, a projekt ima tri glavne sastavnice: međusveučilišni kampus, akademija izrazite raznolikosti te gradski laboratoriji

Savezu osam europskih sveučilišta, među kojima je i Sveučilište u Zagrebu, dodijeljena je inicijalna potpora za razvoj Europskoga sveučilišta postindustrijskih gradova – UNIC, u okviru poziva *European Universities*, izvijestila je Europska komisija 9. srpnja 2020.

Uz Sveučilište u Zagrebu, UNIC savez čine Sveučilište Deusto u Bilbau (Španjolska), Sveučilište Ruhr u Bochumu (Njemačka), Koç sveučilište u Istanbulu (Turska), Erasmus sveučilište u Rotterdamu (Nizozemska), Sveučilište u Corku (Irska), Sveučilište u Liègeu (Belgija) i Sveučilište u Oulu (Finska).

Rezultati evaluacije poziva *European Universities* objavljeni su u srpnju 2020. Projektni prijedlog UNIC saveza dobio je izrazito visoke ocjene u svim komponentama koje su vrednovane te je odabran kao jedan od 24 odobrena saveza među čak 62 prijave. Sveučilište u Zagrebu time se uvrstilo u odabrana sveučilišta koja sudjeluju u oblikovanju novih transnacionalnih saveza koji će funkcionirati kao



DRAGAN MATIĆ/HANZA MEDIA

europska sveučilišta koje je odabrala i financijski podržava Europska komisija.

Pripremu projekta na Sveučilištu u Zagrebu vodio je tim predvođen prof. **Ivanom Koprićem** s Pravnoga fakulteta, **Vesnom Kotarski**, voditeljicom Ureda za EU projekte Sveučilišta te studentom Pravnoga fakulteta **Karlom Kožinom**.

Mobilnost studenata

Rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. **Damir Boras** ističe da će u provedbu projekta biti uključeni, ne samo Pravni fakultet, nego podjednako i svi fakulteti i akademije, kao i druge sveučilišne institucije, poput Sveučilišnoga računskoga centra, Centra za napredne studije u Dubrovniku i druge.

– Želimo dodatno unaprijediti načine studiranja, mobilnost studenata te pomoći stanovništvu grada Zagreba, šire okoline te čitave Hrvatske kroz gradski laboratorij, u kojem će studenti svih fakulteta i akademija, zajedno sa svojim akademskim mentorima, osigurati uključivanje pripadnika rizičnih i isključenih skupina u puni život zajednice i



“ UNIC savez u nekoliko prethodnih mjeseci već je stekao značajno iskustvo zajedničkoga online djelovanja, uz korištenje interaktivnih tehnologija

studiranje, istraživanje, nastavnički i drugi rad u sklopu našega Sveučilišta – naglasio je rektor Boras.

U provedbi projekta očekuje se sudjelovanje svih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, njihovih studenata, profesora i drugih nastavnih i nenastavnih zaposlenika. Provedbu projekta koordinirat će Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu te tim koji će voditi prof. Ivan Koprić. Tim će imati povjerenike na svim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu, budući da je riječ o projektu od izrazito ve-

likoga dugoročnoga utjecaja na razvoj čitavoga Sveučilišta i svih njegovih sastavnica. Posebnu ulogu u projektu imat će studenti, čiji su predstavnici iz svih uključenih sveučilišta imali veliki utjecaj na oblikovanje misije ovoga saveza te projektoga prijedloga.

Nove okolnosti

Očekuje se da će projekt stvaranja ovoga Europskoga sveučilišta formalno početi s provedbom početkom nove akademske godine, od 1. listopada 2020. Prva faza projekta trajat će tri godine, nakon čega je moguće njegovo produljenje tijekom daljnje tri godine, a u skladu s rezultatima vrednovanja. U tom smislu, očekuje se da će se aktivnosti UNIC-a u punom opsegu razvijati tijekom šestogodišnjega razdoblja. Projekt stvaranja UNIC-a ima tri glavne sastavnice: međusveučilišni kampus, akademija izrazite raznolikosti te gradski laboratoriji.

Koordinator UNIC saveza je Erasmus sveučilište u Rotterdamu, a projekt je, usprkos situaciji s pandemijom COVID-19, edukacijske

“ Prva faza projekta trajat će tri godine, nakon čega je moguće njegovo produljenje tijekom daljnje tri godine, a u skladu s rezultatima vrednovanja

i druge aktivnosti započeo odmah nakon potpisivanja Povelje o utemeljenju i misiji novoga Europskoga sveučilišta postindustrijskih gradova (UNIC) 5. veljače 2020. godine. Tim na Erasmus sveučilištu vodi prof. **Peter Scholten** koji je objasnio da je UNIC savez u nekoliko prethodnih mjeseci već stekao značajno iskustvo zajedničkoga online djelovanja, uz korištenje interaktivnih tehnologija. Osim toga, prema riječima prof. Scholtena, pokazalo se da je projekt izrazio dobro prilagođenim okolnostima, s tim da će se novi oblici i instrumenti obrazovanja dodatno usavršavati tijekom projekta, kako bi se velikom dijelu studenata svih uključenih sveučilišta omogućilo jedinstveno europsko studentsko iskustvo.

NAJPRESTIŽNIJE MEĐUNARODNO RANGIRANJE SVEUČILIŠTA

Sveučilište u Zagrebu i dalje među 500 najboljih na svijetu

Na 'Šangajskoj listi' objavljenoj u kolovozu, u okviru rangiranja Academic Ranking of World Universities (ARWU), jedino je hrvatsko sveučilište, čime je opet prepoznato kao međunarodno izvrsno i kompetitivno



PIŠE: DR. MIROSLAV RAJTER

Kada se govori o ovome rangiranju, potrebno je istaknuti da je Šangajska lista prvi put objavljena 2003. godine s ciljem objektivne usporedbe kineskih sveučilišta s američkima i upravo je ta motivacija uzrokovala da se prilikom rangiranja koriste isključivo objektivni indikatori koji se prikupljaju iz izvora neovisnih od samih sveučilišta. Naime, rangiranja sveučilišta mogu se podijeliti na dvije skupine – ona koja prikupljaju podatke od sveučilišta i ona koja ih prikupljaju iz vanjskih izvora. Sustavi koji prikupljaju podatke od sveučilišta su u pravilu obuhvatniji i bogatiji informacijama, ali su s druge strane i nepouzdaniji, dok sustave koji samostalno prikupljaju podatke odlikuje značajno bolja objektivnost i kredibilitet. Šangajska lista svoj status zahvaljuje upravo objektivnosti.

Kriteriji kojima se vodi šangajska lista postavljeni su vrlo visoko. 30% težine ocjene odnosi se na alumne i osoblje sveučilišta koji su dobitnici Nobelove nagrade i Fieldsove medalje. Daljnjih 20% težine ocjene odnosi se na broj visoko citiranih znanstvenika prema listi koju objavljuje *Clarivate Analytics*. Od hrvatskih znanstvenika na toj je listi prof. Anet Režek Jambrak s Prehrambeno-biotehnološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Sljedećih 20% težine ocjene na Šangajskoj listi odnosi se na broj radova objavljenih u časopisima *Nature* i *Science* u periodu od 2015. do 2019. godine. Znanstvenici sa Sveučilišta u Zagrebu u tom su periodu objavili 18 članaka u ovim prestižnim publikacijama. Posljednja dva indikatora odnose se na ukupan broj članaka objavljenih u bazi *Web of Science* (20%) te na uravnoteženje svih indikatora s obzorom na broj zaposlenih (10%).

Među najboljima u čak 14 kategorija

Kada se detaljnije pogledaju rezultati po pojedinim područjima, na nedavno objav-

ljenom GRAS rangiranju koje se publicira u okviru "Šangajske liste", Sveučilište u Zagrebu rangirano je među najboljima na svijetu u 14 kategorija. Od toga se posebno ističu kategorije **prehrambene znanosti i tehnologija** i **menadžment u turizmu**, u kojima je rangirano među 200 najboljih svjetskih sveučilišta, u **veterinarskoj je znanosti** rangirano među najboljih 300, a u **znanosti o energiji, medicinskoj tehnologiji i farmaciji** među najboljih 400 na svijetu. Od ostalih hrvatskih sveučilišta, na ovom se popisu pojavljuje samo Sveučilište u Splitu, rangirano u dva područja. Od sveučilišta u okruženju samo je Sveučilište u Beogradu rangirano na istoj poziciji kao i Sveučilište u Zagrebu, dok je Sveučilište u Ljubljani na poziciji između 501. i 600. mjesta.

Kako bismo ove rezultate stavili u širi kontekst, potrebno ih je analizirati iz različitih perspektiva. Najprije, "Šangajska lista" u početku je napravljena u želji da se na objektivnan način kompariraju kineska sveučilišta s američkima. Upravo stoga visoka pozicija na ovoj listi predstavlja priznanje za Sveučilište u Zagrebu, budući da po najstarijim kriterijima pripada najboljim sveučilištima na svijetu. S druge strane, sasvim je opravdano pitanje zašto rezultat Sveučilišta u Zagrebu nije bolji, kao i zašto na ovoj listi nema drugih hrvatskih sveučilišta. Sveučilište u Zagrebu, kao i druga hrvatska sveučilišta, suočeno je s mnogim ograničavajućim okolnostima. U prvom redu, gotovo su sva sveučilišta u Hrvatskoj javna, što znači da je njihova uloga isprepletena s interesima niza aktera te da je njihova temeljna zadaća visoka izobrazba u cilju zadovoljenja nacionalnih potreba. Stoga je logično da će se na javnim sveučilištima provoditi i programi koji nemaju znanstvenu atraktivnost, ali su iz pozicije hrvatskoga društva nužni. Upravo iz ovoga razloga nije moguće, niti bi bilo poželjno, da se javna sveučilišta orijentiraju tako da maksimaliziraju konkurentnost i međunarodnu poziciju. Kod privatnih je sveučilišta logika sasvim drugačija pa si mogu dozvoliti da nude samo one programe koji će biti kompetitivni (ili im biti isplativi). Postoji dovoljan broj svjetskih primjera trenda povećanja kompetitivnosti koji u biti zagovara transformaciju sveučilišta iz centara za učenje u profitne centre. To za posljedicu ima smanjivanje broja programa u područjima



DARKO TOMAŠ / HANZA MEDIA

Academic Ranking of World Universities 2020

World Rank	Institution*	By location	National/Regional Rank	Total Score	Score on Alumni
401-500	University of Zagreb	Croatia	1		0

umjetnosti, humanističkih i društvenih znanosti. U 2015. godini japanski je ministar obrazovanja poslao pismo nacionalnim sveučilištima u kojem je tražio da ona poduzmu aktivne korake za ukidanje društvenih i humanističkih znanosti ili njihovo preoblikovanje sukladno društvenim potrebama. Najprestižnija japanska sveučilišta (Tokyo i Kyoto) ovu su inicijativu odbila smatrajući je degradirajućom i antiintelektualnom. Drugim riječima, iz pozicije sveučilišta u Hrvatskoj, međunarodni rang ne smije postati najviši prioritet. Sveučilište u Zagrebu kao najstarije i najveće hrvatsko sveučilište od svojih početaka tradiciju i uspješnost gradi na sinergiji različitih područja znanosti i umjetnosti, što je i jedan od temeljnih razloga njegove međunarodne prepoznatljivosti.

Uspjeh usprkos nepovoljnom okruženju

Drugi čimbenik koji hendikepira hrvatska sveučilišta u postizanju kompetitivnosti je sustav financiranja javnih sveučilišta. Uz to što je ulaganje države u znanost, gledajući u okviru zemalja zapadne civilizacije, iznimno nisko, postojeći sustav temeljnog financiranja znanstvene i umjetničke djelatnosti temeljen je na financiraju objave pojedinačnih članaka. Osim gotovo nevjerojatne nelogičnosti da se u umjetničkom području financiraju isključivo objavljeni znanstveni članci, sustav

financiranja napravljen je tako da honorira produktivnost znanstvenika u velikim kolaboracijama, a demotivira stvaranje istraživačkih timova unutar institucija. Tako će se jedan rad kojeg znanstvenik objavi u kolaboraciji s 5000 autora s drugih institucija brojati kao jedan cjeloviti rad, jednako kao i rad koji objave tri autora s iste institucije. Posljedica ovog sustava je da se honoriraju aberacije, jer u pojedinim slučajevima radovi s preko 1000 autora čine i do 20% ukupne godišnje produktivnosti pojedinih institucija u Hrvatskoj. Temeljni problem koji to povlači jest rasipanje proračuna jer on nije fokusiran na to da se znanstvenicima koji imaju kapacitet i potencijal biti znanstveno produktivni omoguće uvjeti za provođenje istraživačkoga rada. Također, devijacija koja je napravljena u sustavu financiranja izdavanja nacionalnih znanstvenih časopisa, što je naročito došlo do izražaja zbog potpuno pogrešne politike MZO-a, bivše ministrice i bivšeg državnog tajnika za znanost u posljednje četiri godine, dovodi do sve težih okolnosti za njihovo izdavanje, čime je ugrožen, ne samo status časopisa u međunarodnim citatnim bazama, a što je ključan kriterij "Šangajske liste", već dovodi i do zatiranja onih znanstvenih tema koje nisu lako objavljive u međunarodnim časopisima, ali su izrazito značajne za hrvatsku kulturu i nacionalni identitet. Valja uz to napomenuti da

je ukupno financiranje znanstvenog i istraživačkoga rada, u što je prema nezakonitom tumačenju sada već bivše uprave Ministarstva znanosti i obrazovanja uključeno i izdavanje časopisa, otprilike 11.000 kuna godišnje po znanstveniku, što je ispod (ili "izvan") svakoga razumnog okvira.

Realnost rangiranja sveučilišta

Vezano uz tu temu, potrebno je napomenuti i razlike u sustavu znanstvenih napredovanja. Nacionalna regulativa različito tretira različita područja znanosti pa je tako primjerice u društvenim znanostima zbog toga uobičajeno da se radovi objavljuju u kolaboracijama do tri autora. Posljedično će hrvatski znanstvenici u društvenom području imati manju ukupnu produktivnost od svojih kolega u drugim državama koji svoje radove objavljuju u većim kolaboracijama. Specifičnost hrvatskoga nacionalnoga konteksta je i u tome da su instituti u Hrvatskoj izdvojeni od sveučilišta kao neovisne institucije te je dominantan oblik rada na sveučilištima takav da gotovo svi zaposlenici u akademskom zvanju istovremeno izvode nastavu i obavljaju znanstvene radove. Ovime je njihova znanstvena produktivnost u najboljem slučaju 50% one koja bi se mogla očekivati od znanstvenika koji su u potpunosti posvećeni znanstvenom radu. Premda je to pitanje izvan opsega ovoga

članka, treba napomenuti da je u nekim slučajevima odluka države da se instituti integriraju u sveučilišta dovela do skoka na "Šangajskoj listi" od 200 i više mjesta.

Naposljedku valja napomenuti i sve veći problem nepoštenih praksi koje se koriste na raznim sveučilištima izvan Hrvatske radi poboljšanja međunarodnog ranga. Osim već spomenutoga objavljivanja u masovnim kolaboracijama, pojavljuju se i različite druge prakse poput izravnog plaćanja znanstvenicima s drugih institucija da uz svoje ime navedu i afilijaciju institucije koja nije s njima izravno povezana.

Zaključno, ovogodišnji rezultat Sveučilišta u Zagrebu pokazuje da se ono svrstava u najprestižnija sveučilišta na svijetu. Kako bismo još unaprijedili ovaj status, potrebna je aktivnija suradnja državnih institucija s upravama sveučilišta s ciljem omogućavanja uvjeta rada usporedivih s razvijenim zemljama. U ovome trenutku, prema *Round Ranking listi*, Sveučilište u Zagrebu je 79. na svijetu u produktivnosti s obzirom na dostupno financiranje, po čemu je bolje i od Harvarda, Yalea, Oxforda i mnogih drugih. Iako je ovo naizgled pohvalan rezultat, on nam zapravo govori o izrazito teškim uvjetima u kojima rade hrvatski znanstvenici. Uspjeh Sveučilišta u Zagrebu, koje je već godinama takav da gotovo svi zaposlenici u akademskom zvanju istovremeno izvode nastavu i obavljaju znanstvene radove. Ovime je njihova znanstvena produktivnost u najboljem slučaju 50% one koja bi se mogla očekivati od znanstvenika koji su u potpunosti posvećeni znanstvenom radu. Premda je to pitanje izvan opsega ovoga

ODRŽANA SKUPŠTINA SAVEZA BIVŠIH STUDENATA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Novim smjernicama do bolje promocije Sveučilišta

Sustavno će se poticati formiranje alumni ureda pri sastavnicama Sveučilišta te kontinuirano održavati koordinacije na temu ujednačenog planiranja i provođenja alumni aktivnosti

PIŠE:
TATJANA KLARIĆ BENETA



Redovita skupština Saveza bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu (ALUMNI UNIZG) održana je elektroničkim putem od 15. do 17. srpnja 2020. godine. Od ukupno 53 člana s pravom glasovanja, svoje sudjelovanje na Skupštini prijavilo je 44 člana koji su se očitovali na unaprijed dostavljen poziv i materijale za Skupštinu.

Predsjednik Saveza ALUMNI UNIZG prof. dr. sc. Mario Šafran podnio je Izvješće o radu Predsjedništva Saveza za razdoblje od prethodne Skupštine, odnosno od srpnja 2019. do srpnja 2020., u kojem je izvjestio o ostvarenim aktivnostima Saveza u protekloj godini. Izvjestio je da je Predsjedništvo Saveza ALUMNI UNIZG tijekom u promatranom razdoblju provelo većinu planiranih aktivnosti te su održane tri sjednice predsjedništva Saveza i više koordinacijskih sastanaka s ciljem jačanja aktivnosti Saveza. Također, u cilju jača-

nja ugleda i imena Sveučilišta u Zagrebu te širenja svijesti u hrvatskom društvu o alumni ideji i kulturi kao obliku društveno odgovornog ponašanja, Predsjedništvo je nastavilo ciklus predavanja pod nazivom „Moja alumni priča“.

S ciljem intenziviranja projekta korištenja jedinstvene e-adrese @alumni.unizg.hr te u skladu s Odlukom o korištenju elektroničkih adresa studenata završnih godina studija s jedinstvenom alumni domenom u rujnu 2019. godine poslano su pozivi studentima završnih godina.

Kako se doznaje iz zapisnika sjednice, odziv na tu inicijativu bio je zadovoljavajuć te je njime prikupljeno tristotinjak kontakata diplomiranih studenata – alumna Sveučilišta u Zagrebu. Šafran je izvjestio kako je, u svrhu jačanja procesa informiranja nastavljeno izdava-

Predsjednik Saveza ALUMNI UNIZG prof. dr. sc. Mario Šafran podnio je Izvješće o radu Predsjedništva Saveza



nje digitalnoga biltena i održavanje profila Saveza na društvenoj mreži LinkedIn. Izvjestio je da je Predsjedništvo bilo uključeno u pripremu 28. broja Glasnika Saveza u nakladi od 800 primjeraka koji se distribuirao na brojne adrese alumna Sveučilišta u Zagrebu iz akademske zajednice i gospodarstva.

Predsjedništvo je na temelju zahtjeva rektora Sveučilišta u Zagrebu Damira Borasa sastavilo prijedloge operativnih smjernica za ostvarenje strateških ciljeva provođenja alumni aktivnosti koji bi potom bili uvršteni u izradu nove

strategije razvoja Sveučilišta u Zagrebu. Prijedlozi operativnih smjernica za ostvarenje strateških ciljeva provođenja alumni aktivnosti su unaprijediti promidžbu i tehnički doraditi mogućnosti uključivanja alumna u sve predviđene aktivnosti primjenjujući sveprisutne i učinkovite aplikacije poput grupe na LinkedInu; unaprijediti bazu alumni UNIZG aplikacija; povezati u svakodnevnu suradnju Saveza ALUMNI UNIZG i Ureda za odnose s javnošću Sveučilišta u Zagrebu zbog zajedničke distribucije informacija prema ciljanim skupinama te

organiziranja alumni aktivnosti; pojačati značaj i mogućnosti provođenja alumni aktivnosti i nastavak panel diskusija i ciklusa predavanja „Moja alumni priča“; sustavno poticati formiranje alumni ureda pri sastavnicama Sveučilišta te kontinuirano održavati koordinacije Saveza s upravama sastavnica na temu ujednačenog planiranja i provođenja alumni aktivnosti. Predsjednici alumni udruga zamoljeni su za doprinos i pomoć pri razradi smjernica te je Krešimir Mustapić, predsjednik AMCA-e Toronto predložio dodatne aktivnosti koje bi pomogle povećati aktivno članstvo u Savezu ALUMNI UNIZG te dovesti do postavljenih ciljeva. Neke od navedenih aktivnosti su prezentacija mogućnosti zaposlenja, aktivacija alumna organiziranjem humanitarnih večera na kojima bi se dodjeljivale godišnje nagrade ALUMNI UNIZG, volontiranje alumna u mentorskim programima te omogućiti sponzoriranje i osnivanje posebnih stipendija s imenom donatora.

Predsjedništvo je zahvalilo udrugama AMCA-ERF, AMCA TTF, AMCA Paris i AMAC UK koje su pripremile i dostavile Izvješća o radu i priloge kroz koje su izvjestile o ostvarenim aktivnostima i provedenim kulturnim događanjima, kao i predsjednici Hrvatske udruge diplomiranih studenata Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta – AMCA ERF, prof. dr. sc. Zrinjki Stančić koja je priložila pitanja za raspravu vezana uz daljnji razvoj, povezivanje i jačanje alumni udruga koja će Predsjedništvo Saveza razmotriti i donijeti zaključke na sljedećoj sjednici Predsjedništva Saveza.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI
FAKULTET**
Zagreb, Horvatovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, na temelju članka 82. i 89. Statuta Fakulteta, a vezano uz Natječaj Hrvatske zaklade za znanost, „Projekt razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti“ raspisuje

**NATJEČAJ
za izbor**

u suradničko zvanje i na radno mjesto asistent za rad na HRZZ projektu „Višeskalni problemi u mehanici fluida“ iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.

Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Prirodoslovno-matematički fakultet, Matematički odsjek, Zagreb, Bijenička 30, najkasnije u roku od 40 dana od objavljivanja natječaja u Narodnim novinama. Rezultati natjecajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).



**SVEUČILIŠTE U SPLITU, EKONOMSKI FAKULTET OBJAVLJUJE
NATJEČAJ ZA UPIS NA POSLIJEDIPLOMSKE
SPECIJALISTIČKE STUDIJE**

POVEŽI ZNANJA!
Upiši EFST Poslijediplomski specijalistički studij.



NAVIGAJ KROZ
IZAZOVE.
SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

NATJEČAJ JE OTVOREN DO 15. RUJNA 2020. GODINE

**POSLIJEDIPLOMSKI
SPECIJALISTIČKI STUDIJ
EKONOMIJA**

SMJEROVI:
Regije i okoliš, Europske integracije,
Novac i financije, Upravljanje
makroekonomijom.

Prijave na natječaj podnose se preporučeno poštom na adresu: Ekonomski fakultet u Splitu, Centar za poslijediplomske studije, Cvite Fiskovića 5, 21000 Split uz naznaku: Natječaj za poslijediplomski specijalistički studij.

Sve dodatne informacije mogu se dobiti u Centru za poslijediplomske studije, na e-mail: pds@efst.hr ili telefon (021) 430-720. Web: www.efst.unist.hr

**POSLIJEDIPLOMSKI
SPECIJALISTIČKI STUDIJ
POSLOVNA EKONOMIJA**

SMJEROVI:
Menadžment, Marketing, Računovodstvo,
Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu,
Financijski menadžment.

TRAJANJE STUDIJA: 3 SEMESTRA

ECTS: 90

**AKADEMSKI NAZIV:
SVEUČILIŠNI
SPECIJALIST EKONOMIJE
(UNIV. SPEC. DEC.)**



SVEUČILIŠTE U SPLITU, EKONOMSKI FAKULTET OBJAVLJUJE

**NATJEČAJ ZA UPIS NA POSLIJEDIPLOMSKI
SVEUČILIŠNI (DOKTORSKI) STUDIJ**

ZNANSTVENIM ISTRAŽIVANJEM DO NOVIH SPOZNAJA!
Upiši EFST Poslijediplomski doktorski studij.



NATJEČAJ JE OTVOREN DO 15. RUJNA 2020. GODINE

TRAJANJE STUDIJA: 6 SEMESTARA

ECTS: 180

**AKADEMSKI STUPANJ:
DOKTOR ZNANOSTI (DR. SC.),
EKVIVALENT PH.D.**

**NA STUDIJ SE MOŽE UPISATI 20
PRISTUPNIKA.**

Prijave na natječaj podnose se preporučeno poštom na adresu: Ekonomski fakultet u Splitu, Centar za poslijediplomske studije, Cvite Fiskovića 5, 21000 Split, uz naznaku: Natječaj za poslijediplomski sveučilišni studij.

Sve dodatne informacije mogu se dobiti u Centru za poslijediplomske studije, na e-mail: pds@efst.hr ili telefon (021) 430-720. Web: www.efst.unist.hr

UOČI TEŠKOG ISPITNOG ROKA PROF. ANDREJA BUBIĆ, KOJA JE DOKTORIRALA NA MAX PLANCK INSTITUTU ZA ISTRAŽIVANJE MOZGA SAVJETUJE:



Počnite učiti na vrijeme

Učenje distribuirano kroz vrijeme značajno je kvalitetnije od onoga koje se događa u komadu, naročito ako se događa u zadnji trenutak, kada smo ionako preopterećeni i pod stresom. Učiti treba korištenjem raznolikih metoda, ne samo ponavljanjem već i pokušajem primjene gradiva te ispitivanjem samog sebe

PIŠE:
DIANA BARBARIĆ

Dok studenti viših godina i brucosi koji su osigurali mjesto na željenim studijima ležerno (koliko je to moguće u uvjetima pandemije) čekaju početak nove akademske godine, istovremeno se dobar dio studenata prži na laganoj vatruci uoči po mnogima najstresnijeg ispitnog roka - rujanskoga.

Mnogima je to zadnja šansa za lov na nužne ECTS bodove i upis u iduću godinu. Stres je zato tim i veći, a kako ga držati pod kontrolom i ne dopustiti da poništi znanje, pitali smo profesoricu Andreju Bubić sa Samostalne katedre za psihologiju splitskog Filozofskog fakulteta.

Na koji način pristupiti posljednjim pripremama za izlazak na ispit i kako pokazati najbolje što znaš?

- Vjerojatno najvažniji dio odgovora na ovo pitanje vrlo je jednostavan: posljednjim pripremama za ispit najbolje je pristupiti na vrijeme. Naime, učenje distribuirano kroz vrijeme značajno je kvalitetnije od onoga koje se događa u komadu, naročito ako se događa u zadnji trenutak, kada smo ionako preopterećeni i pod stresom.

Osim na vrijeme, učiti treba korištenjem raznolikih metoda učenja, dakle ne samo ponavljanjem onoga što želimo zapamtiti već i pokušajem pri-

Doktorirala na Sveučilištu u Leipzigu i Max Planck institutu za istraživanja mozga i kognitivnih procesa u Leipzigu

Andreja Bubić psihologiju je diplomirala na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a doktorirala na Sveučilištu u Leipzigu i Max Planck institutu za istraživanja mozga i kognitivnih procesa u Leipzigu, Njemačka.

Od 2011. godine zaposlena je na Filozofskom fakultetu u Splitu, gdje radi kao izvanredni profesor. Bavi se kognitivnom i edukacijskom psihologijom i izvodi nastavu na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini iz predmeta posvećenih edukacijskoj psihologiji, odlučivanju i statistici.

Do sada je objavila brojne znanstvene radove u domaćim i međunarodnim časopisima, izlagala u okviru različitih znanstvenih skupova posvećenih psihologiji i neuroznanosti te sudjelovala u više nacionalnih i međunarodnih znanstvenih projekata. Voditeljica je Centra za savjetovanje studenata Filozofskog fakulteta u Splitu.

mjene gradiva te ispitivanjem samog sebe kako bismo provjerali vlastiti napredak. Kada gradivo naučimo primjenom različitih metoda, znanje nam je kvalitetnije, imamo više razloga biti sigurni u naučeno te nam je lakše i pokazati ono što znamo, bez obzira na našu uobičajenu sklonost treni ili načinu provjere znanja.

Koliko je kontraproduktivno u zadnjim trenucima dano učiti i na ispit doći premoren? Primjećujete li znakove treme i iscrpljenosti kod vaših studenata?

- Čini mi se da je vrlo izražena iscrpljenost od učenja kod bolonjskih studenata znatno

rjeđa nego što je bila kod ranijih generacija jer je nastava danas organizirana na način da zahtijeva redovitije učenje i praćenje gradiva. Utoliko je i proces pripreme za ispit ipak manje iscrpljujući.

Međutim, dakako, netko tko cijeli semestar izbjegava obaveze te se u zadnji trenutak odluči pripremati svako će biti umoran, što se može lakše primijetiti prilikom usmenih ispita, kada je student u izravnoj komunikaciji s nastavnikom. Trema zbog ispita je malo drukčija priča jer su neki studenti karakterno skloniji anksioznosti, ili općenito ili u ispitnim situacijama,



Profesorica Andreja Bubić
PRIVATNA SNIMKA

pa će stoga prije ispita biti nervozni bez obzira na kvalitetu pripreme.

Dakle, trema vrlo često nije pokazatelj njihove pripremljenosti i znanja iz predmeta, a njezin će se utjecaj također razlikovati među različitim studentima jer neke može zaokčiti prilikom odgovaranja, dok druge može motivirati na što bolje učenje.

Za razliku od treme koja je ponekad motivirajuća za kvalitetniju pripremu, premorenost teško može imati pozitivan utjecaj. Upravo suprotno, pretjerani umor otežat će naše učenje te usporiti dosjećanje onoga što znamo te na taj način u pravilu imati negativan utjecaj na uspjeh na ispitu.

Što kažu, je li im manje stresno odgovarati usmeno ili pismeno i koliko u prvom slučaju pomažu komunikacijske vještine?

Preferencije prema obliku ispita u pravilu su individualne, neki studenti vole pismene, a neki usmene ispite, što ponekad ovisi i o stilu ispitivanja ili sastavljanja testova pojedinih nastavnika. Ako studenti već poznaju način na koji nastavnik sastavlja testove, moguće je da će se za pismeni ispit donekle lakše pripremiti jer im takvo znanje omogućuje jasnija očekivanja i manje nesigurnosti. Međutim, to nije jasno pravilo jer neki oblici pismenih ispita mogu biti jako zahtjevni a, za razliku od usmenih, ne ostavljaju prostor za traženje pojašnjenja nejasnog pitanja ili detaljnije objašnjenje onoga što student želi iskazati.

Prilikom odgovaranja na usmene ispite, komunikacijske su vještine važne, iako ne presudne, naročito kod kvalitetnog nastavnika koji je primarno usmjeren na procjenu znanja studenata. Na neki način, jako dobre komunikacijske vještine u više će situacija pomoći studentu da se „izvuče“ iz nezgodnih pitanja, odnosno da ostavi dojam da zna više nego što je to slučaj, nego što će mu njihov nedostatak odmoći jer većina profesora prilikom ocjenjivanja u obzir uzima stil izražavanja studenta.

Na koji način bi profesor mogao relaksirati studenta za kojega vidi da je pod velikim stresom i pomoći mu da pokaže koliko je svladao gradivo?

Kada ispred sebe ima studenta pod tremom ili nekog

tko se nespretno izražava, profesor će mu postaviti dodatna pitanja, strpljivo pričekati i ne požurivati odgovor, postaviti pitanje u drukčijem formatu ili mu na neki drugi način pomoći da izrazi ono što zna.

S obzirom na to, nedostatak komunikacijskih vještina vrlo rijetko može značajno odmoći studentu na usmenom ispitu. Za razliku od toga, znatno problematičnije može biti nekvalitetno znanje jer nastavnik tijekom razgovora lako može prepoznati „rupe“ u naučenom pa je stoga, naročito ako nastavnik ne postavlja samo činjenična pitanja, izrazito važno kvalitetno se pripremiti za usmeni ispit.

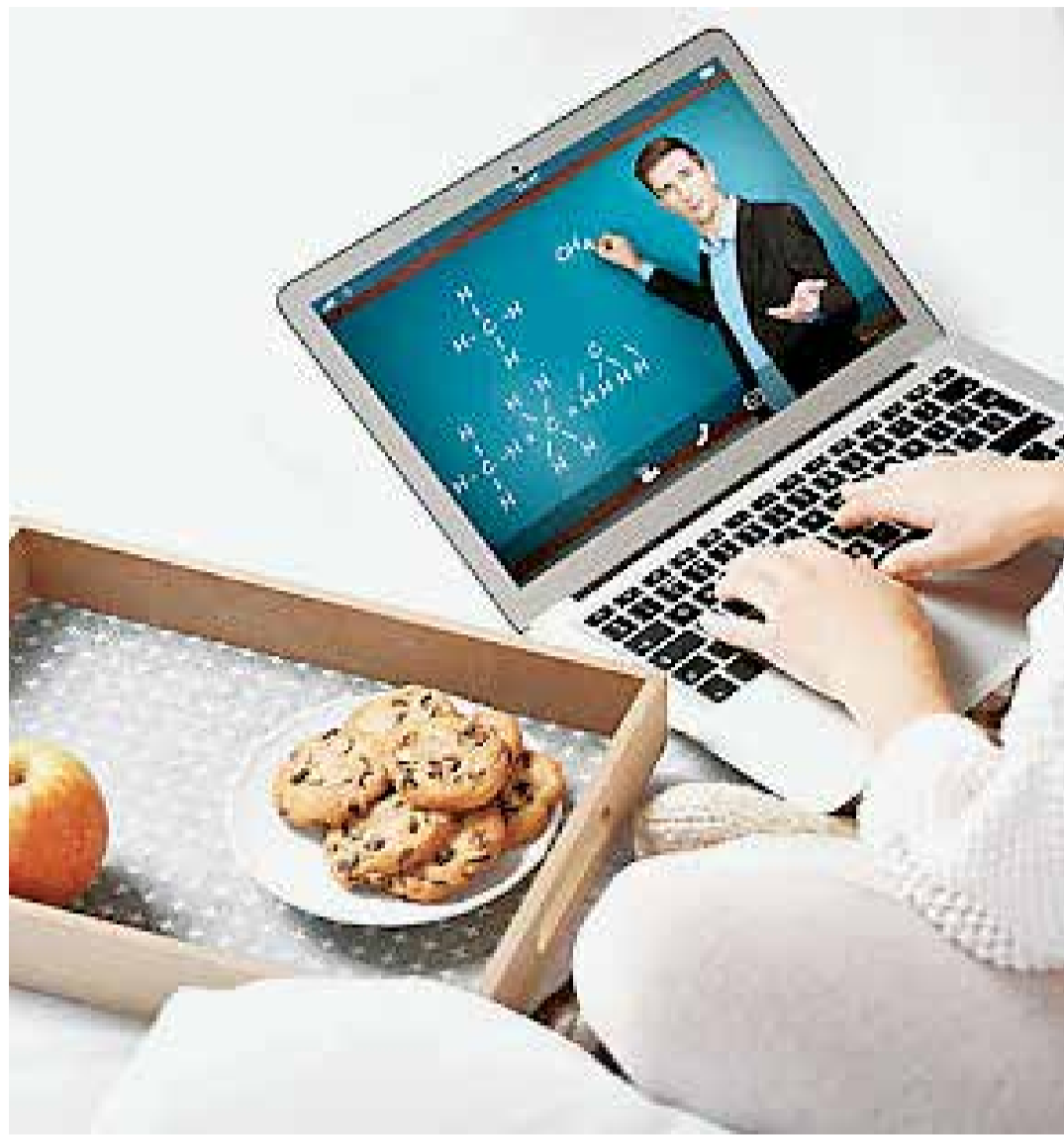
Koji biste savjet dali studentima pred kojima je ispitni rok u kojem dobar broj njih zapravo „lovi“ upis u iduću godinu i vodi bitku za potrebne ECTS bodove?

- Počnite učiti na vrijeme. Postavite prioritete i ciljeve te ih se držite. Učite tako da što kvalitetnije naučite gradivo, ali se i raspitajte kod kolega iz prethodnih generacija o načinu provjere znanja kod pojedinih predmeta kako biste bili spremniji za ispit. Koristite različite metode učenja i provjeravajte svoje znanje. Kao cilj učenja postavite znanje, a ne ocjenu.

Ocjenu ćete lako postići pragmatičnim pristupanjem učenju, ali je znanje ono koje će vam trebati u idućim akademskim godinama i poslu koji vas čeka nakon fakulteta.

KRITIČKA ANALIZA KOLEKTIVNOGA UGOVORA
ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE NAKON
JEDNOGODIŠNJE PRIMJENE

Kolektivni ugovor treba POBOLJŠATI TEMELJEM ISKUSTAVA IZ PRAKSE



Početak nove akademske godine navršit će se godinu dana od početka implementacije članaka 57. – 88. novog Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje (KU) koji su sadržani u poglavlju III. „Normiranje rada“. Ovaj kritički osvrt donosi analizu nekih problematičnih točaka novog KU, ali analizira i njegove manjkavosti u smislu vrednovanja online nastave koja je, zbog pandemije koronavirusa postala realnost u prethodnom, a izvjesno je da će se donekle primjenjivati i u narednome semestru



PIŠE: PROF. GORAN BUBAŠ

Na kolokviju *Primjenjivost granskoga Kolektivnoga ugovora za znanost i visoko obrazovanje* koji je 13. rujna 2019. godine održan na Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu, sindikalist **Vilim Ribić** izjavio je da napravljeno nije remek djelo već rezultat kompromisa i rada u žurbi. Osim toga, rekao je: „Napravili smo nešto što sada treba sam sustav, sam sustav iskorrigirati, popraviti i unaprijediti.“

Na istom kolokviju, **Ivo Šušak**, voditelj Ureda za pravne poslove Sveučilišta u Zagrebu, istaknuo je nomotehničke nedostatke novog Kolektivnog ugovora, a **doc. Matko Glunčić** s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu analizirao je izračun norme rada prema novom Kolektivnom ugovoru te ukazao na moguće povećanje prosječnog broja sati nastave koju će, slijedom njegovih odredbi, trebati izvoditi nastavnici na Sveučilištu.

U međuvremenu, na mrežnim stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja s datumom 7. srpnja 2020. moguće je

naći dokument pod naslovom *Tumačenja Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje* koji već sada sadrži više kartica teksta od Kolektivnog ugovora potpisanog 27. prosinca 2018. godine.

Istaknuo bih da je, pred kraj kolokvija održanog 13. rujna 2019. godine, Vilim Ribić izjavio i sljedeće: „Svjesni smo niza problema već i sami, koje ste vi ovdje iznijeli. Dakle, postoji volja da se do ljeta [2020., op.a.] pristupi izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora, ako se obje strane slože da su promjene nužne i potrebne“. Nažalost, to se nije dogodilo unatoč prelasku visokih učilišta na nastavu na daljinu u ožujku 2020. godine, a zbog pogoršane epidemiološke situacije uzrokovane pandemijom virusa SARS-CoV-2. Naime, nastava na daljinu stvorila je brojnim nastavnicima na visokim učilištima daleko veće obveze od predviđenih, a neki oblici *online* nastavnih aktivnosti (npr. asinkrona nastava) nisu regulirani novim Kolektivnim ugovorom. Iz izlaganja čelnika NSZVO –a i neformalnih kontakata s njima bilo je moguće zaključiti da je na oblikovanje mnogih odredbi novog Kolektivnog ugovora utjecala tada aktualna ministrica znanosti i obrazovanja **Blaženka Divjak**. Mediji su prenijeli da je „novitet“ u visokom obrazovanju da se, osim nastavnog, vrednuje i znanstveni dio rada, bivša ministrica označila kao „kvantni skok u poimanju norme u znanosti i visokom obrazovanju“. U međuvremenu je ministrica otišla s funkcije, a „kvantni skok“ u normiranju rada je ostao. Zbog njenoga odlaska otvorena je mogućnost promje-

na spornih ili loših odredbi Kolektivnog ugovora, ako ne već za 2020./2021., a onda barem za 2021./2022. akademsku godinu.

Prije svega, mnoge dosadašnje interpretacije Povjerenstva za tumačenje Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje bilo bi dobro ugraditi u novu verziju Kolektivnog ugovora, iako bi to bilo lošije rješenje od toga da se znatan dio *poglavlja III. Normiranje rada*, s člancima 57. – 88. jednostavno napiše iznova, jer je to vjerojatno najlošiji dio cjelokupnog novog Kolektivnog ugovora, a na taj njegov dio odnosi se i najveći broj tumačenja spomenutog Povjerenstva.

Izazovi nastave na daljinu

Pogledajmo u odnosu na zahtjeve nastave na daljinu jednu odredbu starog Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje sklopljenog 22. listopada 2010. godine. **Članak 35.** tog ranijeg kolektivnog ugovora glasio je „1) U svim slučajevima kada je, radi reguliranja radnog opterećenja, potrebno znati omjer radnog vremena između rada u znanosti i rada u nastavi, kao virtualna (praktička) obračunska vrijednost uzimat će se da se ukupni fond radnog vremena na sveučilištu sastoji od prosječno 50% radnog vremena u kojem se radi znanost i 50% fonda radnog vremena u kojem se radi nastava, u uvjetima punoga nastavnog opterećenja. Iznimno, ukupni fond radnog vremena asistenata na sveučilištu sastoji se od prosječno 75% radnog vremena u kojem se radi znanost i 25% fonda radnog vremena u kojem se radi nastava, u uvjetima punoga nastavnog optereće-

nja. 2) Budući da se omjer ovih poslova u stvarnom radnom vremenu svakog pojedinca razlikuje, u pravilu bez mogućnosti individualne detekcije, ova virtualna veličina ne može se koristiti za mjerenje i obračun plaćanja rada pojedinaca, osim ako se drukčije ne uredi posebnim ugovorom na ustanovi.“

Ako se pažljivo prouče formulacije u prethodnom tekstu, vidljivo je da, u slučaju prelaska na nastavu na daljinu, povećanje radne aktivnosti nastavnika na visokim učilištima u korist nastavnog rada, a na „štetu“ vremena provedenog u znanstvenom radu, nije u suprotnosti s odredbama članka 35. iz 2010. godine. Međutim, **članak 67.** novog Kolektivnog ugovora glasi: „U svim slučajevima kada je, radi reguliranja radnog opterećenja ustanove i pojedinca, potrebno znati omjer radnog vremena između rada u znanosti i rada u nastavi, kao standardna obračunska vrijednost uzimat će se da se ukupni fond radnog vre-

mena na znanstveno-nastavnim radnim mjestima sastoji od prosječno 45% radnog vremena u kojem se radi nastava i isto toliko radnog vremena namijenjenog znanosti, dok institucijskom doprinosu i administrativnim poslovima pripada 10% radnog vremena.“ Očito je da ova odredba novog Kolektivnog ugovora dolazi u nesklad sa stvarnošću u slučaju prelaska na nastavu na daljinu u izvanrednim okolnostima, kao što je to bilo od 16. ožujka 2020. godine pa do kraja ljetnog semestra 2019./2020. godine, kada je prosječno opterećenje nastavom za mnoge nastavnike na visokim učilištima iznosilo i do 80% radnog vremena. Unatoč tomu što je od početka nastave na daljinu na visokim učilištima prošlo već pet mjeseci, na mrežnim stranicama Ministarstva znanosti i visokog obrazovanja, kao i na mrežnim stranicama Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, nije moguće pronaći tumačenja Kolektivnog ugovora vezana uz nastavu na daljinu (*online* obrazovanje). Iako je *online* obrazovanje, e-učenje ili nastava na daljinu oblik nastavne djelatnosti koji je već 10-ak godina prisutan na boljim visokim učilištima u Hrvatskoj (autor ovog teksta koristi e-učenje duže od 15 godina), taj oblik nastave ne spominje se u novom Kolektivnom ugovoru za znanost i visoko obrazovanje od 27. prosinca 2018. godine. Nažalost, zbog ponovno pogoršanih epidemioloških uvjeta u Hrvatskoj uslijed pandemije virusa SARS-CoV-2, moguće je očekivati da će se i u znatnom dijelu zimskog semestra 2020./2021. akademske godine na viso-

kim učilištima u Hrvatskoj nastava odvijati na daljinu, uz povećan odnos rada u nastavi u odnosu na rad u znanosti. Kako će na to i kada, imajući u vidu odredbe i tumačenje Kolektivnog ugovora, odgovoriti predstavnici MZO-a i NSZVO-a, ostaje za vidjeti.

Istaknimo ovdje i jedan neobičan izazov za autore novog Kolektivnog ugovora, kojeg je donijela nastava na daljinu. Naime, prvi dio **članka 68.** novog Kolektivnog ugovora glasi: „(1) U standardnoj podjeli radnog vremena ukupno radno vrijeme u nastavi sastoji se od: - 60% radnog vremena namijenjenog nastavi za izravne aktivnosti u nastavi i za nastavu (poslovi iz članka 61. alineja 1. do 4. ovoga Ugovora), kao što su **neposredni kontakti sa studentima** (nastava, ispiti, kolokviji, konzultacije, mentorstva, seminarski radovi i slično) i priprema za takve aktivnosti“. Također, prvi dio **članka 78.** glasi: „(1) Poslovi neposredne nastave sa studentima iz članka 61. alineje 1. i članka 64. ovoga Ugovora, se normiraju u ovom Kolektivnom ugovoru kao zaštitna granica opterećenja i polazište su za disponiranje i ujednačavanje radnih opterećenja na ustanovi. (2) Neposredni rad u nastavi iz prethodnog stavka računa se u kontakt-satima pri čemu jedan kontakt sat označava puni radni sat proveden u izvođenju jednog od oblika **neposredne nastave sa studentima**.“ Potrebno je istaknuti da kod nastave na daljinu postoji i tzv. *asinkrona nastava* kod koje **ne postoji neposredna nastava (kontakt) sa studentima** (npr. pri likom *online* objave zadataka za studente, objave prethodno

“
Iako je online obrazovanje, e-učenje ili nastava na daljinu već desetak godina prisutna na boljim visokim učilištima, taj oblik nastave ne spominje se u novom Kolektivnom ugovoru



posla procjenjuje sva pitanja vezano za repetitivnu nastavu, uključujući i pitanje u kojem vremenskom razdoblju traje izvođenje repetitivne nastave.“

Ne samo da „karakter nastave“ (originalna ili repetitivna“), prema tumačenju Kolektivnog ugovora, procjenjuje „organizator posla“, nego bi i to na koje se vremensko razdoblje odnosi karakter repetitivnosti nastave također trebao procjenjivati „organizator posla“. Znači li to da bi nastavnici na visokim učilištima trebali od nadređenih (dekana, prodekana, predstojnika, pročelnika ili odgovarajućeg tijela predviđenog općim aktom ustanove, itd.) tražiti da im definiraju kad mogu evidentirati kao ne-repetitivnu nastavu (za koji studijski smjer, koji semestar nastave i koju akademsku godinu) sva ona predavanja, seminare i vježbe koje ne mijenjaju za svaku novu studijsku grupu, semestar ili akademsku godinu? Ako npr. autor ovog teksta izvodi jedno te isto predavanje na temu „Prezentacijske vještine“ bez ikakvih promjena na dva različita studijska smjera u jednoj akademskoj godini, kao i u potpuno istom obliku 3 akademske godine zaredom, znači li to da bi navedeno predavanje, bez odobrenja nadređenih da učini drugačije, trebao samo prvi puta evidentirati kao „originalnu“ nastavu, a pet puta kao „repetitivnu“ nastavu tijekom sve tri akademske godine.

Ipak, jedna je stvar potpuno jasna i nedvosmislena. Oni nastavnici koji izvođenje svoje nastave evidentiraju kao „repetitivno“ tijekom akademske godine trebaju izvesti više sati tzv. „kontakt-nastave“ u odnosu na nastavnike koji evidentiraju izvođenje samo „originalne“ ili nerepetitivne nastave. S druge strane, novi Kolektivni ugovor ne regulira veće administrativno opterećenje koje imaju nastavnici u velikim nastavnim grupama. Naime, nije isto bodovati dva kolokvija/meduispita po semestru za jednu nastavnu grupu od 150 studenata, u odnosu na jednu nastavnu grupu od 20 stude-



Pregovarači iz NSZVO su, kod sastavljanja Kolektivnog ugovora, umjesto ‘duopola’ ,kod njegove izrade, trebali ići barem u ‘tripartitnu’ suradnju te svakako uključiti i Rektorski zbor

nata. Neopravdanost isključenja Rektorskog zbora

U vrijeme pisanja ovog kratkog i vrlo parcijalnoga osvrt na novi Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje, sada već bivša ministrica znanosti i obrazovanja Blaženka Divjak objavljuje kratke eseje na svojem Facebook profilu (vidjeti članak na portalu *Srednja.hr* od 6. kolovoza 2020., kao i na portalu *24sata.hr* od 19. kolovoza 2020.). Ne mogu se oteti dojmu da me mnoge odredbe novog Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje u dijelu o normiranju rada po svojoj logičkoj (ne)konzistenciji podsjećaju na razinu na kojoj su pisani ti eseji. Osobno smatram da su cijenjani pregovarači iz NSZVO imali pogrešnu osobu za dijalog kad su sastavljali novi Kolektivni ugovor i da su umjesto „duopola“ kod njegove izrade trebali ići u barem „tripartitnu“ suradnju te uključiti i Rektorski zbor. Slijedi prikaz još nekoliko dvojbinih elemenata novog Kolektivnog ugovora koji sigurno ne bi promakli čelnicima sveučilišta da su bili uključeni u njegovu izradu.

Prvo, u **starom Kolektivnom ugovoru za znanost i visoko obrazovanje** od 22. listopada 2010. u **članku 32.** pod naslovom „Nastavne grupe“ definiran je broj studenata u nastavnim grupama, a u stavku 2. tog članka piše: „Izvođenje nastave na programima, odnosno predmetima s nastav-

nim grupama različitim od onih iz stavka 1. ovoga članka, regulirat će se posebnim aktom ustanove ili kolektivnim ugovorom ustanove koje odobrava ministar.“ Također, u **članku 77. novog Kolektivnog ugovora** pod istim naslovom u stavku 4. (doslovce) piše: „U slučaju odstupanja od stavka 1. ovog članka, **promjenu nastavnih grupa odobrava ministar** na prijedlog tijela visokog učilišta nadležnog za upravljanje kvalitetom.“ Dosljedno shvaćena ova malo promijenjena odredba u novom Kolektivnom ugovoru znači da ako neka visokoškolska ustanova želi malo povećati broj studenata u jednoj nastavnoj grupi (npr. sa 150 na 155 za neko predavanje, sa 30 na 33 na nekom seminaru ili sa 15 na 17 na nekim vježbama) onda treba zatražiti odobrenje ministra (ili ministri-

ce). Drugo, u **novom Kolektivnom ugovoru u članku 70.** pod naslovom „Odstupanje od standardne podjele radnog vremena - fleksibilno normiranje“, između ostaloga, piše: „U fleksibilnom normiranju radnog vremena odstupanje od standardne podjele radnog vremena u odnosu na standardni fond radnih sati u nastavi i znanosti znači da u punom radnom vremenu zaposlenik može biti zadužen na:“ [...] „suradničkom radnom mjestu asistenta na sveučilištu u rasponu od najmanje 22,5% do najviše 25% u nastavi i od najmanje 65% do najviše 67,5% u znanosti od punog radnog vremena“. Ovdje se radi o „fleksibilnosti“ u rasponu od samo 2,5% ili 3,75 kontakt sati ako je puno nastavno opterećenje asistenta 150 kontakt sati.

Treće, u **starom Kolektivnom ugovoru za znanost i visoko obrazovanje** od 22. listopada 2010. u **članku 33.** pod naslovom „Nastavno opterećenje“ i stavku 11. tog članka pisalo je: „Odstupanje od vrijednosti propisanih stavcima 1. do 5. ovoga članka koje iznosi do 20% smatra se punim nastavnim opterećenjem.“ Drugim riječima, u vrijeme dok je taj stari Kolektivni ugovor važio, nastavnik koji je odradio

do 20% manje od propisane norme u jednoj akademskoj godini nije zbog toga trebao snositi nikakve posljedice te vjerojatno tu razliku nije trebao odrađivati na neki drugi način. U novom Kolektivnom ugovoru od 27. prosinca 2018. nastavnici više nemaju takvu sigurnost te će vjerojatno s upravama svojih akademskih ustanova trebati „pregovarati“ kako da nadoknade „manjak“ odradene nastave. Neki nastavnici koji su imali potreban broj norma sati nastave u 2018./2019. akademskoj godini 2019./2020. imali su puno repetitivne nastave, vjerojatno su se našli u situaciji da trebaju „krpati“ situaciju do punog nastavnog opterećenja zbog odredbi novog Kolektivnog ugovora.

Kvalitetnim promjenama do dobiti sustava

Novi Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje od 27. prosinca 2018. godine jedan je od najvažnijih dokumenata u visokom obrazovanju u Hrvatskoj, a ujedno i jedan od dokumenata koji najviše traži kvalitetnu doradu ili preradu. Nesumnjivo je da su visokoškolske ustanove „preživjele“ prvu godinu njegove primjene, kao i da je sadržajno barem dijelu visokoškolskih ustanova (ili njihovim upravama) taj dokument odgovarao. Zato je bolje da poboljšanja Kolektivnog ugovora budu manje hitna, a više u svojoj suštini kvalitetna, povezana sa stvarnošću visokoškolske nastave i znanosti, te na temelju barem „tripartitnog“ autorstva, što uključuje aktivno sudjelovanje predstavnika visokih učilišta, a posebice - Rektorskog zbora.

Neka se, makar s kašnjenjem, ispune riječi Vilima Ribića koje je izrekao na skupu u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu dana 13. rujna 2019. godine: „Dakle, postoji volja da se do ljeta pristupi izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora ako se obje strane slože da su promjene nužne i potrebne“. Na čelu Ministarstva znanosti i obrazovanja sada je druga osoba, a nadajmo se da će za promjene biti i potrebne sloge i osjećaja potrebe.

snimljenih predavanja i slično). Također, kod *asinkrone nastave* jedna objava online nastavnih sadržaja i aktivnosti za studente može biti podjednako dovoljna (a) za samo jednu grupu studenata, kao i (b) za dvije ili više paralelnih studentskih grupa. Drugim riječima, pojmovi „neposredni kontakti sa studentima“ i „kontakt-sati“ nisu primjereni za slučajeve asinkrone *online* nastave koja više nije riječak slučaj nakon što su visoka učilišta od 16. ožujka 2020. godine prešla na nastavu na daljinu.

Što je uopće „repetitivna nastava“?

U novom Kolektivnom ugovoru od 27. prosinca 2018. godine tzv. „repetitivna nastava“ definirana je kroz tekst njegovih odredbi na sljedeće načine: - U **članku 77.** pod naslovom „Nastavne grupe“ i stavku 5. koji glasi: „Ako nastavnik obavlja istovrsnu nastavu u dvije ili više grupa, takav se rad tretira kao repetitivna nastava.“ - U **članku 79.** pod naslovom „Standardno ponderiranje radnog vremena“ i stavku 4. koji glasi: „Ekvivalent radnih sati za kontakt sate u repetitivnoj nastavi (nastavi u kojoj nastavnik predaje isto predavanje samo u novoj grupi) obračunava se analogijom kao kod obračuna prekovremenog rada, ali bez uvećanja cijene radnog sata koja se plaća po satu prekovremenog rada.“

Također, u **tumačenju Kolektivnog ugovora br. 26/19, od 17. lipnja 2019.** piše: „U slučaju kada nastavnik drži istu temu i isti sadržaj u više grupa u nekoj od istovrsnih nastava, a pri tome mu je za svaku novu grupu ipak potrebna puna priprema zbog specifičnosti predmeta, ne radi se o repetitivnoj nastavi. Karakter nastave (originalna ili repetitivna) procjenjuje organizator posla na visokom učilištu (dekan, prodekan, predstojnik, pročelnik ili odgovarajuće tijelo predviđeno općim

aktom ustanove, itd.). Repetitivna nastava je svaka nastava u kojoj nastavnik radi na postizanju istih ishoda učenja (drži isti sadržaj) u istovrsnoj nastavi (ili u predavanjima, ili u vježbama ili u seminarima) samo u novoj grupi i pod uvjetom da mu za nju nije potrebna priprema ili/i da iz nje ne proizlazi naknadna obaveza prema studentima.“ Nadalje, u **tumačenju br. 67/2019, od 8. srpnja 2019.** navedeno je sljedeće: „Vremensko razdoblje u kojem se repetitivna nastava odvija nije odlučan uvjet za njeno definiranje već se nastava smatra repetitivnom pod uvjetom da nastavniku za nju nije potrebna priprema ili/i da iz nje ne proizlaze naknadne obaveze prema studentima. Organizator

Potpisivanje važećeg kolektivnog ugovora



PRIOPĆENJE HRVATSKOG SVEUČILIŠNOG SINDIKATA

Smijenjena dekanica Vlahović-Štetić mobingirala čak i povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika Filozofskog fakulteta

Pritisци i zadiranja u rad povjerenika sastoje se u učestalim traženjima izvješća o radu s nepotrebnim i nemogućim zahtjevima, ali i drugim mjerama uznemiravanja koje se mogu usporediti s takozvanim lažnim egzekucijama

Vesna Vlahović-Štetić smijenjena je 14. srpnja 2010. odlukama rektora i Senata Sveučilišta u Zagrebu s dužnosti dekanice Filozofskog fakulteta zbog mobinga koji je utvrđen pravomoćnom sudskom presudom. Općinski radni sud u Zagrebu prvostupanjkom presudom od 13. studenoga 2019. ustanovio je da je dekanica Vlahović-Štetić profesora Antu Čovića, zaposlenika Filozofskog fakulteta, „sustavno, ustrajno i kontinuirano uznemiravala s ciljem oduzimanja njegova znanstvenonastavnog zvanja i eliminacije s radnog mjesta te s ciljem narušavanja njegova ugleda, časti, imena i dostojanstva“. Županijski sud u Zagrebu pravomoćnom presudom od 26. lipnja 2020. potvrdio je činjenični opis prvostupajnske presude, ali je „uznemiravanje“ zamijenio težom kvalifikacijom šikaniranja – mobinga i povrede dostojanstva osobe. Takav slučaj nezakonitoga i neciviliziranog ponašanja čelnika neke sastavnice nije zabilježen u sveučilišnim analizama.

Najnoviji broj sveučilišnih novina Universitas donio je iscrpnu kronologiju događaja, koji su u konačnici doveli do neizbježne suspenzije i razriješenja s dužnosti dekanice. Kronologija bjelodano pokazuje da je sudski utvrđeni mobing samo vrh sante leda koji je izronio iz mora bezakonja, progona i zlostavljanja kojima je u „ekscenarnom mandatu“ dekanice Vlahović-Štetić bio izložen veliki broj nepodobnih djelatnika Fakulteta. Svaki je progon monstruozan na svoj način, ali se sa sindikalnog gledišta po dalekosežnosti ipak izdvaja progon povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika, koji je u medijskim odjecima presude za mobing prošao nezapaženo. Ovdje se ne radi samo o progonu osobe, nego i o progonu plemenite funkcije štice dostojanstva drugih osoba.

Zaštita dostojanstva rad-

nika od uznemiravanja uređena je člankom 134. Zakona o radu, koji općenito propisuje postupke i mjere zaštite, kao i obvezu poslodavca koji zapošljava najmanje dvadeset radnika da imenuje „osobu koja je osim njega ovlaštena primati i rješavati pritužbe vezane za zaštitu dostojanstva radnika“. Na Filozofskom fakultetu zaštita dostojanstva radnika pobliže je razrađena u *Sporazumu o postupcima i mjerama za zaštitu dostojanstva radnika* koji je sklopljen 12. travnja 2017. između dekana Fakulteta i Sindikalne podružnice Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja.

Propisani postupak

Na temelju sporazuma dekan Filozofskog fakulteta imenovao je 9. svibnja 2017. profesora Željka Olujića povjerenikom za zaštitu dostojanstva radnika kao osobu koja je ovlaštena za primanje i rješavanje pritužbi vezanih za zaštitu dostojanstva radnika. Po pritužbi koju je podnio prof. Ante Čović povjerenik je proveo propisani postupak i 30. listopada 2018. izdao upozorenje dekanici Vlahović-Štetić zbog izvršenog uznemiravanja prof. Čovića sa zahtjevom da „s uznemiravanjem žurno prestane na način da obustavi postupak oduzimanja zvanja (...), odnosno da stavi izvan snage odluku o imenovanju Stručnog povjerenstva kojim je isti postupak pokrenut“.

Umjesto da postupi prema upozorenju i prestane s uznemiravanjem prof. Čovića, dekanica je proširila frontu progona i počela zlostavljati povjerenika. Počela je s osvetničkom odlukom o smjeni povjerenika, koju je donijela 5. studenoga 2018. Istom odlukom naložila je povjereniku „da u roku od 24 sata preda novoj povjerenici prof. Jeleni Vlašić Duić sve spise predmeta vezane za rad povjerenika za zaštitu dostojanstva radni-

ka“. Očigledno se htjela što prije domoći dokumentacije na temelju koje je povjerenik izdao upozorenje, tako da u žurbi uopće nije stigla napraviti odluku o imenovanju nove povjerenice koja je trebala preuzeti „sve spise“.

Bespredmetna točka

Istoga dana dekanica je sazvala izvanrednu sjednicu Fakultetskog vijeća za 7. studenoga 2018. s glavnim točkom dnevnog reda pod naslovom „Glasanje o povjerenju dekanici“. Po načinu organiziranja bio je to više igrokaz nego sjednica s isključivom svrhom demoniziranja smijenjenog povjerenika u fakultetskoj javnosti. Članovima vijeća uz tu su točku, kako je prigovoreno u raspravi, dostavljeni tek „polovični materijali“, dakle samo oni koji su dekanici išli u prilog, među kojima je svakako bio najvažniji dopis kojim Sindikalna podružnica Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja podržava smjenu povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika. Pazilo se da članovi vijeća ne bi dobili uvid u argumente na temelju kojih je izdano upozorenje dekanici. Tako nije bilo priloženo upozorenje povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika s izlikom da je to tajni dokument.

Također ni povjerenik nije bio pozvan na sjednicu, iako je bio glavna tema sjednice. Moralo se vjerovati interpretacijama koje je jednostra-



Sat anatomije dr. Nicolaesa Tulpa
REMBRANDT

no, u svoju korist, iznosila dekanica. Kao što je ukazano u raspravi, točka je bila bespredmetna ne samo stoga što statut ne predviđa takav postupak, nego prvenstveno stoga što nitko nije dovođio u pitanje funkciju dekanice. Točka se našla na dnevnom redu samo zato što je dekanica time htjela zamagliti i zaobilaznim putem legitimirati nezakonito smjenjivanje povjerenika.

Međutim, to nije puno pomoglo, jer je rektor Sveučilišta po pritužbi povjerenika 14. studenoga 2018. donio odluku o obustavi od izvršenja (suspenziji) odluke dekanice Filozofskog fakulteta o smjeni povjerenika za koju je utvrđeno da je nezakonita i protustatutarna. Rektorova suspenzija odluke o smjeni povećala je pritisak uprave na povjerenika. Zaredale su radnje tipične za mobing kao što su traženje svih predmeta, s datumom zaprimanja istih i datumom svih radnji koje su poduzete, kao i odlukama koje su donešene“. Prodekan je nadalje, uz popratno arrogantno doci-

ranje, zatražio od povjerenika da se izjasni po kojim je odredbama zakona i sporazuma pokrenuo postupak i izrekao upozorenje dekanici, iako su te odredbe uredno i višekratno navedene u upozorenju (suvišna izjašnjenja kao oblik mobinga). Nekoliko dana poslije (3. prosinca 2018.) povjereniku se obratila i dekanica s nizom sličnih zahtjeva za bespredmetnim očitovanjima.

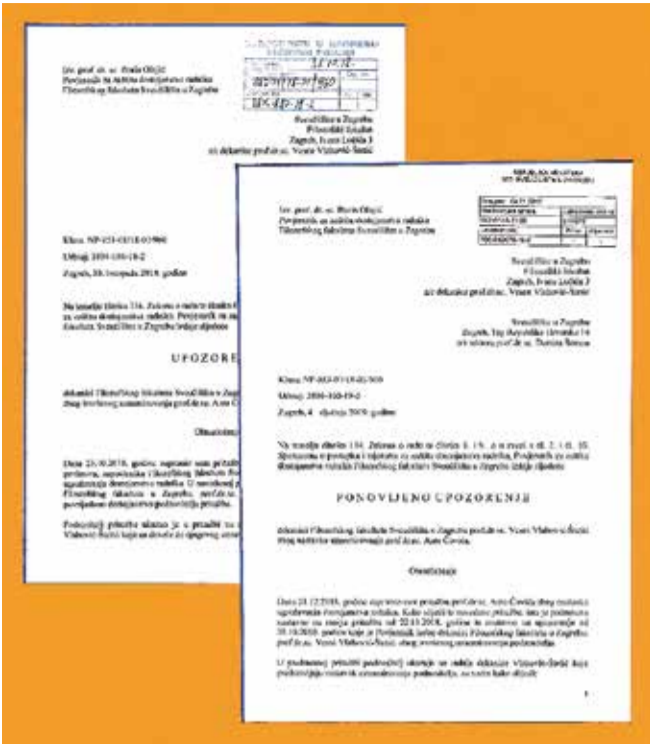
Senat Sveučilišta na sjednici 11. prosinca 2018. donio je, sukladno statutarnoj obvezi, odluku o potvrđivanju odluke rektora kojom je suspendirao odluku dekanice o smjeni povjerenika. To je dalo novi zamah osvetničkom zlostavljanju povjerenika. Rokovi su postali kraći, k tome „neprekoračivi“, zadaće teže, a prijetnje eksplicitne. Tjedan dana nakon odluke Senata, 19. prosinca 2018. dekanica Vlahović-Štetić šalje ultimativni dopis povjereniku u kojem stoji naredba „...da u neprekoračivom roku od 3 dana dostavite cjelokupni izvještaj o svim pritužbama i o načinu rješavanja istih, te sve spise predmeta i to od dana preuzimanja dužnosti pa nadalje. U slučaju da ne dostavite predmetni izvještaj, kao i spise predmeta, bit ćemo primorani razriješiti Vas dužnosti povjerenika“. Povjerenik je na opravdani dio zahtjeva dekanice uspio odgovoriti u zada-

nom roku, pri čemu je u dopisu od 24. prosinca 2018. razobličio zlostavljачku nakanu zadanog roka:

Osim toga ne vidim koja bi to bila svrha zadavanja „neprekoračivog roka od 3 dana“ koji istječe u ponedjeljak 24. prosinca 2018., kada su od sude, 22. prosinca 2018. do ponedjeljka, 7. siječnja 2019. na Fakultetu obustavljene nastavne i administrativne aktivnosti, ako to nije bilo u funkciji stvaranju pritiska na rad povjerenika. Okolnost o navedenom kontinuitetu neradnih dana bila Vam je na dan utvrđivanja „neprekoračivog roka“ (19. 12. 2018.) zacijelo poznata, jer je uprava Fakulteta mailom još od 3. prosinca 2018. obavijestila sve zaposlenike o odluci Dekanskog kolegija o kolektivnom godišnjem odmoru na dane 27.-28. 12. 2018. i 2.-4. 1. 2019., te o proglašenju Dana rektora 24. 12. 2018. i Dana dekanice Filozofskog fakulteta 31. 12. 2018., što je stvorilo spomenuti kontinuitet neradnih dana.

Akcija zastrašivanja

Paralelno sa slanjem zahtjeva s „neprekoračivim rokom“ dekanica je pokrenula i akciju zastrašivanja povjerenika preko fakultetske javnosti tako što je u dnevni red sjednice Fakultetskog vijeća od 19. prosinca 2018. uvrstila točku pod nazivom „Odluka o



Upozorenja povjerenika Borisa Olujića dekanici Vlahović-Štetić

smjeni povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika“. Na samoj sjednici točku je skinula s dnevnog reda i najavila da će je ponovno uvrstiti u dnevni red iduće sjednice, što je povjerenik u obraćanju rektoru od 24. prosinca 2018. duhovito usporedio s tzv. lažnim egzekucijama. Prenosimo širi izvod iz pisma rektoru u kojem povjerenik otvoreno piše o mobingu kojem je izložen:



Stupanjem Pravilnika na snagu prestala je dužnost povjerenika koji se iskazao ne samo borbom za zaštitu dostojanstva radnika nego i dostojanstva institucije

“Poštovani gospodine Rektore,

želim Vas upoznati s neugodnom činjenicom da sam zbog izdavanja upozorenja dekanici Filozofskog fakulteta prof. dr. sc. Vesni Vlahović-Štetić 30. listopada 2018. zbog izvršenog uznemiravanja povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika na Filozofskom fakultetu.

Pritisci i zadiranja u rad povjerenika sastoje se u učestalim traženjima izvješća o radu s nepotrebnim i nemogućim zahtjevima, ali i drugim mjerama uznemiravanja koje se mogu usporediti s tzv. lažnim egzekucijama kao što je nemotivirano uvrštanje točke ‘Odluka o smjeni povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika’ u dnevni red sjednice Fakultetskog vijeća 19. prosinca 2018. godine. Točka je na samoj sjednici skinuta s dnevnog reda s najavom dekanice da će ista točka biti ponovo uvrštena u dnevni red iduće sjednice Fakultetskog vijeća. U međuvremenu sam s nadnevkom 19. prosinca 2018. dobio poziv na očitovanje o radu povjerenika sa zadanim ‘neprekoračivim rokom od 3 dana’, za koji nije bilo nikakve osnove ni potrebe, osim namjere uznemiravanja i vršenja pritiska.

Traženje izvješća s nemogućim zahtjevima shvaćam kao traženje izlike od strane dekanice za novo smjenjivanje s dužnosti povjerenika, što shvaćam kao čin odmazde dekanice zbog izdanog upozorenja. U pozivu za očitovanje o radu povjerenika od 19. 12. 2018. dekanica je u uvjetom ispunjavanja postavljenih nemogućih zahtjeva izravno povezala otvorenu prijetnju da će me razriješiti s dužnosti povjerenika kao što je to već najavila na sjednici Fakultet-

skog vijeća.”

Prema novoj pritužbi prof. Čovića zbog nastavka ugrožavanja dostojanstva radnika povjerenik je, nakon što je utvrdio da dekanica nije postupila prema izdanom upozorenju i nije prestala s uznemiravanjem, 4. siječnja 2019. izdao ponovljeno upozorenje dekanici Vlahović-Štetić zbog nastavka uznemiravanja prof. Čovića. O tome je izvijestio rektora koji je nakon toga, zbog nezakonitog i protustatutarnog postupanja, 22. siječnja 2019. izrekao i svoje treće upozorenje dekanici Vlahović-Štetić u predmetu uznemiravanja prof. Čovića.

Dekanica Vlahović-Štetić, nakon niza neuspješnih pokušaja, konačno je odustala od nasilnog smjenjivanja povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika i odlučila je to provesti legalnim putem, donošenjem Pravilnika o zaštiti dostojanstva radnika. Pravilnik je stupio na snagu 29. ožujka 2019. čime je prestala dužnost povjerenika koji se iskazao ne samo borbom za zaštitu dostojanstva radnika nego i borbom za dostojanstvo institucije koje je dekanica Vlahović-Štetić tako sustavno i tako ustrajno uništavala. Njegova je zasluga da je dekanicu, u postupku iz svoje nadležnosti, osudio za mobing prije donošenja sudske presude. Njegova obrana dostojanstva institucije dokaz je da se pravomoćna presuda za mobing ne odnosi na instituciju Filozofskog fakulteta, nego na prof. Vesnu Vlahović-Štetić koja je zloputriježila dužnost dekanice s koje je, na kraju, zasluženo i opravdano razriješena.

HRVATSKI SVEUČILIŠNI SINDIKAT

RAZGOVOR: DOC. VLATKA VUKELIĆ, ČELNICA HSS-a

Naša je misija zaštita radnih prava i dostojanstva svih akademskih radnika

RAZGOVARALA:

TATJANA KLARIĆ BENETA

Kako je došlo do osnivanja Hrvatskog sveučilišnog sindikata? Koji su bili razlozi osnivanja?

-Hrvatski sveučilišni sindikat osnovan je 2017. godine u okolnostima turbulentnih zbivanja, kako u hrvatskome društvu, tako i u sustavu visokog školstva i znanosti. Neposredni poticaj za osnivanje novog sindikata bilo je nezadovoljstvo zbog neodgovornog ponašanja čelnika i tijela sindikata koji zastupa djelatnike u tom području. Na osnivanje su nas potaknule njihove skandalozne odluke i još skandalozniji javni istupi, iritantna dociranja, nametljiva i nekompetentna arbitiranja u pravnim, etičkim, stručnim i drugim pitanjima, provođenje nelegalnih štrajkova, upletanje u upravljačku strukturu i poslovne politike visokoobrazovnih ustanova, politikantsvo itd. Najružnije od svega bilo je unošenje ideoloških razdora u radničku populaciju i podjela na naše i njihove, za što nema mjesta u sindikalnoj djelatnosti. Pritom su sustavno zanemarivali temeljnu sindikalnu misiju zaštite konkretnih radnih prava i odgovorne brige za sustav u cjelini. Kao što vidite, razloga za osnivanje nove i proaktivne sindikalne platforme bilo je napretek.

Kako vidite misiju vašeg sindikata?

-U našoj je misiji briga o socijalnim i gospodarskim uvjetima radnih ljudi kojima je zadaća unapređivati hrvatsko društvo u obrazovanosti, humanosti i blagostanju. Dok se oni bave znanstvenim i nastavnim radom, dok obrazuju buduće naraštaje i kreiraju nove mogućnosti za naše društvo u svojim institucijama, sindikat je mjesto gdje se zajednički brinemo o radnim pravima i borimo za život dostojan čovjeka. U tu se sliku uklapa i naš rad na stvaranju dugoročne vizije hrvatske sveučilišne i znanstvene zajednice i zalaganje za pozitivne promjene u sveučilišnom i znanstvenom sustavu. Razobličavanje i otklanjanje neadekvatnih rješenja koja se nude, poput najnovijeg skandaloznog Kolektivnog ugovora, za nas predstavljaju pravi izazov. Ne zanemarujući ni jednog aktera akademске zajednice, posebnu brigu posvećujemo mladima koji tek ulaze u sustav, kao i profesorima i znanstvenicima koji su na izlazu iz sustava i odlaze u mirovinu. Cilj je naših sindikalnih podružnica stvaranje pozitivne radne klime, zaštita radnih prava unutar zakonske regulative,



doc. Vlatka Vukelić

koja hrvatskom radniku mora biti potpora, pogotovo u teškim i nesigurnim vremenima. Istodobno naši članovi svakodnevno rade na rješavanju konkretnih problema u svojim radnim sredinama.

Sveučilišni sindikat aktivno se uključio i u rješavanje konkretnih problema na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Imate li uopće podružnicu na Filozofskom fakultetu?

-Imamo. Na Fakultetu djeluje tiha, ali veoma agilna podružnica. Naši članovi, ali i drugi zaposlenici Fakulteta, redovito su nas upozoravali na brojne nepravilnosti u upravljanju ovom institucijom, na razne oblike diskriminacije, na širenje atmosfere straha i stvaranje nezdravog radnog okružja. S obzirom na to da je riječ o respektabilnoj akademskoj ustanovi, tradicionalno okrenutoj istraživanju društva i humanističkih vrijednosti, u početku je to kod nas koji dolazimo s drugih institucija izazivalo nevjericu, ali nakon uvida u dokumentaciju koja nam je dostavljena, ostali smo zgroženi. Postalo je jasno da se ne radi o pojedinačnim ispadima, nego o sistemskoj devijaciji koja je preko dekanice i njene uprave zahvatila cijelu instituciju. Hrvatski sveučilišni sindikat s posebnom je zabrinutošću pratio masovno kršenje radničkih, a boga i ljudskih prava na toj instituciji.

Kako mislite masovno?

-Pravomoćna presuda za mobing profesora Čovića razotkrila je široj javnosti tek „vrh sante leda“ u moru progona i zlostavljanja nepodobnih djelatnika, kako smo naveli u najnovijem priopćenju sindikata. Na masovni

i sustavni progon neistomišljenika na Filozofskom fakultetu upozorili smo još u studenom prošle godine, u priopćenju koje je sindikat izdao povodom donošenja prvostupanjske presude za mobing. Tada smo naveli i dio imena onih koji su došli pod udar uprave Filozofskog fakulteta: akademik Mislav Ježić, akademik Krešimir Nemeč, prof. Drago Roksančić, prof. Mirjana Matijević-Sokol, prof. Željko Holjevac, prof. Jadranka Lazić-Lasić, doc. Aleksandra Mindoljević Drakulić, doc. Domagoj Brozović, Filip Šimetin Segvić i drugi.

Tamo među žrtvama niste naveli prof. Borisa Olujića, povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika na Filozofskom fakultetu. Je li to bilo s nekim razlogom?

-Nije to bio sistematski, nego tek ilustrativni popis žrtava. Nema tu ni namjere ni razloga, osim možda neshvatljivosti takvog postupka uprave. Doista je teško shvatiti da dekanica jedne humanističke institucije progona i zlostavljanja neistomišljenika, a još je teže shvatiti da mobingira čak i one koji su po službenoj dužnosti branili žrtve mobinga. Nije prof. Olujić jedini koji je „ispao“ s tog popisa. Konačni popis progonećih u „ekscenarnom mandatu“ dekanice Vlahović-Štetić bit će znatno širi. Službe našeg sindikata upravo istražuju neke posebno teške slučajeve mobinga iz tog mandata. O nalazima ćemo najvjerojatnije izvijestiti i širu javnost.

Možete li nam barem otkriti njihova imena?

-Sve u svoje vrijeme.

Kad ste već spomenuli neshvatljivost, je li vam shvatljivo da podružnica NSZVO-a podržava dekanicu u pro-

gonu povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika?

-Poduža je lista neshvatljivosti u svezi sa zbivanjima u „ekscenarnom mandatu“ i u svezi s neslavnim epilogom. Neshvatljivo je ne samo to što ste naveli u pitanju, nego i ukupno postavljanje dotičnog sindikata u aferi mobinga na Filozofskom fakultetu. Kako je moguće da čelnik sindikata relativizira pravomoćno dokazani mobing tvrdnjama da to nije ništa, da se to može dogoditi svakome i sl. Nemoguće i neshvatljive stvari događale su se ne samo u tom sindikatu, nego i šire u reakcijama na presudu u kojima su krivim proglašavani ne samo žrtva mobinga, nego i sutkinja koja je donijela presudu, pravosuđe kao takvo i mnogi drugi, samo ne oni koji su mobing počinili.

Smatrate li opravdanom odluku rektora i Senata o suspenziji dekanice zbog presude za mobing?

-I vaše je pitanje neshvatljivo, zato ću odgovoriti protupitanjem: smatrate li mogućim da dekanica, kojoj je pravomoćnom sudskom presudom utvrđen mobing nad djelatnikom fakulteta, u ovom slučaju nad uglednim i zaslužnim profesorom Sveučilišta, i dalje obnaša tu dužnost? Naš sindikat je još u studenom 2019., nakon donošenja prvostupanjske presude, javno zatražio od dekanice Vlahović-Štetić da podnese neopozivu ostavku. Zahtjev smo temeljili na iscrpnom obrazloženju prvostupanjske presude, gdje su detaljno opisane činjenice i način provođenja dugotrajnog i ustrajnog zlostavljanja. Smatram da je dekanica zbog nepodnošenja ostavke zaslužila i dodatnu -etičku osudu.

PROF. DAMIR PIPLICA, NOVI PROČELNIK ODJELA ZA FORENZIČNE ZNANOSTI SVEUČILIŠTA U SPLITU

Forenzika je sve više 'in'

Forenzika primjenjuje puno širi spektar znanstvenih grana od onog što se gleda u filmovima. Vidjeli smo koliko su veliki doprinos dali naši forenzičari prilikom utvrđivanja posmrtnih ostataka žrtava Domovinskog rata. Siguran sam da bi se veći broj forenzičara financijsko-računovodstvene struke mogao godinama angažirati u jednom 'Agrokoru' ili drugim subjektima

PIŠE MILA PULJIZ

Prof. Damir Piplica rođen je 04. lipnja 1960. god. u Splitu, oženjen je i otac dvoje djece. U rodnom gradu je završio osnovnu, srednju školu i Ekonomski fakultet, poslijediplomski znanstveni studij te obranio doktorsku disertaciju na istom fakultetu. Prvo zaposlenje kao i pripravnički staž prof. Damir Piplica je imao u financijskom odjelu bivše GRO „Konstruktor“ u Splitu, a potom je radio kao financijski istražitelj MUP-a RH u Službi gospodarskog kriminaliteta i Policijskom nacionalnom uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te stekao zvanje policijskog savjetnika. Tijekom svog profesionalnog rada obavljao je vrlo složena forenzična istraživanja koja se odnose na financijske transakcije hrvatskih trgovačkih društava (poduzeća) kao i nezakonitosti u njihovom poslovanju koje su povezane s različitim oblicima njihovih akvizicija, pretvorbe bivših društvenih poduzeća i njihove privatizacije, trgovine vrijednosnim papirima i dr. Prof. Damir Piplica je tijekom 1995/96. god. bio pomoćnik povjerenika Vlade RH za gospodarstvo u Gradu Kninu.

Tijekom svog profesionalnog rada usavršavao se i aktivno sudjelovao na većem broju stručnih seminara u Hrvatskoj i inozemstvu kao i znanstvenih skupova na temu financijskih istraga, sprječavanja pranja novca, pretvorbe društvenih poduzeća i njihove privatizacije, nezakonitosti u financijskim transakcijama i sl. Prof. Piplica sudjelovao je i objavio više znanstvenih radova na međunarodnim znanstvenim konferencijama te također objavio više znanstvenih radova u znanstvenim časopisima s međunarodnom recenzijom. Na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu predaje kolegij „Forenzika u bankarstvu i osiguranju“, „Suzbijanje gospodarskog kriminaliteta“, „Porezni sustav“, i dr. Također je i hrvatski branitelj odlikovan Spomenicom Domovinskog rata kao i Spomenicom domovinske zahvalnosti.

Prije svega bih Vam željela uputiti čestitke na izboru za pročelnika Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti za mandatno razdoblje od 1. listopada 2020. do 30. rujna 2023.

Hvala lijepo. Želim također zahvaliti Stručnom vijeću našeg Sveučilišnog odjela koje je takvu odluku donijelo kao i Senatu našeg Sveučilišta u Splitu koje je tu odluku i potvrdilo. Ovaj izbor ponajprije obvezuje za nastavkom svih znanstveno-nastavnih aktivnosti na našem Sveučilišnom odjelu započelih prije desetak godina. U tom smislu zahvalu posebno upućujem na predanom radu cijelom nastavnom i

‘Najvažniji cilj u sljedećem mandatnom razdoblju je svakako pokretanje preddiplomskog sveučilišnog studija na koji će se, naravno, nastaviti diplomski sveučilišni studij forenzike’
PRIVATNI ALBUM



nenastavnom osoblju te svim dosadašnjim generacijama naših studenata koje su učinile ovaj studij prepoznatljivim u Hrvatskoj i šire. Naravno, velike zasluge za rast i razvoj našega Sveučilišnog odjela pripadaju prof. Draganu Primorcu po kojem se vrlo često forenzika i prepoznaje kako u Hrvatskoj tako i svijetu, svim dosadašnjim pročelnicima i upravama Sveučilišnog odjela, a posebno prof. Ivici Filipoviću na izvrsnim rezultatima postignutim u svojem mandatu, te svekolikoj potpori u daljnjem razvoju našega Sveučilišnog odjela od strane uprave Sveučilišta u Splitu na čelu s rektorom prof. Draganom Ljutićem. Sveučilišni odjel za forenzične znanosti je mlada, dinamična i, što je nadasve važno, sve više društveno prepoznatljiva sastavnica Sveučilišta u Splitu.

Kontinuitet aktivnosti

Tko će biti Vaši najbliži suradnici?

-Naglasio bih da se radi o kontinuitetu obavljanja znanstveno-nastavnih aktivnosti pri čemu bi u tom smislu prvu liniju suradnika činili sveučilišni nastavnici koji su te poslove uspješno obavljali i u mandatu pročelnika prof. Ivice Filipovića, a koji mi je prenio vrlo korisne savjete kao i svoje vlastito iskustvo u dosadašnjem upravljanju. Dakle, predložiti ću Stručnom vijeću Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti kao najbliže suradnike prof. Marijanu Bartulović koja bi bila zadužena za financije Sveučilišnog odjela, doc. Ninu Mišić-Radanović koja

bi bila zadužena za nastavu dok bi doc. Ana Jeličić i nadalje bila na čelu Odbora za unaprjeđenje kvalitete Sveučilišnog odjela. Sportskim rječnikom bih kazao da smo imali i jedan znanstveno-nastavni transfer jer nam je prof. Toni Perković, koji je do sada bio zadužen za znanost i međunarodnu suradnju, otišao i pojačao redove FESB-a. Umjesto kolege Perkovića za pomoćnicu pročelnika predložiti ću prof. Tomislavu Paviću. Među prethodno navedenim članovima uprave našega Sveučilišnog odjela sebe vidim kao primus inter pares i uvjeren sam kako ćemo nastaviti i dalje uspješno voditi ovu mladu sastavnicu našega Sveučilišta.

Koje osobne vrijednosti smatrate da će Vam pomoći u radu?

-Osobno sam cijeli život u forenzici, ponajprije praktično, a onda i znanstveno-nastavno. Vjerujem kako je to iznimno iskustvo koje koristi za uprav-

“

Sveučilišni odjel za forenzične znanosti ide snažno ukoraks vremenom, jedinstven je i studenti neće pogriješiti kada se odluče za njegovo studiranje

ljačke i znanstveno-nastavne aktivnosti. Mi smo relativno manji Sveučilišni odjel, rekao bih kao veća obitelj. Stoga je bitno međusobno razumijevanje i poštovanje kako bi se u okviru mogućeg postiglo najviše. Treba prihvatiti i kritike, naravno ako su dobronamjerne. Puno korisnih savjeta tijekom dosadašnjeg rada usvojio sam od mojeg mentora prof. Nikše Nikolića na čemu sam mu posebno zahvalan. Naravno, završne prosudbe će ipak dati studenti i zaposlenici Sveučilišnog odjela.

Planovi za unaprjeđenje studentskog standarda, smjernice daljnjeg razvoja i djelovanja?

-Kao što znate, Sveučilište u Splitu na čelu s rektorom prof. Draganom Ljutićem uložilo je znatne napore na unaprjeđenju studentskog standarda svih studenata pa tako i onih koji studiraju na našem Sveučilišnom odjelu. Kazao bih da se i naredna generacija studenata susreće s dodatnim izazovima u studiranju uzrokovanih pandemijom COVID-19 te mogućom nastavom na daljinu i u sljedećoj akademskoj godini. Ako to bude tako, dosadašnja iskustva će nam pomoći da to ponovno uspješno napravimo na zadovoljstvo naših studenata. U svom programskom sadržaju za naredno mandatno razdoblje ističem važnost neposredne komunikacije studenata s upravom Sveučilišnog odjela koja će se redovno održavati u mjesecnim, a po potrebi i češćim razdobljima. Naime, sami studenti najbolje znaju što je napravljeno dobro, a što treba unaprijediti u odnosu na standard i kvalitetu

njihovog studiranja. Vezano uz sportske aktivnosti planiramo koristiti kapacitete našega Sveučilišta kako bi se u slobodnom vremenu studenti i zaposlenici našega Sveučilišnog odjela mogli rekreirati. Također će se poticati studente na sudjelovanje na sveučilišnim i drugim natjecanjima, a vodit će se i velika briga o zdravstvenom standardu studenata upućivanjem na redovite sistematske preglede. Studentski predstavnici su i članovi Stručnog vijeća našega Sveučilišnog odjela te su time i neposredno uključeni u donošenje najvažnijih odluka koje se odnose na njihov standard, studiranje i ostalo.

Planovi za unaprjeđenje nastavničkog standarda?

-Sveučilišni odjel svoje znanstveno-nastavne aktivnosti održava u „zgradi triju fakulteta“ a u kojoj također svoje aktivnosti ima i nekoliko sveučilišnih odjela. Prostori za održavanje nastavnih aktivnosti kao i kabineti za nastavnike ne zadovoljavaju trenutačne potrebe. S obzirom na planove koji se odnose na daljnji razvoj našega Sveučilišnog odjela, bit će iskazana potreba i za dodatnim prostornim kapacitetima, kako za održavanje nastave, tako i za same nastavnike. Posebno se očekuje potreba za dodatnim prostorima i opremom nakon pokretanja preddiplomskog sveučilišnog studija. Tu moram istaknuti razumijevanje uprave Sveučilišta u Splitu i posebno rektora prof. Dragana Ljutića koji su spremni pripomoći u rješavanju prostornih problema, naravno u okviru mogućnosti

našega Sveučilišta. Također je nužno kontinuirano obnavljati postojeću opremu i pribavljati novu kako bi se dodatno kvalitetno opremili postojeći laboratoriji, poboljšali uvjeti rada i sl.

Kako vidite unaprjeđenje znanstveno-nastavne aktivnosti na Sveučilišnom odjelu?

-Najvažniji cilj u sljedećem mandatnom razdoblju je svakako pokretanje preddiplomskog sveučilišnog studija na koji će se, naravno, nastaviti diplomski sveučilišni studij forenzike. U tom smislu je već oformljeno odgovarajuće povjerenstvo koje radi na izradi plana i programa, a nakon toga je potrebno pokrenuti i dovršiti ostale odgovarajuće aktivnosti. Pokretanjem preddiplomskog studija bi se olakšao upis studenata s preddiplomske na diplomsku razinu, omogućilo stjecanje odgovarajućeg studijskog predznaka studenata za diplomsku razinu, ali iskazala i potreba za novim radnim mjestima. U svemu tome je nužna koordinacija sa svim sastavnicama Sveučilišta u Splitu, posebno onima koje izvode slične ili srodne studijske programe. Također su u tijeku aktivnosti koje će, nadam se, uspješno biti realizirane da se postojećim studijskim modulima pridoda i peti studijski modul koji se oblikuje u suradnji s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom. Na ovaj način je iskazana senzibilnost našega Sveučilišnog odjela za prilagodavanjem potrebama tržišta rada te da zajedno s vatrogasnim stručnjacima i našim sveučilišnim nastavnicima osiguramo kvalitetan diplomski sveučilišni studij. Nadalje, svi sveučilišni nastavnici će se i nadalje poticati na svoju znanstvenu aktivnost sudjelovanjem na međunarodnim znanstvenim konferencijama, znanstvenim i stručnim časopisima, izradom udžbenika koji će olakšati učenje studentima i dr. Svakako je želja i pokretanje znanstvenog časopisa ili međunarodne znanstvene konferencije po kojem bi naš studij forenzike bio dodatno prepoznatljiv, ali i poslijediplomskog doktorskog studija. Ovo su naši optimistični, ali vjerujem i realno ostvarivi ciljevi ako svi na Sveučilišnom odjelu damo svoj doprinos.

Kako zadržati mlade znanstvenike u Hrvatskoj?

-Nažalost, povijest iseljavanja iz Hrvatske je preduga. Posljednjih godina su često iseljavali upravo obrazovani hrvatski građani kao i znanstvenici. Gospodarski rast i razvoj naše zemlje i otvaranje novih radnih mjesta je nužan preduvjet za ostanak mladih znanstvenika. U našem mikro okruženju na Sveučilištu u Splitu je dosta napravljeno na zapošljavanju mladih znanstvenika. Također je i na našem Sveučilišnom odjelu nekoliko mladih znanstve-

MEĐUNARODNI PROJEKT U OKVIRIMA PREKOGRANIČNOG PROGRAMA
INTERREG HRVATSKA-ITALIJA (2014.-2020.)

WATERCARE

Novi model upravljanja obalnim vodama



U sklopu projekta će biti razvijen integrirani sustav za praćenje kvalitete vode (WQIS) koji će omogućiti monitoring kakvoće vode u odabranim pilot-područjima, s ciljem razvoja sustava za uzbunjivanje koji bi, u slučaju mikrobiološkog onečišćenja voda na pilot-područjima, pružio trenutno upozorenje korisnicima

PIŠE: **MAJA KRŽELJ**

Što je WATERCARE?

WATERCARE je međunarodni projekt, punog naziva Water management solutions for reducing microbial environmental impact in coastal areas, koji se provodi u okvirima prekograničnog programa INTERREG Hrvatska-Italija (2014.-2020.). Projekt ima za cilj smanjenje utjecaja mikrobiološkog onečišćenja u vodama za kupanje zbog velikih oborina, u skladu s Direktivom 2006/7/EZ Europskog parlamenta i vijeća o upravljanju kvalitetom vode za kupanje te je uokviren u kontekst zajedničkih strateških prioriteta EU-a za poboljšanje uvjeta kakvoće mora u morskim i obalnim vodama, koristeći održive i inovativne tehnologije i pristupe. U sklopu projekta će biti razvijen integrirani sustav za praćenje kvalitete vode (WQIS) koji će omogućiti monitoring kakvoće vode u odabranim pilot-područjima, s ciljem razvoja sustava za uzbunjivanje koji bi, u slučaju mikrobiološkog onečišćenja voda na pilot-područ-

jima, pružio trenutno upozorenje korisnicima. Opći cilj projekta je dati alternativni model upravljanja obalnim vodama koji će omogućiti prekograničnu provedbu integriranog plana za sprječavanje, minimiziranje i eliminaciju unosa bakterijskih patogena u priobalne vode. Sustav će biti sposoban predvidjeti događaje nekoliko sati unaprijed te na taj način omogućiti preventivno upoznavanje potencijalnih ekoloških rizika od mikrobiološkog onečišćenja kupališta, uzrokovanih neuobičajeno velikim količinama padalina.

Odakle ideja za takvim projektom?

Ideja za takvim projektom je proizašla iz činjenice da zbog klimatskih promjena dolazi do sve češćih epizoda većih količina padalina u kraćem razdoblju zbog čega dolazi do poplava, odnosno naglog porasta vodostaja i riječnih dotoka te plavljenja i izlivanja lokalnih rijeka i potoka sa značajnim posljedicama na okoliš. Posljedica takvih poplava u morskom okolišu je pogoršanje kakvoće morske vode zbog kojeg može doći do mikrobiološkog onečišćenja voda

za kupanje, izlivanjem komunalnih otpadnih voda, a može doći i do eutrofikacije pa i šteta u lokalnoj marikulturi. Uz to naravno dolazi i do negativnih gospodarskih učinaka na turizam i povezanih aktivnosti gradova i naselja koji svoje gospodarstvo temelje na ljetnom turizmu.

Tko sve sudjeluje u projektu?

-U projektu sudjeluje ukupno 10 partnera (5 hrvatskih i 5 talijanskih).

Lead partner projekta je National Research Council - Institute of Marine Sciences (CNR-ISMAR) iz Ancone. Hrvatski partneri su Sveučilišni odjel za studije mora Sveučilišta u Splitu, Splitsko-dalmatinska županija, Dubrovačko-neretvanska županija, Hrvatske vode i Ustanova Centar za istraživanje materijala Istarske županije - METRIS. S talijanske strane u partnerstvo su uključeni još i Regija Marche, Regija Abruzzo, Sveučilište "Carlo Bo" iz Urbina i ASET Spa. Partnerstvo je dogovoreno prije pripreme projektne dokumentacije za prijavu na natječaj, na način da svatko od partnera ima točno određenu ulogu unutar projekta te da slični partneri budu zastupljeni s obje strane Jadrana kako bi se dobio kvalitetan prikaz stanja i rezultata projekta, a uzimajući u obzir morfologiju te sve značajke i različitosti s obje strane Jadrana.

Kolika je vrijednost projekta?

-Odobrena ukupna vrijednost projekta je 2.833.019,40 eura, od čega hrvatskim partnerima pripada ukupno 1.129.464,40 eura, s tim da je 85% ukupne vri-





S uzorkovanjem se počelo sredinom lipnja te se uskoro očekuju prvi rezultati

“
Rezultati koji će proizaći iz projekta svakako mogu poslužiti nadležnim tijelima kao baza za odlučivanje u upravljanju vodama Jadranskog sliva. Nadalje, bit će to novi alat za upravljanje na lokalnom i regionalnom nivou te za pronalazak rješenja vezanih za kakvoću voda za kupanje i mikrobiološkog onečišćenja

jednosti osigurano iz EU fondova.

Od kada do kada traje projekt?

-Projekt je službeno započeo 1.1.2019. godine, a predviđeno trajanje projekta je 30 mjeseci, s tim da postoji mogućnost produžetka zbog COVID-19 situacije koja je poremetila provedbu jednog dijela projektnih aktivnosti.

Što projekt obuhvaća?

-Projekt je podijeljen na 5 radnih paketa koji obuhvaćaju različite projektne aktivnosti:

WP1 obuhvaća Upravljanje projektom i koordinaciju projektnih aktivnosti

WP2 obuhvaća Komunikacijske aktivnosti

WP3 obuhvaća Implementaciju i nadzor integriranog sustava za kvalitetu vode WATERCARE (WQIS)

WP4 obuhvaća Realizaciju projekta u pilot-područjima

WP5 obuhvaća Sustav za podršku odlučivanju u upravljanju vodama Jadranskog sliva

Gdje i na kojim područjima se provodi?

-Projekt se provodi na 5 pilot područja, 2 u Italiji i 3 u Hrvatskoj, na kojima će biti postavljene plutače s integriranim uređajima za implementaciju WATERCARE (WQIS) za praćenje kvalitete vode. To su rijeke Raša, Cetina i Neretva na hrvatskoj strani te rijeka Pescara i potok Arzilla u Fanu na talijanskoj obali. Uređaji su već postavljeni na 3 pilot područja (Raša, Arzilla i Pescara) a uskoro će biti postavljeni na Cetini i Neretvi. Uz navedena pilot područja, Odjel će provesti uzorkovanja u morskoj vodi na nekoliko postaja duž obalne linije Splitsko dalmatinske županije gdje će se uzorci uzimati ovisno o epizodama padalina.

Što se točno mjeri u sklopu projekta?

-U sklopu projekta će se mjeriti kakvoća voda za kupanje, u razdobljima kada se inače ne provodi monitoring, ovisno o epizodama velikih količina padalina, s fokusom na praćenje mikrobioloških organizama koji su propisani za monitoring. Na 5 pilot područja će se razviti integrirani sustav za praćenje kvalitete vode (WQIS) koji će se primijeniti na svim pilot područjima, a sadržavat će podatke meteorološkog, hidrološkog i mikrobiološkog praćenja rijeka, potoka i obalnih voda te numerički model obalnih voda (FOM) koji će moći predvidjeti strujanja, temperaturu i salinitet ispitivane vodene mase. Prikupljeni podaci, pohranjeni u specifičnoj bazi podataka, koristit će se za identificiranje disperzije mikrobiološkog onečišćenja temeljem čega će se izdati upozorenje u stvarnom vremenu. Putem mrežne stranice projekta korisnici će imati slobodan pristup izlaznim podacima modela, a svi relevantni dionici će moći primijeniti potrebne mjere za smanjenje bakterijskog onečišćenja u morskoj vodi temeljem obavijesti iz sustava upozorenja. Neovisno o pilot područjima, Odjel će provesti monitoring na postajama duž obale gdje će se uzorkovati ovisno o epizodama padalina kako bi se utvrdio utjecaj padalina na kakvoću vode u tim područjima.

Je li ovo prvi put da se ovakav projekt organizira u svijetu ili EU?

Provedene su znanstvene studije na različitim područjima koje ukazuju na utjecaj velikih količina padalina na kakvoću voda, odnosno opisuju utjecaj oborina na kvalitetu morske vode, međutim ovo je prvi ova-

kav projekt koji se provodi na Jadranu. Sama činjenica da je projekt sufinanciran od strane EU, daje nam za pravo zaključiti da je ovaj projekt jedinstven i zbog toga što obuhvaća 5 pilot područja na Jadranu, smještenu u 2 različite zemlje članice EU, te nastoji pronaći zajednička rješenja za poboljšanje kakvoće obalnih voda koje u budućnosti mogu poslužiti nadležnim tijelima kao baza za odlučivanje u upravljanju vodama Jadranskog sliva.

Na koji način će to utjecati na poboljšanje kvalitete života građana?

-Projekt se provodi u skladu s Direktivom 2006/7/EZ Europskog parlamenta i vijeća o upravljanju kvalitetom vode za kupanje te je uokviren u kontekst zajedničkih strateških prioriteta EU za poboljšanje uvjeta kakvoće mora u morskim i obalnim vodama, koristeći održive i inovativne tehnologije i pristupe. Problemi onečišćenja uslijed izlivanja komunalnih voda prisutni su na obje jadranske obale te se moraju riješiti radi zaštite i očuvanja zdravlja ljudi, okoliša i turističkih aktivnosti. Poboljšanje kvalitete života građana prije svega će se očitovati u boljoj zaštiti okoliša i smanjenju antropogenog utjecaja na okoliš, odnosno smanjenju mikrobiološkog onečišćenja u vodama za kupanje uslijed velikih oborina te će se očitovati boljom kakvoćom voda za kupanje, što će imati pozitivne gospodarske učinke na turizam i povezane aktivnosti područja koje svoje gospodarstvo temelje na ljetnom turizmu.

Nadalje, turističke aktivnosti predstavljaju temeljne ekonomske resurse za cijelo područje programa IT-HR, a krajnji cilj projekta je smanjiti mikrobiološko onečišćenje u vodama za kupanje te na taj način poboljšati kakvoću voda, što je važno za lokalno stanovništvo i poboljšanje kvalitete građana ali i za razvoj turizma.

Što se očekuje od rezultata?

-Jadransko more općenito ima izvrsnu i vrlo dobru kakvoću vode, što je potvrđeno i nedavno objavljenim rezultatima istraživanja kvalitete voda za kupanje provedenih od strane Europske agencije za zaštitu okoliša (EEA). Međutim, u isto vrijeme na ovom području ra-

ste antropogeni pritisak, osobito tijekom ljetne turističke sezone, što uz neučinkovite i fragmentirane sustave upravljanja otpadnim vodama te geografske osobitosti Jadranskog bazena, predstavlja slabe točke i prijetnje za očuvanje ovog mora.

WATERCARE projekt ima za cilj stvoriti proaktivan pristup upravljanju kvalitetom obalnih voda, ponovljiv u drugim i različitim područjima sa sličnim ekološkim problemima.

Projekt će provesti dva bitna aspekta za provedbu Okvirne direktive o vodama, koji predstavljaju potpuno inovativnu fazu:

- procjena mikrobiološkog onečišćenja povezanu sa stanjem okoliša i prirodne varijabilnosti (meteorološki uvjeti), koja je trenutno odsutna u scenariju upravljanja s prognoziranjem fekalne disperzije duž obalnih područja;

- odgovor na problem pomoću ad hoc infrastrukture i primjene integriranog sustava za praćenje kvalitete vode koji ko-relira uvjete okoliša i utjecaje nastale izlivanjem otpadnih

voda, što do sad nije rađeno.

Očekuje se da će suradnja između javne uprave (koja ovdje predstavlja lokalne, regionalne i državne vlasti), privatnog sektora (tvrtke) i znanstvenih i istraživačkih institucija, razmjennom znanja na području Jadranskog mora i primjenom ovih inovativnih pristupa u različitim talijanskim i hrvatskim priobalnim područjima, postići napredak u poboljšanju kakvoće vode priobalnih područja.

Postoje li već neki rezultati, koliko dugo su uređaji postavljeni i kada se očekuju prvi rezultati?

-Neki od partnera su uspjeli postaviti uređaje te krenuti s uzorkovanjima taman pred izolaciju zbog COVID-19 zbog čega su bili primorani prekinuti s projektnim aktivnostima i uzorkovanjima, tako da se nadaju da će u narednim mjesecima uspjeti doći do prvih pravih rezultata. Djelatnici Odjela su započeli s uzorkovanjem sredinom lipnja te se uskoro očekuju prvi rezultati. Nadalje, treba uzeti u obzir različitost područja i značajki rijeka i obalnih

područja koja se istražuju tako da ne očekujemo iste rezultate u svim područjima, ali će svi rezultati biti bitni za sagledavanje situacije kako bi se napravilo sve što je za smanjenje antropogenog utjecaja na vode za kupanje.

Što na kraju s rezultatima projekta?

-Rezultati koji će proizaći iz projekta svakako mogu poslužiti nadležnim tijelima kao baza za odlučivanje u upravljanju vodama Jadranskog sliva. Nadalje, projekt će predstaviti novi alat za upravljanje na lokalnom i regionalnom nivou te za pronalazak rješenja vezanih za kakvoću voda za kupanje i mikrobiološkog onečišćenja voda te zaštite okoliša.

Primjena inovativnog alata omogućila bi u budućnosti smanjenje negativnog utjecaja na okoliš i osmišljavanje novih regulativa, kako bi se, u slučaju onečišćenja, postavili prilagođeni sustavi upravljanja. Inovacija u dizajnu također je značajna obzirom na specifičnu mjestu sa različitim karakteristikama koja se mogu predstavljati i pokretati istim projektom upravljanja. Zbog tog razloga, svaka akcija usmjerena na kvantificiranje utjecaja prirodnih čimbenika na ocjenu kvalitete ima relevantan utjecaj na postupke upravljanja i planiranje praćenja. Rezultati dosadašnjih studija provedenih na ovu temu ukazuju na to da se mogu očekivati sve značajnije posljedice utjecaja klimatskih promjena, pa tako i duža razdoblja suša te sve veće količine oborina u kraćim vremenskim razdobljima te se očekuje da će klimatske promjene imati različite direktne i indirektno utjecaje na gospodarstvo, odnosno na turizam. Zbog toga je važno provesti ovakva istraživanja, kao i potaknuti suradnju različitih partnera i dionika, u cilju bolje prilagodbe na posljedice utjecaja klimatskih promjena.

Kakve benefite ima Odjel, odnosno Sveučilište, kao partner u ovom projektu?

-Prije svega tu je sudjelovanje djelatnika u važnom međunarodnom projektu, suradnja s ostalim partnerima, stjecanje iskustva i znanja kroz suradnju, prepoznavanje na međunarodnoj razini, umrežavanje i povezivanje u novim partnerstvima, razvoj inovativnih ideja, ali naravno i nabava opreme kroz EU sufinanciranje. Od ukupno 179.625,00 eura predviđena je nabava opreme u ukupnom iznosu od 100.000,00 eura koja će ostati na Odjelu te će se koristiti i nakon završetka projekta.

“
U projektu sudjeluje ukupno 10 partnera (5 hrvatskih i 5 talijanskih). Lead partner projekta je National Research Council - Institute of Marine Sciences (CNR-ISMAR) iz Ancone. Hrvatski partneri su Sveučilišni odjel za studije mora Sveučilišta u Splitu, Splitsko-dalmatinska županija, Dubrovačko-neretvanska županija, Hrvatske vode i Ustanova Centar za istraživanje materijala Istarske županije - METRIS



“
Sustav će biti sposoban predvidjeti događaje nekoliko sati unaprijed te na taj način omogućiti preventivno prepoznavanje potencijalnih rizika od mikrobiološkog onečišćenja, uzrokovanih neuobičajeno velikim količinama padalina

PRVI STUDENTI NA OTOKU OČEKUJU SE U AKADEMSKOJ GODINI 2021./2022.

KORČULA

- naš prvi otočni sveučilišni grad

Studiji nautike, brodstrojarstva i turizma koncipirani su tako da se većina nastave izvodi na Korčuli. Za tu svrhu Grad Korčula privremeno je dubrovačkom Sveučilištu ustupio svoje prostore, a u planu je uređenje trajnog prostora za izvođenje nastave u objektima bivše Pomorske škole

Piše: **DRAŽEN MALEŠ**



Početkom godine u medijima je odjeknula vijest kako je Hrvatska bogatija za svoj prvi sveučilišni otočni grad, i to zahvaljujući potpisanom sporazumu i najavljenoj suradnji između Sveučilišta u Dubrovniku i Grada Korčule. *Grad Marka Pola* tako će u budućnosti biti ispostava dubrovačkog Sveučilišta, a u njemu će se izvoditi nastava preddiplomske razine Studija nautike, Studija brodstrojarstva te smjera turizam u okviru Studija poslovne ekonomije. Buduća suradnja ovih dviju institucija temelji se na *Županijskoj razvojnoj strategiji Dubrovačko-neretvanske županije 2016.-2020.*, u kojoj je kao razvojna potreba te županije utvrđeno omogućavanje dostizanja što višeg stupnja školovanja na otocima. Realizacija projekta, sukladno sporazumu, podijeljena je tako da Sveučilište osigurava provedbu nastave i administrativnih poslova sukladno svojim studijskim programima i izvedbenim planovima, dok će Grad osigurati prostor za odvijanje nastave, odnosno tehničko opremanje i infrastrukturne zahvate na njemu te smještaj za noćenje nastavnika.

Grad Korčula već je niz godina, na neki način, sveučilišna destinacija. Naime, studenti zagrebačkog i splitskog Kineziološkog fakulteta tu su obavljali ili obavljaju praktičnu nastavu iz jedrenja, dok studenti novinarstva s Fakulteta političkih znanosti i komunikologije s Fakulteta hrvatskih studija sudjeluju na Korčulanskoj komunikološkoj školi, tako da se može reći kako osnovni akademski

temelji na ovom otoku već postoje. Nastava bi se inicijalno trebala odvijati u uredskim prostorijama gradskog bazena „Gojko Arnerić“, dok je kao buduća lokacija za izvođenje nastave i svojevrsni „otočni kampus“ planiran prostor trenutno zapuštene, nekadašnje pomorske škole, koja se nalazi odmah pored trajektnog pristaništa Dominče, a čija bi adaptacija, prema najavama, trebala trajati dvije godine. Početak nastave u Korčuli inicijalno je najavljen za nadolazeću akademsku godinu 2020./2021., no kako je kriza s epidemijom COVID-19 usporila i brojne druge procese u zemlji, o tome hoće li sve ipak

odvijati u predviđenim rokovima i kako teku pripreme, za *Universitas* smo razgovarali s rektorom Sveučilišta u Dubrovniku, profesorom **Nikšom Burumom** te gradonačelnikom Grada Korčule, **Andrijom Fabrisom**.

Kako je najavljeno još u veljači, Grad Korčula, kao ispostava obližnjeg Sveučilišta u Dubrovniku, postaje prvi hrvatski otočni grad. Na koji je način došlo do ideje i što ovaj potez znači za taj dio županije?

BURUM: Sveučilište u Dubrovniku od svog osnutka nastoji aktivno doprinosti razvoju zajednice u kojoj djeluje. Nakon višegodišnjeg pozitivnog iskustva s dislo-

ciranim studijama u dolini Neretve, odlučili smo se uspostaviti studije na Korčuli, čime Korčula postaje prvi otočni sveučilišni grad. Sveučilište u Dubrovniku imalo je u svojoj dugoročnoj strategiji ideju policentričnog razvoja. Početkom 2019. godine, gradonačelnik Korčule gosp. Andrija Fabris predložio je da dodemo na Korčulu i porazgovaramo o mogućnostima otvaranja nekih dislociranih studija. Naime, to je složen proces, pri čemu je potrebno zadovoljiti čitav niz zahtjevnih uvjeta (kadrovskih, prostornih, financijskih, pravnih, itd.). Analizirajući upisne trendove učenika s Korčule i Pelješca, sagledavajući teško-

će koje uslijed loše prometne povezanosti imaju studenti s tih područja prilikom dolaska na studij u Dubrovnik, uzimajući u obzir i potrebe lokalnoga gospodarstva, uvidjeli smo opravdanost pokretanja naših studija na Korčuli. Prve reakcije su pozitivne. Vjerujemo da će otvaranje studija pridonijeti ostanku mladih na Korčuli, kao i jačanju lokalnoga gospodarstva. Raduje nas što je pokretanjem studija na Korčuli učinjen prvi korak u razvoju otočnog kampusa Sveučilišta u Dubrovniku. **Koliko je realizacija ovog projekta važna za grad Korčulu i mislite li da će to pomoći u trajnijem zadržavanju djele mladih, koji su do sada bili prisiljeni napuštati otok u potrazi za visokoškolskim obrazovanjem?**

FABRIS: Ovaj sporazum o suradnji između Sveučilišta u Dubrovniku i Grada Korčule novi je segment u kvaliteti života na našem otoku i veliki iskorak za sve naše mlade kojima se pruža prilika da nastavu svoje školovanje na otoku Korčuli. Svjesni smo da je odlazak na školovanje u naše sveučilišne gradove veliki financijski izdatak za roditelje naših studenata pa će ova naša suradnja barem jednome dijelu naših sugrađana i u tom segmentu olakšati školovanje. Najveći izazov svih nas koji upravljamo JLS na hrvatskim otocima je kako mlade vratiti nakon školovanja na otok. Zadržavanje što većeg broja radnih mjesta s potrebnom visokoškolskom naobrazbom, čije je smanjivanje zadnjih godina uvjetovano centralizacijom raznih službi i ukidanjem javnih servisa na otocima, rješavanje stam-

benog pitanja za mlade obitelji uz ovaj naš sporazum, garant su napretka cijelog otoka Korčule.

Kako teku procesi prilagodbe i realizacije početka nastave, inicijalno najavljene za nadolazeću akademsku godinu?

BURUM: Pokretanje novog studija uvijek je zahtjevan i složen proces, a posebice kad se radi o dislociranom studiju koji se k tome izvodi na otoku. Tijekom protekle godine u suradnji s Gradom Korčulom definirali smo infrastrukturne potrebe, mogućnosti smještaja nastavnika i način izvođenja nastave. To je u konačnici rezultiralo potpisivanjem sporazuma početkom srpnja ove godine o pokretanju studija na Korčuli. Pandemija COVID-19 je, nažalost, poremetila početne planove. Sve je trebalo biti gotovo do kraja svibnja ove godine. Sada je izvjesno da prvu generaciju studenata nećemo moći upisati u 2020./2021. akademskoj godini. To nam, međutim, ostavlja dodatno vrijeme za temeljitu pripremu i organizaciju studija.

Kakve pomake u infrastrukturnom smislu poduzima Grad Korčula u realizaciji odvijanja ovih studijskih programa?

FABRIS: Grad je u roku od dvije godine planirao uređenje zgrade stare škole na predjelu Dominče te se očekuje ishodjenje građevinske dozvole do kraja mjeseca rujna. Ostale obveze na koje se Grad Korčula obvezao podrazumijevaju da će Grad osigurati Sveučilištu prostor za izvođenje studijskih programa na korištenje bez naknade, da će opremiti prostore za izvođenje Studija odgovarajućom znan-



Idejno rješenje renovacije i nadogradnje budućeg „otočkog kampusa“ Sveučilišta u Dubrovniku u gradu Korčuli. Autori rješenja su Tihomir Kostić, dipl. ing. arh. i Kristina Banjac dipl. ing. arh.



DINKO FRANOTOVIĆ/GRAD KORČULA

stvenonastavnom opremom sukladno standardima za izvođenje sveučilišne nastave te odgovarajućim rashladnim i grijaćim uređajima, priključcima za telefon, internet, alarmom i videonadzorom, u skladu s potrebama i zahtjevima Sveučilišta, kao i osigurati svu imovinu u prostoru. Grad će ujedno osigurati smještaj za noćenje nastavnika Sveučilišta i drugih gostujućih nastavnika koji sudjeluju u izvedbi studija, a koji nisu iz grada/otoka Korčule, u smještajnim jedinicama koje po svojim karakteristikama odgovaraju najmanje tri zvjezdice, sve u skladu sa studentskim programom i izvedbenim planom nastave studija i važećim rasporedom nastave. **Koliko je realizacija cjelokupnog projekta zahtjevna u financijskom smislu, koje će sve institucije u tom kontekstu dati svoj obol i hoće li se nešto pokriti novcem iz europskih fondova?**

FABRIS: Financijski gledano, najzahtjevnija je obnova same zgrade, a za što planiramo koristiti dostupan novac nacionalnih i europskih fondova. U samoj zgradi planiramo smjestiti jedan manji poduzetnički inkubator prvenstveno oslonjen na informatičke tehnologije, a što mislimo da bi bio još jedan od preduvjeta za povratak naših mladih visokoobrazovanih sugrađana. Ideja nam je da se ova inicijativa pretočena u sporazum o suradnji s godinama širi i ponudi još neke visokoškolske sadržaje, s naglaskom na postdiplomske i specijalističke, a za što mislimo da grad i otok Korčula imaju veliku priliku da postanu atraktivna destinacija za razvoj ovakvih programa.

Na koji će način biti koncipirana nastava na studijima nautike, brodstrojarstva i smjera turizam u okviru Studija poslovne ekonomije?

BURUM: Odlukama stručnih vijeća naših Odjela za ekonomiju i poslovnu ekonomiju i Pomorskog odjela planirano je postupno pokretanje studija. Prvo će se krenuti sa Studijem turizma. U izvođenju nastave, namjera nam je osloniti se na vlastiti kadar kojim će u dijelu vježbi i seminarima pomagati lokalni stručnjaci iz gospodarstva. O tome su već obavljani preliminarni razgovori. Sveučilište na svim svojim studijima surađuje s lokalnom poslovnom zajednicom, što omogućuje našim studentima praktičnu primjenu teorijskih spoznaja. Isto načelo primijenit ćemo i na studijima koji će se izvoditi na Korčuli.

Hoće li studenti u Korčuli boraviti tijekom cijele akademske godine ili će se okosnica nastave odvijati u Dubrovniku? Može li Korčula, kao turistička destinacija, zadovoljiti sve potrebe za smještajem studenata?

BURUM: Studiji su koncipirani tako da se većina nastave izvodi na Korčuli. Za tu svrhu Grad Korčula privremeno nam je ustupio svoje prostore, a u planu je uređenje trajnog prostora za izvođenje nastave. Dio nastave koji zahtijeva korištenje specifične znanstvenonastavne opreme morat će se izvoditi u Dubrovniku i studenti će tijekom tog razdoblja imati mogućnost smještaja u našem Studentskom domu. Studenti Sveučilišta u Dubrovniku veliki dio administrativnih poslova



Andrija Fabris, gradonačelnik Grada Korčule

rješavaju preko naših internetskih stranica, a iskustva u vođenju administrativnih poslova studenata na dislociranim studijima stekli smo višegodišnjim izvođenjem dislociranih studija u Pločama. S Gradom Korčulom otvorena je mogućnostima smještaja studenata, kojima to bude potrebno, u slobodnom dijelu namijenjenom za smještaj srednjoškolskih učenika. Međutim, predviđamo da će interes za studij prvenstveno obuhvatiti studente s Korčule i Pelješca.

S kolikim okvirnim brojem studenata računate u Korčuli i planira li Sveučilište u Dubrovniku slične projekte u drugim krajevima županije?

BURUM: Naše analize pokazale su da bi se svi troškovi izvođenja studija na Korčuli mogli pokriti kvotom od 20 studenata po studiju pa računamo s takvim upisnim kvotama. Sveučilište prati razvojne planove i obrazovne potrebe svih dijelova županije. Sukladno tome, a uvažavajući vlastite kadrovske mogućnosti, u pripremi je razvoj novih studija u dolini Neretve, prije svega agroturizma.

Biste li rekli da se Korčula polako pokazuje kao atraktivno edukacijsko sjedište i postoji li još projekata u najavi na području obrazovanja, stručnih ili znanstvenih konferencija?

FABRIS: Grad Korčula otvoren je za sve inicijative koje će doprinijeti kvaliteti života u našem gradu i na otoku pa već dugi niz godina podupiremo razne projekte tog tipa i njegujemo zaista odličnu suradnju sa svim organizatorima. Kada znamo da su otok Korčula i poluotok Pelješac centar na

še enološke ponude te da se možemo pohvaliti iz godine u godinu sve boljom gastronomskom scenom, očekivati je da u tom smjeru idemo s budućim planiranjem specijalističkih studija ili programa. Također je na Korčuli i Pelješkom kanalu prisutna bogata višegodišnja tradicija bavljenjem vodenim sportovima, pa smo razgovarali s Kineziološkim fakultetom iz Zagreba o osmišljavanju akademije za vodene sportove međunarodnog karaktera. Želja nam je da iskoristimo sve potencijale koje imamo kao otok. Moramo se pripremiti za dovršetak velikih infrastrukturnih projekata predvođenim Pelješkim mostom, koji će nas i u prometnom smislu povezati te učiniti dostupnijim i privlačnijim za sve projekte koje planiramo pa tako i za projekte visokoškolskog obrazovanja. Mislimo li da bi druga priobalna hrvatska sveučilišta u budućnosti mogla slijediti primjer Sveučilišta u Dubrovniku i da ćemo uz Korčulu s vremenom imati sveučilišne studije i na drugim jadranskim otocima?

BURUM: Uvijek će postojati želje za otvaranjem novih sveučilišta, novih studijskih programa, dislociranih studija itd., međutim, između želja i mogućnosti mora se voditi načelom održivosti. Zbog svog položaja i veličine, razvijenoga gospodarstva i demografskih trendova, vjerujemo da Korčula ima potencijal za razvoj visokog obrazovanja. Vrijeme će pokazati koliko su nam procjene bile dobre. Mogućnost razvoja sveučilišnih sadržaja na našim otocima mora prije svega ovisiti o navedenim čimbenicima.

KLASA: 112-01/20-01/0003
URBROJ: 2181-203-01-01-20-0001

Temeljem odluke Fakultetskog vijeća sa druge izvanredne sjednice od 23. lipnja 2020. godine
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

raspisuje **NATJEČAJ**

za jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju i odgovarajućem radnom mjestu asistent, u znanstvenom području humanističke znanosti, znanstvenom polju Filozofija, znanstvenoj grani povijest filozofije pri Katedri filozofije, na određeno vrijeme u punom radnom vremenu.

Pristupnici koji se javljaju na natječaj osim uvjeta navedenih u natječaju, moraju ispunjavati i opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 – Odluka USRH, 60/15 i 131/17), Pravilnikom o izboru u nastavna i suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu, Statutom Sveučilišta u Splitu, Statutom KBF-a u Splitu, Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje, te su o svemu dužni dostaviti odgovarajuće dokaze. Uz potpisanu prijavu za natječaj pristupnici su dužni priložiti:

1. potpisani životopis,
2. »nihil obstat« svoga ordinarija (pristupnici klerici),
3. domovnicu ili dokaz o državljanstvu neke druge države,
4. izvješće o ispunjavanju natječajnih, odnosno minimalnih zakonskih uvjeta, potrebnih za izbor u zvanje i na radno mjesto prema natječaju;
5. za strane državljane dokaz o poznavanju hrvatskog jezika (napredno poznavanje).

Sve radove i natječajnu dokumentaciju potrebno je predati u četiri primjerka te snimljene u PDF-u na CD-u s natječajnom dokumentacijom (izvješća, popise radova i životopis). Kandidati/kinje koji prema posebnim propisima ostvaruju pravo prednosti, moraju se u prijavi pozvati na to pravo, odnosno uz prijavu priložiti svu propisanu dokumentaciju prema posebnom zakonu.

Kandidat/kinja koji/a može ostvariti pravo prednosti kod prijema u službu sukladno članku 101. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN br. 121/17), članku 48.f Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (NN br. 33/92, 77/92, 27/93, 58/93, 2/94, 76/94, 108/95, 108/96, 82/01, 103/03, 148/13), članku 9. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN br. 157/13, 152/14) dužan/a se u prijavi na javni natječaj pozvati na to pravo te ima prednost u odnosu na ostale kandidate samo pod jednakim uvjetima.

Kandidat/kinja koji/a se poziva na pravo prednosti pri zapošljavanju u skladu s člankom 101. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, uz prijavu na javni natječaj, dužan/a je priložiti osim dokaza o ispunjavanju traženih uvjeta i sve potrebne dokaze dostupne na poveznici Ministarstva hrvatskih branitelja: <https://branitelji.gov.hr/zaposljavanje-843/843>.

Kandidat/kinja koji/a se poziva na pravo prednosti pri zapošljavanju sukladno članku 48. f Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, uz prijavu na javni natječaj dužan/a je, osim dokaza o ispunjavanju traženih uvjeta, priložiti i rješenje, odnosno potvrdu iz koje je vidljivo spomenuto pravo te dokaz o tome na koji način je prestao radni odnos.

Kandidat/kinja koji/a se poziva na pravo prednosti pri zapošljavanju u skladu s člankom 9. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, uz prijavu na javni natječaj dužan/a je, osim dokaza o ispunjavanju traženih uvjeta, priložiti i dokaz o utvrđenom statusu osobe s invaliditetom.

Natječaj traje 30 dana od dana objave u Narodnim novinama. Sve zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati, niti će podnositelji takvih prijava naknadno biti pozvani da dopune prijave.

Podnošenjem prijave na natječaj, pristupnici daju izričitu suglasnost da Katolički bogoslovni fakultet, Sveučilišta u Splitu kao voditelj zbirke osobnih podataka, može obrađivati njihove osobne podatke sukladno odredbama pozitivnih propisa o zaštiti osobnih podataka a u svrhu provedbe natječajnog postupka.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Prijave se podnose na adresu: Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet, Zrinsko-frankopanska 19, p.p. 329, HR – 21000 Split.

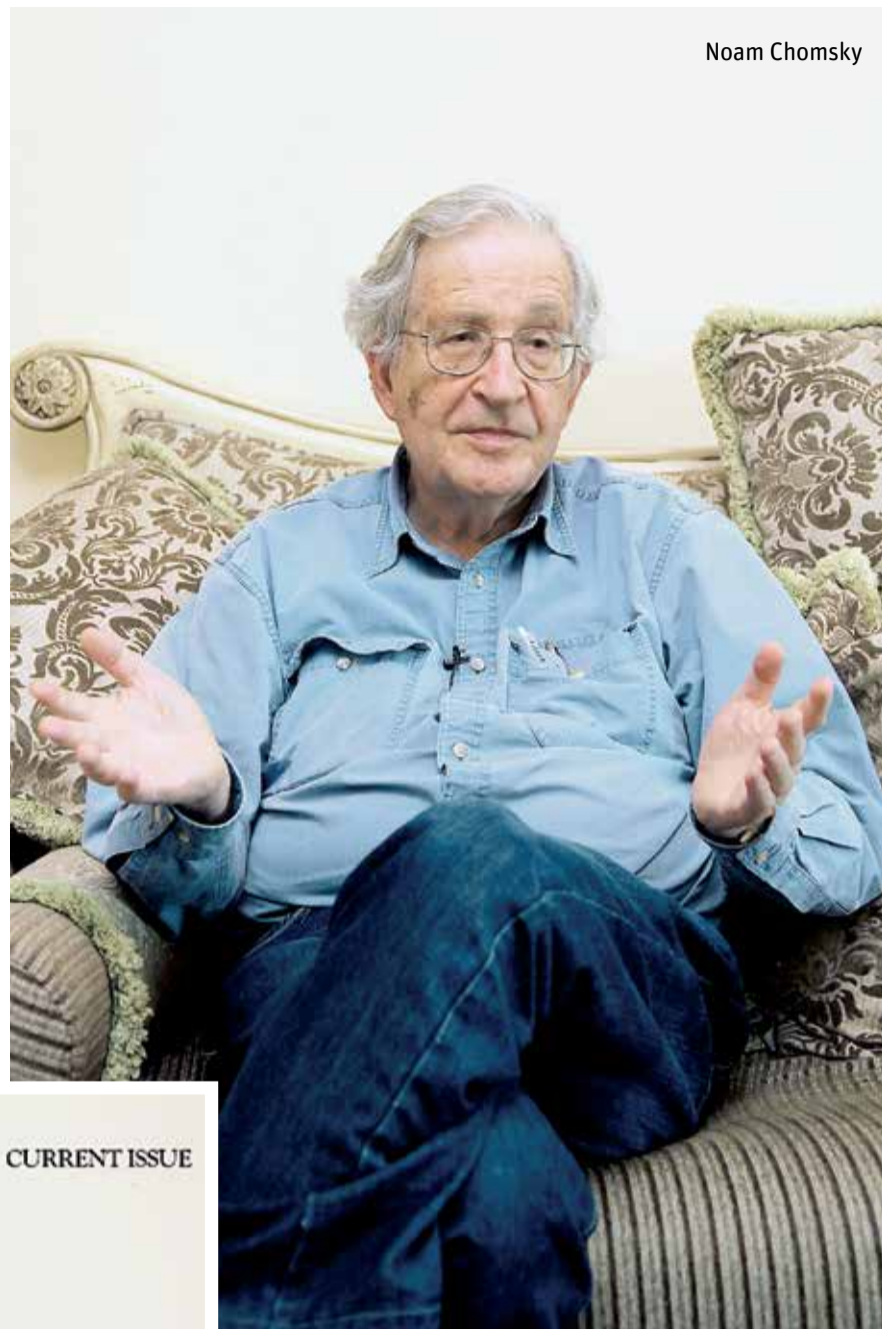


Prof. Nikša Burum, rektor Sveučilišta u Dubrovniku

APEL VRHUNSKIH SVJETSKIH INTELEKTUALACA

Pismo o pravdi i otvorenoj debati

U magazinu Harper's objavljeno je otvoreno pismo koje je potpisalo 150 svjetskih intelektualaca. Pismo tematizira sve opasnije jednodimenzionalne i upozorava na činjenicu da se sve više pojedinaca isključuje iz diskursa čak i zbog manjih neslaganja s općeprihvaćenim istinama



Noam Chomsky

politička pitanja pokušavaju zaključiti zasljepljenom sigurnošću u vlastita uvjerenja. Podržavamo vrijednost snažnoga pa čak i zapaljivoga artikuliranja stavova na svim stranama. Postaje, međutim, odveć uobičajeno čuti pozive za snažnom i brzom odmazdom protiv prijestupnika koji počine verbalni ili misaoni delikt. Još više zabrinjava činjenica da čelnici institucija, panično pokušavajući kontrolirati štetu, donose prijekne i nesrazmjerne kazne, uopće ne razmatrajući potrebu za reformama. Urednici se otpuštaju zbog objavljivanja kontroverznih djela, knjige se povlače s polica zbog navodne neautentičnosti, novinari se zabranjuju pisati o određenim temama, profesore se isključuje zbog citiranja djela na predavanjima, istraživače se otpušta zbog dijeljenja recenziranih znanstvenih članaka, a čelnici ustanova smjenjuju se, u nekim slučajevima, samo zbog nespretnih pogrešaka. Bez obzira na argumente ponudene u svakom od ovih slučajeva, konačni je rezultat sužavanje prostora slobode izrečene riječi zbog straha od prijetnje osvetom. Već plaćamo cijenu navedenoga u sve većoj nesklonosti riziku među piscima, umjetnicima i novinarima koji strahuju za vlastitu egzistenciju čim se odmaknu od podržavanja prihvaćenih istina ili čak situacija u kojima ih dovoljno jako ne podrže.

Ova atmosfera gušenja naštetit će, najzad, najvažnijim pokretima našega doba. Bez obzira na to ograničava li raspravu represivna vlada ili netolerantno društvo, konačni su gubitnici oni koji ne posjeduju moć, što posljedično cijelo društvo čini manje demokratskim. Poražavajuće negativnih ideja moguće je jedino izlaganjem, prepiranjem i uvjeravanjem, a ne ušutkivanjem i željom da one ne postoje. Odbijamo svaki lažni izbor između pravde i slobode, jer one jedna bez druge ne postoje. Nama piscima potrebna je kultura koja nam ostavlja prostora za eksperimentiranje, riskiranje, pa čak i pogreške. Moramo sačuvati mogućnost neslaganja u dobroj vjeri, bez teških profesionalnih posljedica. Ako sami ne budemo branili ono o čemu ovisi naš rad, ne trebamo očekivati ni da će ga javnost ili država braniti u naše ime.

PRIJEVOD: IVAN PERKOV

HARPER'S
MAGAZINE

CURRENT ISSUE

A Letter on Justice and Open Debate

July 7, 2020

The new letter will be appearing in the Letter section of Harper's Current Issue. We welcome requests at letters@harper.org.

Our cultural institutions are facing a moment of trial. Powerful protests for racial and social justice are leading to overdue demands for police reform, along with wider calls for greater equality and inclusion across our society, not least in higher education, journalism, philanthropy, and the arts. But this needed reckoning has also intensified a new set of moral attitudes and political commitments that tend to weaken our norms of open debate and toleration of differences in favor of ideological conformity. As we applaud the first development, we also raise our voices against the second. The forces of illiberalism are gaining strength throughout the world and have a powerful ally in Donald Trump, who represents a real threat to democracy. But resistance must not be allowed to harden into its own brand of dogma or coercion—which right-wing demagogues are already exploiting. The democratic inclusion we want can be achieved only if we speak out against the intolerant climate that has set in on all sides.

The free exchange of information and ideas, the lifeblood of a liberal society, is daily becoming more constricted. While we have come to expect this on the radical right, censoriousness is also spreading more widely in our culture: an intolerance of opposing views, a vague for public shaming and ostracism, and the tendency to dissolve complex policy issues in a blinding moral certainty. We uphold the value of robust and even caustic counter-speech from all quarters. But it is now all too common to hear calls for swift and severe retribution in response to perceived transgressions of speech and thought. More troubling still, institutional leaders, in a spirit of panicked damage control, are delivering hasty and disproportionate punishments instead of considered reforms. Editors are fired for running controversial pieces; books are withdrawn for alleged inauthenticity; journalists are barred from writing on certain topics; professors are investigated for quoting works of literature in class; a researcher is fired for circulating a peer-reviewed academic study; and the heads of organizations are ousted for what are sometimes just clumsy mistakes. Whatever the arguments around each particular incident, the result has been to steadily narrow the boundaries of what can be said without the threat of reprisal. We are already paying the price in greater risk aversion among writers, artists, and journalists who fear for their livelihoods if they depart from the consensus, or even lack sufficient zeal in agreement.

This stifling atmosphere will ultimately harm the most vital causes of our time. The restriction of debate, whether by a repressive government or an intolerant society, invariably hurts those who lack power and makes everyone less capable of democratic participation. The way to defeat bad ideas is by exposure, argument, and persuasion, not by trying to silence or wish them away. We refuse any false choice between justice and freedom, which cannot exist without each other. As writers we need a culture that leaves us room for experimentation, risk taking, and even mistakes. We need to preserve the possibility of good-faith disagreement without dire professional consequences. If we won't defend the very thing on which our work depends, we shouldn't expect the public or the state to defend it for us.

Naše se kulturne institucije nalaze u prijelomnom trenutku. Dok snažni prosvjedi za rasnu i društvenu pravdu dovedu do zakašnjelih zahtjeva za reformom policije, oni istovremeno uključuju i šire pozive za većom ravnopravnošću i društvenom uključenosti, napose u sferama visokoga obrazovanja, novinarstva, filantropije i umjetnosti. Međutim, ovo je društveno preispitivanje pojačalo širenje moralnih stavova i političkih opredjeljenja koja posljedično teže slabljenju naše volje za otvorenom raspravom i toleriranjem različitosti, a u korist ideološkoga konformizma. I dok zdušno pozdravljamo pronađene tendencije, istovremeno podižemo svoj glas protiv potonjih. Sile protivljenja liberalizmu jačaju u cijelo

svijetu, a njihov je najveći saveznik Donald Trump koji predstavlja stvarnu prijetnju demokraciji. Ipak, ne smije se dopustiti da otpor takvom stanju postane dogmatiziran i isključiv jer desničarski demagozi to već iskorištavaju. Demokratska uključenost koju želimo moguća je samo ako se usprotivimo netoleranciji na svim stranama. Slobodna razmjena informacija i ideja, žila kucavica liberalnoga društva, postaje svakim danom sve ograničenija. I dok smo težnju tomu i očekivali od radikalne desnice, cenzura se sve više širi u našoj kulturi i društvu: svjedoci smo netolerancije prema suprotstavljenim stavovima, svjedoci smo javnim sramoćenjima i isključivanjima iz javnog života, a svjedočimo i tendencijama da se složena

Kultura dijaloga u hrvatskom akademskom novinarstvu

PIŠE: IVAN PERKOV

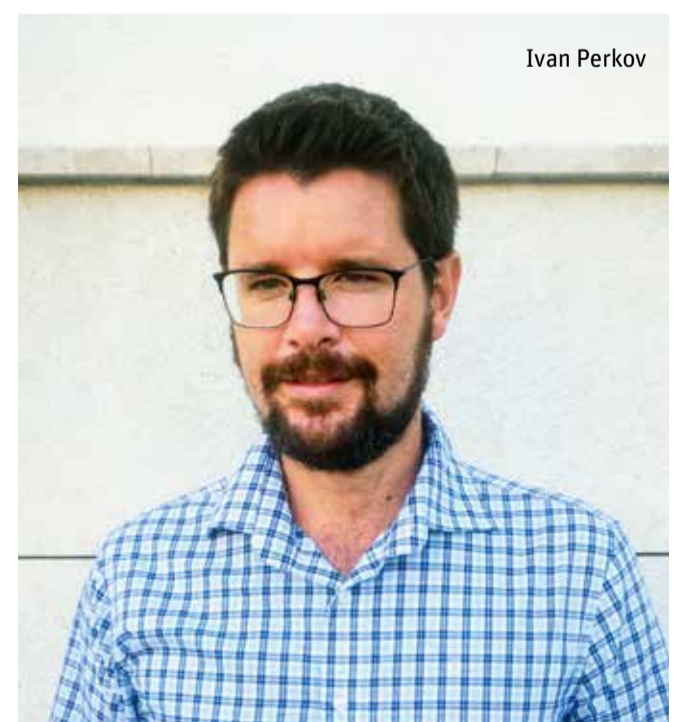
Pismo stotinu i pedeset vrhunskih svjetskih intelektualaca o važnosti njegovanja kulture dijaloga potiče na ozbiljno razmišljanje o vremenu u kojem živimo. Osobno sam se, čitajući pismo, osjećao istovremeno i zadovoljno i zabrinuto. Zadovoljstvo je proizlazilo iz činjenice da je netko, na stilski i sadržajno sjajan način izrazio moje vlastite misli, a nemir je proizašao iz spoznaje da je problem uništavanja civilizacijskoga dostignuća poštivanja tuđega

mišljenja, postao globalan.

Autori pisma upozoravaju da ograničavanje slobode razmjene mišljenja i ideja nije više rezervirano samo za ekstremne režime i političare nego postaje sveprisutan fenomen i u razvijenim društvima koja se vole dičiti slobodom, uvažavanjem različitosti i demokracijom. Zanimljivo je da su najutjecajniji hrvatski mediji (uz iznimku Jutarnjeg lista u kojem je Miljenko Jergović o tome objavio izvrstan tekst) ovo pismo zanemarili ili ga tek ovlašt prikazali. Nije valjda da su se u njemu prepoznali?

Moj je dojam da problemi izneseni u apelu za otvorenu debatu u Hrvatskoj ponajviše dolaze do izražaja upravo u sferi akademskog novinarstva, odnosno u razmjeni mišljenja o sadašnjosti i budućnosti sveučilišta i akademije u cjelini. Možda dojam proizlazi iz profesionalne fokusiranosti na taj segment društva, ali pokušat ću ga oslikati svježim primjerom. Brojne smo primjere iz prošlosti na ovim stranicama već detaljno analizirali. Elem, vijest da je zagrebačko sveučilište ponovno uvršteno na najprestižniju listu najboljih 500 svjetskih uni-

verzija vrlo se mlako popratila u našim medijima. Na nekim je portalima zabunom objavljena pa odmah povučena. Zašto? Zato što se o Sveučilištu u Zagrebu u našim velikim medijima ne smije pisati pozitivno, a svi oni koji o njemu tako pišu brzopotezno se pokušavaju isključiti iz javnog diskursa po metodologiji opisanoj u pismu intelektualaca. Dovoljan je razlog za pokušaj njihova isključenja iz javne debate činjenica da neki akteri sa Sveučilišta ne misle i ne govore o svemu potpuno isto kao oni koji bi željeli monopolizirati hrvatski javni prostor.



Ivan Perkov

Potpisnici

Elliot Ackerman
Saladin Ambar, Rutgers University
Martin Amis
Anne Applebaum
Marie Arana, autorica
Margaret Atwood
John Banville
Mia Bay, povjesničarka
Louis Begley, pisac
Roger Berkowitz, Bard College
Paul Berman, pisac
Sheri Berman, Barnard College
Reginald Dwayne Betts, pjesnik
Neil Blair, agent
David W. Blight, Yale University
Jennifer Finney Boylan, autorica
David Bromwich
David Brooks, kolumnist
Ian Buruma, Bard College
Lea Carpenter
Noam Chomsky, MIT (emeritus)
Nicholas A. Christakis, Yale University
Roger Cohen, pisac
Ambassador Frances D. Cook, ret.
Drucilla Cornell, osnivač,
uBuntu Project
Kamel Daoud
Meghan Daum, književnica
Gerald Early, Washington
University-St. Louis
Jeffrey Eugenides, pisac
Dexter Filkins
Federico Finchelstein, The New School
Caitlin Flanagan
Richard T. Ford, Stanford Law School
Kmele Foster
David Frum, novinar
Francis Fukuyama, Stanford University
Atul Gawande, Harvard University
Todd Gitlin, Columbia University
Kim Ghattas
Malcolm Gladwell
Michelle Goldberg, kolumnistica
Rebecca Goldstein, književnica
Anthony Grafton, Princeton University
David Greenberg, Rutgers University
Linda Greenhouse
Rinne B. Groff, dramaturginja
Sarah Haider, aktivistkinja
Jonathan Haidt, NYU-Stern
Roya Hakakian, književnica
Shadi Hamid, Brookings Institution
Jeet Heer, The Nation
Katie Herzog, voditeljica podcasta
Susannah Heschel, Dartmouth College
Adam Hochschild, autor
Arlie Russell Hochschild, autorica
Eva Hoffman, književnica
Coleman Hughes, pisac/
Manhattan Institute
Hussein Ibish, Arab Gulf
States Institute
Michael Ignatieff
Zaid Jilani, novinar
Bill T. Jones, New York Live Arts
Wendy Kaminer, književnica
Matthew Karp, Princeton University
Garry Kasparov, Renew
Democracy Initiative
Daniel Kehlmann, pisac
Randall Kennedy
Khaled Khalifa, pisac
Parag Khanna, autor
Laura Kipnis, Northwestern University
Frances Kissling, Center for
Health, Ethics, Social Policy
Enrique Krauze, posvjensničar
Anthony Kronman, Yale University
Joy Ladin, Yeshiva University
Nicholas Lemann, Columbia University
Mark Lilla, Columbia University
Susie Linfield, New York University
Damon Linker, pisac
Dahlia Lithwick, Slate
Steven Lukes, New York University
John R. MacArthur, publisher, pisac
Susan Madrak, pisac
Phoebe Maltz Bovy, književnica
Greil Marcus
Wynton Marsalis, Jazz at Lincoln Center

Kati Marton, autorica
Debra Mashek, znanstvenica
Deirdre McCloskey, University
of Illinois at Chicago
John McWhorter, Columbia University
Uday Mehta, City University
of New York
Andrew Moravcsik,
Princeton University
Yascha Mounk, Persuasion
Samuel Moyn, Yale University
Meera Nanda, književnica i profesorica
Cary Nelson, University of
Illinois at Urbana-Champaign
Olivia Nuzzi, New York Magazine
Mark Oppenheimer, Yale University
Dael Orlandersmith,
književnica/performerica
George Packer
Nell Irvin Painter, Princeton
University (emerita)
Greg Pardlo, Rutgers
University – Camden
Orlando Patterson, Harvard University
Steven Pinker, Harvard University
Letty Cottin Pogrebin
Katha Pollitt, književnica
Claire Bond Potter, The New School
Taufiq Rahim
Zia Haider Rahman, književnica
Jennifer Ratner-Rosenhagen,
University of Wisconsin
Jonathan Rauch, Brookings
Institution/The Atlantic
Neil Roberts, politički teoretičar
Melvin Rogers, Brown University
Kat Rosenfield, književnica
Loretta J. Ross, Smith College
J.K. Rowling
Salman Rushdie, New York University
Karim Sadjadpour,
Carnegie Endowment
Daryl Michael Scott, Howard University
Diana Senechal, profesorica
i književnica
Jennifer Senior, kolumnistica
Judith Shulevitz, književnica
Jesse Singal, novinar
Anne-Marie Slaughter
Andrew Solomon, pisac
Deborah Solomon, kritičarka
i biografkinja
Allison Stanger, Middlebury College
Paul Starr, American Prospect/
Princeton University
Wendell Steavenson, književnica
Gloria Steinem, književnica
i aktivistkinja
Nadine Strossen, New York Law School
Ronald S. Sullivan Jr.,
Harvard Law School
Kian Tajbakhsh, Columbia University
Zephyr Teachout, Fordham University
Cynthia Tucker, University
of South Alabama
Adaner Usmani, Harvard University
Chloe Valdary
Helen Vendler, Harvard University
Judy B. Walzer
Michael Walzer
Eric K. Washington, povjesničar
Caroline Weber, povjesničarka
Randi Weingarten, American
Federation of Teachers
Bari Weiss
Sean Wilentz, Princeton University
Garry Wills
Thomas Chatterton Williams, pisac
Robert F. Worth, novinar i autor
Molly Worthen, University of
North Carolina at Chapel Hill
Matthew Yglesias
Emily Yoffe, novinarka
Cathy Young, novinarka
Fareed Zakaria

Destrolucija kao globalni fenomen

PIŠE: PROF. ANTE ČOVIĆ

Pismo o pravdi i otvorenoj debati respektabilne skupine svjetskih intelektualaca snažno je odjeknulo u nosećoj konstrukciji hrvatske medijske javnosti – gromoglasnom šutnjom. Šutnja ima svoje razloge i svoju logiku. Logično je, naime, očekivati da će glavnostrujno hrvatsko novinarstvo, koje je ušlo u neprekinutu kampanju protiv tradicionalnog poretka vrijednosti u javnom ophođenju i koje vjerno prakticira sve ono što se u Pismu osuđuje, da će takvo novinarstvo ovaj senzacionalni civilizacijski probaj mučki prešutjeti. Čak ni medijski poriv za senzacijom nije u ovom slučaju bio od pomoći.

Carjegov!

Višeslojne su uloge i poruke ovog programskog dokumenta. U prvom sloju tekst je obavio socijalno-higijensku funkciju uzvika „car je gol“. Gotovo svim dionicima javnog života posve je jasno da smo zapali u civilizacijsku depresiju kolektivne hysterije u javnom životu koja se očituje u apriornim osudama koje se izvršavaju sredstvima javnog linča, u destrukciji činjeničnog i institucionalnog reda, u terorizaciji nekorektnosti, u zatiranju načelnosti pristupa i amputaciji mentalno rezerviranog mjesta za „drugu stranu“ itd. Danas više nije moguće zamisliti javnog djelatnika koji bi stao u obranu svog protivnika u situaciji kada mu je nanesena nepravda. Sve rečeno svima je više nego jasno, samo što se, u strahu da sami ne dođu pod udar nezasićenog stroja kolektivne zaludenosti, tek rijetki usuduju nešto o tome progovoriti. Bili smo u iščekivanju dovoljno snažnog uzvika „car je gol“ da se o toj civilizacijskoj zapalosti počne u širim razmjerima otvoreno govoriti. Apel stoipedesetorice svjetskih intelektualaca nedvojbeno je veoma snažan „uzvik“ ne samo u smislu kumulacije potpisnika nego i prema jasnoći artikulacije. No, njegov će učinak ipak ovisiti o debljini okoštalošći takvog obrasca ponašanja. Hrvatska reakcija u tom pogledu ne ulijeva preveliki optimizam.

Suvremeni progon vještica

Fenomen kolektivne hysterije apriornog okrivljavanja, osuda bez priziva i medijskih egzekucija poprimio je u našem vremenu forme i razmjere povijesno poznatog fenomena progona vještica. Fenomeni su u svim strukturnim momentima i bitnim značajkama podudarni. Činjenica da nema fizičkog spaljivanja obilježanih osoba ne ulazi u strukturne značajke pojave nego u socijalne i povijesne okolnosti koje se lako mogu izmijeniti.

Pismo o pravdi i otvorenoj



prof. Ante Čović

debatu u svom dubljem sloju analitički dotiče problem destrukcije institucionalnog reda do čega kolektivna hysterija nužno vodi. Tako dolazimo do obuhvatnijeg fenomena u kojem ova zaludenost nalazi svoje utemeljenje i svoj negativni smisao. Tu smo pojavu na temelju njenog očitovanja u hrvatskim prilikama inicijalno elaborirali i dali joj ime – destrolucija (usp. članak „Destrolucija“, Universitas, br. 90, 24. travnja 2017., str. 11.). Ponavljamo definiciju: Destrolucija je sustavna destrukcija institucionalnog, pravnog i činjeničnog reda, te posebno destrukcija onih institucija, autoriteta i vrijednosti koji su od važnosti za nacionalni i kulturni identitet. I tada je bilo razvidno da se radi o nacionalnom odblijesku globalnog fenomena. Sada je to ovim Pismom na mjerodavan način i potvrđeno.

Pismo u osnovi predstavlja plaidoyer za normalnost, poziv na povratak u normalu, što je najprimjereniji način pružanja otpora toj razornoj socijalnoj i civilizacijskoj deformaciji i globalno proširenom zastranjenju. Riječ je o dokumentu od povijesne važnosti, što znači da ima svevremene značajke. Svevremeni dokumenti, o kojima učimo u školi, uvijek su bili načelne artikulacije u kojima su se osvještavale konkretne povijesne situacije.

Ne želeći ni za miligram umanjiti oduševljenje činjenicom da se ova deklaracija o normalnosti uopće pojavila niti ocjenu o njenoj epohalnoj važnosti, ipak bismo u duhu iste te deklaracije željeli ukazati na tri momenta kojima je ona platila dug vremenu i okolnostima svoga nastanka, a koji narušavaju njen svevremeni karakter. Možemo to nazvati zamjerkama.

Nesavršenosti epohalnog dokumenta

Prva zamjerka odnosi se na kontaminiranje načelnog govora prolaznim likom sadašnjeg američkog predsjed-

nika. A kad je već spomenut kao „prijetnja demokraciji“, onda je načelni govor o prijetnjama demokraciji trebalo uravnotežiti spominjanjem i njegove protuteže u liku Georgea Sorosa. O njegovim pogubnim utjecajima na demokratske procese najpozvaniji su govoriti građani tzv. postkomunističkih zemalja, kojima je oduzeta nevinost demokracije te u demokratske procese u njihovim zemljama, pod izlikom lažne brige za demokraciju, ugradio manipulativne momente s dugotrajnim i odgođenim učinkom.

Druga zamjerka odnosi se na oslanjanje na lijevo-desnu političku shemu s manjstvom konotacijama dihotomije dobra i zla. Gorka je istina da je kočiju globalnog društva iz destrolucijskog gliba, u kojem je zapela, moguće izvući samo „na desni pogon“. Razlog leži u činjenici da je destrolucija kao civilizacijski karcinom iznutra izjela tijelo političke ljevice tako da je u tom sistemskom gabaritu ostao tek goli kostur koji klepeće neke sasvim druge, lažne i počesto sumanute parole.

Treća zamjerka odnosi se na konceptualno izjednačavanje demokracije i liberalizma. To nisu i ne smiju biti sinonimi. Demokracija ne trpi atribute. Atributi se uvijek pretvaraju u sadržajnu tezu koja negira smisao demokracije. Stoga je demokracija s atributom, odnosno demokracija sa sadržajnom tezom contradictio in adiecto. Budući da kao istinska demokracija ne može postojati socijalistička, kršćanska, islamska ili neka drugačije atribuirana demokracija, tako onda ne može postojati ni liberalna demokracija.

Sasvim je izvjesno da će navedene zamjerkke kao biljezi konkretnih okolnosti nastanka s vremenom izbljedjeti, dok će svevremene značajke ovog važnog dokumenta doći do punog izražaja i trajno ostati.



PČELE

- važan saveznik u očuvanju ekosustava

PROF.
IVANA TLAK
GAJGER, ZAVOD
ZA BIOLOGIJU
I PATOLOGIJU
RIBA I PČELA
VETERINARSKOG
FAKULTETA U
ZAGREBU

Iako izrazito bitni oprašivači, posebice nekih vrsta voćaka i samoniklih biljaka, slobodno živuće populacije bumbara, solitarnih i divljih pčela posljednjih desetljeća nestaju ili im se značajno smanjila brojnost na pojedinim područjima zbog uništavanja prirodnih staništa, nedostatka materijala za gniježđenje, kao i prisutnosti pesticida

PIŠE: **TATJANA KLARIĆ BENETA**

Maleni kukci o kojima ovisi ekosustav, toliko važni da je za njih Albert Einstein kazao "kada bi nestale s površine Zemlje, čovječanstvo bi imalo još samo četiri godine života" – naravno, govorimo o pčelama. Točnije, kukcima oprašivačima, u koje ubrajamo medonosne pčele, divlje i solitarne pčele te bumbara. Iako često nesvjesni njihova značenja, o njima ovisi gotovo osamdeset posto cvjetnica koje, bez njihova oprašivanja, ne bi imale plodova ni sjemenki bitnih za biljni i životinjski svijet.

O važnosti oprašivača razgovarali smo s redovitim profesoricom Ivanom Tlak Gajger iz Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, u čijem se sastavu nalazi i laboratorij za bolesti pčela APISlab, ovlaštenu službeni dijagnostički laboratorij za bolesti pčela u Hrvatskoj. Tlak Gajger znanstveni je i istraživački interes velikim dijelom usmjerila upravo na

proučavanje korisnih kukaca; objavila je 45 znanstvenih radova koji se bave bolestima korisnih kukaca, autorica je sveučilišnog udžbenika *Bolesti pčela u suvremenoj proizvodnji*, priručnika *Primjena nutraceutika u pčelarstvu*, te je koautorica priručnika *Dobra veterinarska praksa na pčelinjaku*. Također je članica izdavačkoga savjeta stručnoga časopisa Hrvatska pčela te aktivno sudjeluje u popularizaciji znanosti i veterinarske struke na području pčelarstva.

Koja je uloga kukaca oprašivača u našem ekosustavu?

– Danas se oprašivanje smatra ključnom aktivnošću korisnih kukaca. Kukci oprašivači (medonosne pčele, bumbari, divlje i solitarne pčele) imaju važnu ulogu u održavanju prirodnih ekosustava jer oprašivanjem utječu na bioraznolikost divljih staništa kao i na proizvodnju hrane. Pčelarstvu se pridaje središnja važnost u poljoprivrednoj ekonomiji Europe. Od dvjestotinjak vrsta važnih poljoprivrednih kultura koje se uzgajaju na području Europ-

ske unije, njih 80 posto izravno ovisi o oprašivanju kukcima. Zajednice medonosne pčele u poljoprivrednoj su proizvodnji nedvojbeno najvrednije među kukcima oprašivačima jer ih je moguće uzgajati u košnicama te prema potrebama seliti na druge lokacije.

Tijekom prošlog stoljeća u svijetu je za približno 50 posto smanjen broj uzgajanih pčelinjih zajednica, a istodobno je više od 300 posto povećana proizvodnja poljoprivrednih kultura koje izravno ovise o oprašivanju kukcima. To je primarno posljedica povećane svijesti ljudi o važnosti udjela voća i povrća u prehrani. Budući da su medonosne pčele nužne za proizvodnju hrane koja je ključna za održavanje zdravlja ljudi, postoji velika zabrinutost za zdravlje pčelinjih zajednica i nastoje se pronaći načini za sprečavanje gubitaka u pčelarstvu. **Osim medonosnih pčela, važni su i bumbari i solitarne pčele, a u posljednjih pedeset godina njihov broj**

značajno pada. Zna li se uzrok tom negativnom trendu i kako ga spriječiti?

– Iako je većini ljudi prva pomisao na spomen pčela med, kao najpoznatiji pčelinji proizvod uzgajanih zajednica medonosne pčele, u pčele ubrajamo i



Ivana Tlak Gajger

APISlab

Laboratorij za bolesti pčela APISlab je ovlaštenu službeni dijagnostički laboratorij za bolesti pčela u Republici Hrvatskoj. Nalazi se u sastavu Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Godine 2016. u Laboratoriju za bolesti pčela APISlab uspješno je završen postupak akreditacije laboratorija koji je osposobljen prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2007 za obavljanje laboratorijskih ispitivanja u području veterinarske medicine u opsegu: – Postupak ispitivanja saća s pčelinim leglom na prisutnost spora bakterija *Paenibacillus larvae* pomoću mikroskopske pretrage; – Postupak utvrđivanja prisutnosti i morfološka identifikacija nametnika *Aethina tumida*, *Varroa destructor* i *Tropilaelaps* (prilog – potvrda o akreditaciji od 27. travnja 2016.)

bumbare i solitarne pčele, kao i niz manje poznatih divljih pčela. Sve pčele su sitne životinje karakteristične građe tijela i specifičnog načina života. Međutim, medonosne pčele žive u višegodišnjim, a bumbari u malim jednogodišnjim zajednicama prilagođenim socijalnom načinu života. Većina divljih pčela su jednogodišnje te žive i rade tijekom nekoliko mjeseci u toplijem dijelu godine. Zbog razlika u specifičnostima građe tijela, načinu uzimanja prirodne hrane s cvjetova te posljedično drukčijem načinu oprašivanja posjećenih cvjetova, probirljivosti u okusu hrane (nektar, pelud), kao i izražene letačke aktivnosti pri različitim vanjskim temperaturama zraka okoliša, navedene skupine pčela se međusobno razlikuju.

Iako izrazito bitni oprašivači, posebice nekih vrsta voćaka i samoniklih biljaka, slobodno živuće populacije bumbara, solitarnih i divljih pčela posljednjih desetljeća nestaju ili im se značajno smanjila brojnost na pojedinim geografskim područjima. Za oprašivačku aktivnost u zatvorenim poljoprivrednim površinama, poput staklenika i plastenika, najprimjerenije su zajednice bumbara. Uglavnom, zbog uništavanja prirodnih staništa smanjuje im se vrstna raznolikost i brojnost. To je najčešće posljedica smanjenja



togeni mikroorganizmi, nametnici, štetnici), no pčelinja zajednica često postane prijemljivija na bolesti pod utjecajem čimbenika povezanih s različitim promjenama u okolišu, kao što su, primjerice, prisutnost pesticida, nedostatak kvalitetne hrane u prirodi, nepravilan smještaj pčelinjaka, dugotrajne nepovoljne vremenske prilike te djelovanje čovjeka, odnosno primjena loše pčelarske prakse. Osim navedenih čimbenika, zdravlje pčelinjih zajednica može biti narušeno pod utjecajem kontakta s otrovima unesenim u košnicu iz okoliša ili pak tijekom tretiranja pčelinjih zajednica akaridima pri kontroliranju varooze. Pritom se od akutnih uginjanja pčela kao posljedice otrovanja opasnijim smatra kontinuirano onečišćenje saća i zaliha hrane u košnicama malim koncentracijama unesenih otrova, kao što su sredstva za uporabu u poljoprivrednoj proizvodnji, posebice pri zaštiti nasada od štetnika te veterinarsko-medicinski proizvodi (VMP) za kontroliranje broja nametnika i štetnika. Veliki stres za pčelinju zajednicu čini i višekratno obavljanje pojedinih tehnoloških radnji u intenzivnoj pčelarskoj proizvodnji (npr. seljenje i prevoženje), kao i učestalo tretiranje pčelinjih zajednica protiv varooze, koje posljedično može prouzročiti otpornost grinja na uporabljeni akaricid te rezidue u saću ili medu, što je čini podložnijom za razvoj bolesti.

Kako se dijagnosticiraju bolesti pčela?

– Pčelarstvo ima veliku gospodarsku važnost, a medonosna je pčela simbol načela *One World – One Health*. Kao vrstu moraju se promatrati s obzirom na njezine specifičnosti, koje se uvelike razlikuju od drugih vrsta uzgajanih životinja. Pčelinja zajednica ovisna je o utjecaju čimbenika iz okoliša i pogodna tzv. zdravstvenom krizom koja bi mogla dovesti do narušavanja prehrane, dobrobiti i općenito života ljudi. Zato je iznimno bitno uključivanje veterinarske struke u sve aspekte zaštite zdravlja zajednica medonosne pčele.

Službeni veterinari na terenu pčelarima su prvi i glavni sugovornici nakon prijave gubitka pčelinjih zajednica ili pak promjena u izgledu pčelinjeg legla i/ili odraslih pčela, odnosno kod promijenjenog ponašanja odraslih pčela i naglog slabljenja zajednica. Naime, u svim navedenim slučajevima moguća sumnja na prisutnost kliničkih znakova karakterističnih za pojedine ekonomski važne bolesti pčela, čija je prija-

“*Kao što se brinemo za ptice u gradovima postavljajući im kućice s hranom, jednako tako je moguće postaviti i kućice za divlje i solitarne pčele u obliku svežnja trstike ili izbušeni komad drveta kao moguće umjetno gnijezdo*”

va regulirana važećim zakonskim propisima. U takvim slučajevima, ovlaštenu veterinar provodi klinički pregled pčelinjih zajednica na temelju koje postavlja ili opovrgava sumnju na određenu bolest. Postupkom službenog uzorkovanja te slanjem materijala iz košnice u ovlaštenu dijagnostičku laboratorij za bolesti pčela završava se postupak postavljanja službene sumnje. Dijagnoza bolesti je konačna i postavlja se nakon završene laboratorijske pretrage, ali i s uključenim anamnestičkim podacima vezanima uz dotadašnje načine kontroliranja varooze i zatečenu kliničku sliku u košnici.

Na Veterinarskom fakultetu, u okviru stručne djelatnosti Zavoda za biologiju i patologiju pčela, djeluje ovlaštenu referentni dijagnostički Laboratorij za bolesti pčela APISlab, koji je osposobljen prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025 za obavljanje laboratorijskih ispitivanja u području veterinarske medicine u opsegu: Postupak ispitivanja saća s pčelinjim leglom na prisutnost spora bakterija *Paenibacillus larvae* pomoću mikroskopske pretrage te Postupak utvrđivanja prisutnosti i morfološka identifikacija nametnika *Aethina tumida*, *Varroa destructor* i *Tropilaelaps spp.*

Koji su negativni utjecaji moderne poljoprivrede na kukce oprašivače?

– Moderna poljoprivreda podrazumijeva intenzivnu proizvodnju koja uključuje velike obrađive površine pod monokulturnim nasadima, navodnjavanje te uporabu umjetnih gnojiva i pesticida za zaštitu bilja od štetnika. Time može doći do smanjivanja površina prirodnih staništa i mjesta pogodnih za gniježđenje, smanjenja kvalitetne prirodne hrane, a posebice pe-

tla koji predstavlja jedini izvor bjelancevina u prehrani pčela. Mogući negativni utjecaj pesticida je već prethodno spomenut. Često možemo čuti da Europa postaje pustinja za pčele.

– Navedeni se pojam počeo koristiti zato što se u pojedinim dijelovima Europe nalazi razmješten vrlo mali broj pčelinjih zajednica, odnosno razmještaj košnica po površini je manji nego u nekim pustinjanskim dijelovima svijeta.

U lipnju ove godine dogodio se veliki pomor pčela u Medimurju. Bili ste uključeni u postupak utvrđivanja uzroka pomora, a prema zadnjim informacijama, riječ je o insekticidu. Možete li nam pobliže objasniti taj slučaj te koje posljedice za sobom može ostaviti?

– Nastala je velika izravna gospodarska šteta uginjanjem pčelinjih zajednica, kao i neizravna zbog smanjenja obujma oprašivanja poljoprivrednih kultura i samoniklog bilja tijekom tekuće aktivne pčelarske sezone. Propalo je više od tisuću pčelinjih zajednica. S obzirom na prikupljene anamnestičke podatke od pčelara, veterinarskih službi i informacije objavljene u različitim medijima, dogodilo se akutno, masovno uginjanje odraslih pčela, i to ponajprije skupljačica nakon povratka s paše, kasnije i kućnih pčela te posljedično pčelinjeg legla. U takvim situacijama postavlja se sumnja na otrovanje, posebice kad se radi o štetama nastalim na ograničenom području, kao što je bio ovaj.

Možemo li i kako pomoći u očuvanju kukaca oprašivača?

– S obzirom da na industrijalizaciju kao i na intenzifikaciju poljoprivredne proizvodnje ne možemo utjecati, preostaje nam jedino pokušati smanjiti štete koje nastaju kao posljedica globalnih promjena. Primjerice, već godinama pojedine pčelarske udruge potiču sadnju otpornijeg medonosnog drveća, šarenog cvijeca i drugog bilja te ostavljanje tzv. cvjetnih traka prilikom košnje travnjaka, čime se pokušava osigurati dovoljno raznolike prirodne hrane za pčele. Osim smanjivanja štetnih utjecaja na okoliš od strane svakog pojedinca, postoje i konkretniji načini kako pomoći pčelama. Kao što se brinemo za ptice u gradovima postavljajući im kućice s hranom, jednako tako je moguće postaviti i kućice za divlje i solitarne pčele u obliku svežnja trstike ili izbušeni komad drveta kao moguće umjetno gnijezdo. Kod intenzivnog pčelarenja zajednicama medonosne pčele preporučuje se provođenje dobre pčelarske, veterinarske i okolišne prakse.



“*Tijekom prošlog stoljeća u svijetu je za približno 50 posto smanjen broj uzgajanih pčelinjih zajednica, a istodobno je više od 300 posto povećana proizvodnja poljoprivrednih kultura koje izravno ovise o oprašivanju kukcima*”

površina prirodnih staništa i nedostatak materijala koje mogu koristiti za gniježđenje, nedostatak raznolike hrane te prisutnost pesticida i drugih ksenobiotika koji negativno utječu na zdravlje okoliša.

Koji čimbenici najviše utječu na propadanje pčelinjih zajednica?

– Zajednice medonosne pčele izložene su utjecaju mnogih vanjskih čimbenika čije djelovanje za njih može biti stresno. Bolest primarno uzrokuje prisutnost uzročnika bolesti (pa-

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET**

raspisuje

NATJEČAJ

ZA UPIS NA SVEUČILIŠNE POSLUJEDIPLOMSKE SPECIJALISTIČKE STUDIJE U AKADEMSKOJ GODINI 2020./2021.

Anesteziologija, reanimatologija i intenzivna medicina, Oftalmologija i optometrija, Pedijatrija, Patologija i citologija, Sleep Medicine (Medicina spavanja)

ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVA JE za Anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivnu medicinu, Oftalmologiju i optometriju, Pedijatriju, Patologiju i citologiju 18. rujna 2020.

ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVE za Sleep medicine (Medicinu spavanja) je 10. rujna 2020.

Prijave slati preporučenom poštom na adresu: Medicinski fakultet u Splitu, Šoltanska 2, 21 000 Split, Službi za znanost, poslijediplomsku nastavu i TMI, uz naznaku studija

Puni tekst natječaja u kojem su objavljeni uvjeti za upis, postupak, cijena školarine, isprave koje se podnose za prijavu, sastavni su dio ovog natječaja i dostupni su na mrežnim stranicama Medicinskog fakulteta i KBC-a Split

<http://www.mefst.unist.hr/fakultet/natjecaji/87>
<http://www.mefst.unist.hr/fakultet/oglasna-ploca/11012>
http://www.kbsplit.hr/sites/default/files/11_08_20%20%20Anes_natjecj_2020_2021%20DJ.pdf
http://www.kbsplit.hr/Natjecaji_zaposao

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET**

Zagreb, Horvatovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 82. i 89. Statuta Fakulteta raspisuje

**NATJEČAJ
za izbor**

u suradničko zvanje i na radno mjesto asistent za rad na uspostavljanju istraživačkog HRZZ projekta "Algebre kvantnih struja i njihova teorija reprezentacija" iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, na određeno vrijeme pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.

Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Prirodoslovno-matematički fakultet, Matematički odsjek, Zagreb, Bijenička 30, najkasnije u roku od 60 dana od objavlivanja natječaja u Narodnim novinama. Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

**OBJAVLJENO U NARODNIM NOVINAMA
BROJ NN 86/2020 od 24.7.2020.**

Klasa: 112-01/20-01/15

Urbroj: 380-040/040-20-10 od 16.VII.2020. (3515)

Na temelju članka 13. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, rektor Sveučilišta u Zagrebu donosi

ODLUKU O PONIŠTENJU NATJEČAJA

objavljenog u NN br. 70, od 19. lipnja 2020.

Poništava se natječaj za izbor jednog izvršitelja (m/ž) na radno mjesto I. vrste složenosti poslova, u suradničkom zvanju – asistent, (doktorand) na određeno vrijeme od 4 godine, u punom radnom vremenu, u Centru za istraživanje i prijenos znanja u biotehnologiji (CIPZB) Sveučilišta u Zagrebu, koji je objavljen u Narodnim novinama, br. 70, od 19. lipnja 2020., sveučilišnom časopisu Universitas, Euraxess portalu i internetskoj stranici Sveučilišta u Zagrebu. Sveučilište u Zagrebu

BOGATA PRODUKCIJA ODSJEKA ZA NJEMAČKI JEZIK I KNJIŽEVNOSTI FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU

Nove znanstvene monografije

Iako je Odsjek za njemački jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Splitu osnovan tek prije dvije godine, može se pohvaliti bogatom znanstvenom produkcijom. Osim velikog broja znanstvenih radova publiciranih u uglednim međunarodnim

časopisima, u tom razdoblju objavljene su dvije zapažene znanstvene monografije. Prvu knjigu pod naslovom „Germanski Turčin“ Murad Efendi: književnost, politika i/ili identitet potpisuje pročelnica Odsjeka, prof. Eldi Grubišić Pulišelić, dok je autorica

druge knjige, Dubrovnik intermedial. Zwischen Idyll und Katastrophe (Intermedijalni Dubrovnik. Između idile i pogibije), prof. Marijana Erstić, znanstvenica povratnica koja je na Filozofski fakultet u Splitu došla sa Sveučilišta u Siegenu.



SHUTTERSTOCK

Marijana Erstić: Dubrovnik intermedial.

ZWISCHEN IDYLL UND KATASTROPHE (IZDAVAČ UNIVERSI – UNIVERSITÄTSVERLAG SIEGEN, BIBLIOTEKA 'MEDIENWISSENSCHAFTEN', SV. 17, 2020. GOD., 174 STR.).



PRIKAZ KNJIGE:

Tema najnovije monografije germanistice Marijane Erstić glasi Dubrovnik intermedial. Zwischen Idyll und Katastrophe (Intermedijalni Dubrovnik. Između idile i pogibije). Knjiga je objavljena 2020. god. pri sveučilišnom izdavaču UniverSi iz Siegena. Aristokratska Dubrovačka Republika bila je slobodnom više od šest stotina godina – i to usred velesila Venecije, Austrije i Osmanskog Carstva. Pa iako je i Shakespeare znao za Iliriju, odnosno najvjerojatnije Ragusu, vidljivo npr. u komediji Dvanaesta noć (1623.), u književnim krugovima njemačkog govornog područja se zanimanje za nju probudilo tek u 19. stoljeću. To je Napoleonova krivnja: 1808. god. Dubrovačku Republiku ukida Napoleonov maršal Marmont. 1815. god., nakon pada Napoleona i nakon Bečkog kongresa, Ragusa pripada Habsburškoj Monarhiji. Istodobno raste zanimanje za grad u književnim krugovima njemačkog govornog područja. Stoljećima opisivana kao locus amoenus i kao idilično mjesto, primjerice kod Držića, Shakespearea ili Gundulića, Ragusa sada postaje mjestom pogibije. U dramskoj pripovijesti Marino Caboga Achima von Arnima središte radnje je povezano s katastrofalnim potresom iz 1667. god. Prije potresa prika-

zan je Marino Caboga (Marin Kabužić), dubrovački plemić, koji prvo mačem rani ujaka u Senatu, zatim biva uhapšen, a kasnije se herojski oslobađa i na kraju doprinosi uskrsnuću Republike. Na kraju drame Dubrovnik je uskrsnuo iz ruševina, vraćen je stari poredak, grad ponovno nosi osobine idile. Arnimov tekst je najvjerojatnije nastao 1814. god. Već 1811. god. objavljeno je jedno drugo djelo u kojem se govori o Ragusi: Mjesto radnje na početku novele Der Findling (Nahoče) Heinricha von Kleista je Ragusa u kojoj vladaju kuga i karantena. Ovdje je Ragusa mjesto početne, ali i polazište konačne katastrofe. S književno-povijesnog gledišta Dubrovnik tako stoljećima oscilira između idile i pogibije, a u njemačkoj klasiци i romantizmu između pravednih očeva loših sinova. U knjizi se po prvi put istodobno zanimanje za Dubrovačku Republiku kod Arnima i Kleista povezuje s Napoleonovim osvajanjima. Uz navedena obrađena su i djela austrijskog književnika i putopisca Hermanna Bahra, ali i Miroslava Krleža iz prve polovice 20. stoljeća, a rabljena je i teorija intermedijalnosti, primjerice u poglavlju o njemačkim reportažama o napadima na Dubrovnik 1991. god. Osim prikazane znanstvene monografije, prof. Marijana Erstić je i suurednica poseb-

nog broja jednog časopisa i jedne književne antologije: Zibaldone. Zeitschrift für italienische Kultur der Gegenwart. Tema „Rijeka/Fiume – Italien und Kroatien“. 68 (2019.), 177 str. (ur. Thomas Bremer, Daniel Winkler i Marijana Erstić). Rijeka. Biblioteka „Europa erlesen“ (izdavač: Wieser Verlag 2020., 250 str., ur. Gerhard M. Dienes, Ervin Dubrovčić, Marijana Erstić i Gero Fischer). OSVRT: Svezak navedenog časopisa je proizašao iz međunarodne konferencije u Centru za njemačko-talijansku izvrsnost Villa Vigoni u Menaggiu na jezeru Como u Italiji 2018. god. Tema je glasila 100 Jahre nach Fiume. Gespräche über Gabriele D'Annunzio (100 godina nakon Rijeke. Razgovori o Gabrieleu D'Annunziju). Konferenciju je financirala Njemačka istraživačka zaklada DFG. Hrvatsko gledište dannunzijske kolonizacije, prikazano u časopisu, pokazalo se kao posebno novo i kvalitetno. Preveden je i dio tekstova s hrvatskog jezika na njemački. I na kraju, ove je godine austrijski izdavač Wieser iz Klagenfurta objavio i književnu antologiju Rijeka erlesen (Rijeka iščitana). U antologiji su predstavljeni tekstovi o Rijeci iz hrvatske i svjetske književnosti.

Eldi Grubišić Pulišelić: 'Germanski Turčin'

MURAD EFENDI: KNJIŽEVNOST, POLITIKA I/ILI IDENTITET (IZDAVAČ LEYKAM INTERNATIONAL, BIBLIOTEKA 'GERMANO-CROATICA', 2019., 380 STR.)



PRIKAZ KNJIGE:

Murad Efendi, rođen kao Franz von Werner (Beč, 1836. – Den Haag, 1881.) zacijelo spada među zanimljivije ličnosti koje je iznjedrilo 19. stoljeće. Bio je tipičan izdanak multinacionalne Habsburške Monarhije pa njegovo rodoslovlje upućuje na njemačke, hrvatske i austrijske korijene, dok je na svome neobičnom životnom putu prekoračio granice kulture i utjelovio posrednika među njima. Piščev život djeluje gotovo fikcionalno: sin hrvatsko-njemačkog veleposjednika i Bečanke, transformira se u Murada Efendija, u osmanskog diplomata i afirmiranoga austrijsko-njemačkog pisca turskog imena te svjedoči o fenomenima poput interkulturalnosti i hibridnog identiteta. Iz pozicije svoga bikulturalnog mikrokozmosa odabrao je život u kojemu će utjeloviti tzv. hibridnu ličnost te je svoj kul-

turni identitet produbio u dvostrukosti Istoka i Zapada, islama i kršćanstva, subjektiviteta i objektiviteta kolonijalnih ambicija i fantazija. Muradovo književno stvaralaštvo nastalo je isključivo na njemačkom jeziku te u potpunosti pripada književnoj tradiciji njemačkoga jezičnog izraza. Napisao je pet povijesnih tragedija u kojima obrađuje segmente iz života značajnih povijesnih ličnosti dok njegove komedije nastaju u svjetlu tadašnjih dramskih strujanja kao zabavni kazališni komadi. Kao pjesnik stvara esteticističku liriku karakterističnu za pjesnike Minhenskoga pjesničkog kruga te svoje nadahnuće nalazi u orijentalnim motivima, ali i u kulturnoj tradiciji zapadnokršćanske provenijencije. Muradov hibridni identitet najviše do izražaja dolazi u dvjema knjigama putopisa u kojima se bavi Osmanskim Carstvom. Dok

prva knjiga predstavlja klasični književni putopis, druga je zapravo kulturološka studija o osmanskome društvu. U objema knjigama do izražaja dolazi duboko razumijevanje i poštovanje prema orijentalnoj kulturi kao specifični „treći prostor“ koji Murad Efendi, nekoć Franz von Werner, zauzima u suprotnosti prema tradicionalnim putopiscima koji su iz europske vizure promatrali Orijent kao strani prostor.

Murad Efendi za života se mogao smatrati uspješnim i priznatim književnikom; lako je pronalazio put prema svojoj čitateljskoj i kazališnoj publici, a može se zaključiti da je jednako omiljen bio među književnim kritičarima. Usprkos tomu pozitivnom ozračju nije uspio zauzeti mjesto u kolektivnoj kulturnoj memoriji te kao pisac nije uspio prekoračiti granice osrednjosti. U kulturološkom smislu njegovo se književno djelo, ali i njegova pozicija u javnom prostoru, pokazuju kao iznimno zanimljiva grada te otkrivaju društvene mehanizme druge polovice 19. stoljeća: kazališni ukus publike, ali i strategiju vladajućih struktura u izgradnji ideološkoga konstrukta kroz književnost i druge medije. Murad je svoj dramski opus stvorio približavajući se dominantnim obilježjima njemačke dramaturgije, dok je u svojoj poeziji kreirao transcendentni orijentalizam u Goetheovoj tradiciji. U putopisima je konstruirao specifični, mogli bismo reći insajderski orijentalizam kao narator promatrač, ali i suučesnik kulturološko-povijesnih procesa. Franz von Werner – Murad Efendi upravo je u „trećem prostoru“ stvorio autonomni prostor svog identiteta te pronašao izraz svoje umjetničko-književne kreativnosti u koegzistenciji na izgled suprotstavljenih kulturnih vrijednosti. Njegov neobičan život posrednika među kulturama, narodima i politikama, nadahnjuje i danas u interkulturalnim fenomenima premeženoj civilizaciji 21. stoljeća.



Eldi Grubišić Pulišelić
„Germanski Turčin“
Murad Efendi
književnost, politika i/ili identitet



SVEČANOST NA LJETNOJ POZORNICI HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

Dodijeljene nagrade 'Vladimir Nazor'

Nagrada za životno djelo na području književnosti dodijeljena je književnici Andriani Škunca, za glazbu professoru emeritusu Valteru Dešpalju, za film glumici Veri Zima, za likovne i primijenjene umjetnosti dizajneru Mihajlu Arsovskom, za kazališne umjetnosti glumici Heleni Buljan, a arhitektu Ivanu Čižmeku za arhitekturu i urbanizam

PRIREĐILA:
TATJANA KLARIĆ BENETA

Nagrade "Vladimir Nazor" za najbolja umjetnička ostvarenja u Hrvatskoj svečano su dodijeljene su početkom srpnja na ljetnoj pozornici Hrvatske radiotelevizije u Zagrebu. Nagrade je dobitnicima uručila ministrica kulture **Nina Obuljen Koržinek** i predsjednik Odbora Nagrade "Vladimir Nazor" akademik **Zvonko Kusić**.

Moć umjetnosti

"Vladimir Nazor" najviša je hrvatska kulturna i umjetnička nagrada koju dodjeljuje Republika Hrvatska za najbolja umjetnička ostvarenja na području književnosti, glazbe, filma, likovnih i primijenjenih umjetnosti, kazališne umjetnosti te arhitekture i urbanizma u Hrvatskoj. Odbor Nagrade "Vladimir Nazor" pod predsjedanjem akademika **Zvonka Kusića**, na sjednici održanoj 8. lipnja, donio je odluke o dobitnicima za najbolja umjetnička ostvarenja u Hrvatskoj za 2019. u području književnosti, glazbe, filma, likovnih i primijenjenih umjetnosti, kazališne umjetnosti te arhitekture i urbanizma.

Nagrada se dodjeljuje kao godišnja nagrada i kao nagrada za životno djelo. Godišnja nagrada dodjeljuje se umjetnicima za najbolja umjetnička ostvarenja koja su bila objavljena, izložena, prikazana ili izvedena tijekom protekle godine, kao i

skupini umjetnika za kolektivna umjetnička ostvarenja. Nagrada za životno djelo dodjeljuje se istaknutim umjetnicima koji su svojim stvaralaštvom obilježili vrijeme u kojem su djelovali i čiji je stvaralački put zaokružen, a djela i ostvarenja ostaju trajno dobro Republike Hrvatske.

Ministrica kulture čestitavši laureatima, istaknula je da se Nagrada "Vladimir Nazor" za 2019. godinu dodjeljuje u godini obilježenoj nesvakidašnjim iskušeni-

ma te dodala da ljudska potreba za umjetnošću u doba krize poprima novo lice. "Više nije prikrivena, čuvana za posebne prigode, ne odgađa se kako bi ustupila mjesto drugim neophodnostima, ne zanemaruje se. Ona postaje sredstvo preživljavanja, primarnost, razonoda i utjeha", stoji u priopćenju Ministarstva kulture.

Obuljen Koržinek također je kazala kako je krizno razdoblje obilježeno pandemijom pokazalo s jedne strane svu ranjivost kulture, ali i

sposobnost umjetnika za regeneracijom te pronalaskom novih načina izražavanja te da upravo ovogodišnji laureati pokazuju ne samo raznovrsnost i kvalitetu hrvatske kulture već i moć umjetnosti.

Akademik **Kusić** objasnio je da su dobitnici nagrade svojim djelima obilježili vrijeme u kojem stvaraju te obogatili hrvatski doprinos svjetskoj i europskoj kulturi. Nagrada je, istaknuto je u priopćenju, "dokaz vrednovanja pravih umjetničkih dostignuća i vrijednosti pre-



Svečana dodjela Nagrade 'Vladimir Nazor' za najbolja umjetnička ostvarenja u Republici Hrvatskoj

DAMIR KRAJAC/HANZA MEDIA

ma onima koje u današnje vrijeme relativiziraju sustav vrijednosti i preispitivanje umjetničkih kanona".

Ovogodišnji laureati za životno djelo su **Andriana**

Škunca za područje književnosti, *professor emeritus* **Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu**, maestro **Valter Dešpalj** za područje glazbe, glumica **Vera Zima** za područje

filma, za likovne i primijenjene umjetnosti nagrada za životno djelo pripala je dizajneru **Mihajlu Arsovskom**, za kazališne umjetnosti glumici **Heleni Buljan**, a arhitektu

Ivanu Čižmeku za područje arhitekture i urbanizma.

U kategoriji godišnjih nagrada "Vladimir Nazor" za književnost nagradena je docentica **Maša Kolanović** s



Docentica **Maša Kolanović** dobitnica je nagrade za književnost

DAMIR KRAJAC/HANZA MEDIA



Red. prof. art. **Marijana Vodopija** dobitnica je nagrade u kategoriji likovnih i primijenjenih umjetnosti

DAMIR KRAJAC/HANZA MEDIA

Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za zbirku priča "Poštovani kukci i druge jezive priče", **Ivan Repušić** za koncert "Fuoco di gioia" s Orkestrom Münchenskog radija i Zborom Bavarskog radija, koji je održan u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu u ciklusu Lisinski subotom. Nagrada za filmsku umjetnost pripala je **Dani Budisavljević** za režiju filma "Dnevnik Diane Budisavljević", a za likovne i primijenjene umjetnosti **Mirjani Vodopija**, redovitoj profesorici Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu za samostalnu izložbu "Lutajući krajolik" u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu. U kategoriji kazališne umjetnosti nagradena je **Jadranka Đokić** za uloge **Nastasje Filipovne** u predstavi "Idiot" i **Maše** u predstavi "Tri sestree" u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, dok je u kategoriji arhitekture i urbanizma nagradu dobio **Studio 3LHD** za projekt "Urania".

RUJAN U SVEUČILIŠNOJ GALERIJ 'VASKO LIPOVAC'

Novi ciklus vizualne umjetnice Ane Vivode

PIŠE:
HELENA TRZE JAKELIĆ

Rujan u Sveučilišnoj galeriji donosi zanimljivu izložbu suvremene hrvatske vizualne umjetnice Ane Vivode koja će se predstaviti novim ciklusom radova *Odnosi Uzajamnosti*.

Radovi nastali u 2020. prvi put će biti izloženi upravo u Sveučilišnoj galeriji. Umjetnica će prezentirati radove koji se međusobno organski nadovezuju i tek objedinjenim predstavljanim omogućavaju uvid u različite aspekte autoričina interesa, kao i kritičku valorizaciju rada. Kustosica izložbe je povjesničarka umjetnosti **Marina Petit**, splitskoj javnosti

Umjetnica će prezentirati radove koji se međusobno organski nadovezuju i tek objedinjenim predstavljanim omogućavaju uvid u različite aspekte autoričina interesa, kao i kritičku valorizaciju rada



Odnosi uzajamnosti 2, digitalni tisak, akril, olovka 2019. Relations of Reciprocity 2, digital print, acrylic, pencil, 2019.

poznata kao organizatorica Splitgraphic bijenala.

Ana Vivoda rođena je u Rijeci 1979. godine. Diplomirala je na Odsjeku za likovne umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 2002. godine. Poslijediplomski studij (Project Studies) završila je na Royal University College of Fine Arts u Stockholmu u Švedskoj. Doktorirala je na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu 2013. godine.

Radila je na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, Učiteljskom fakultetu u Rijeci, Odjelu u Gospiću, a trenutačno radi kao izvanredna profesorica na Sveučilištu u Zadru, Odjelu za nastavničke studije u Gospiću. Aktivno je participirala na više umjetničko-

znanstvenih skupova i konferencija u zemlji i inozemstvu te je sudjelovala u organizaciji znanstveno-stručnih skupova na matičnom odjelu.

Članica je Hrvatskog društva likovnih umjetnika Zagreb, a od 2005. do 2010. i Zajednice samostalnih umjetnika Hrvatske. Priredila je više samostalnih izložbi grafike i crteža. Sudjelovala je na brojnim kolektivnim izložbama u zemlji (redovito sudjeluje na Trienalima hrvatske grafike i crteža, izložbama Riječke grafičke škole i slično) te više od stotinu međunarodnih izložbi grafike, crteža i umjetničke knjige u zemlji i inozemstvu.

Dobitnica je brojnih nacionalnih i međunarodnih nagrada i priznanja za umjetnički rad.

IN MEMORIAM: TONKO MAROEVIĆ - AKADEMIK, PROFESSOR EMERITUS, POVJESNIČAR UMJETNOSTI, VELIKAN HRVATSKE KULTURE

Piše:

DRAŽEN MALEŠ

U 79. godini života, u svom domu u Starom Gradu na otoku Hvaru, 11. kolovoza nas je zauvijek napustio Tonko Maroević - istaknuti hrvatski akademik, *professor emeritus*, doktor znanosti, književnik, pjesnik, povjesničar umjetnosti, prevoditelj, publicist i kulturni djelatnik, čijim je odlaskom kulturni i akademski život Hrvatske pretrpio nenadoknadv gubitak.

Redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od 2002. te potpredsjednik Matice hrvatske do 2010. godine, Tonko Maroević je kroz godine svojega rada i angažmana postao nezaobilazan dio hrvatske kulture, a jednako je aktivan ostao i u umirovljeničkim danima, posebno kroz sudjelovanje u različitim književnim događajima, o čemu svjedoči i njegovo predstavljanje knjige u Starom Gradu, samo dan uoči smrti.

„Dok glava radi, noge rade, luksuz je to. A noge su silno važne. Uvijek sam bio malo autoironičan, mogu sebi malo i nasmijati... mudrosti čovjek teži, a da je mudrost dosegno, to valjda samo budala može reći. A da se nešto sedimentiralo... valjda je. Nešto što mi olakšava razumijevanje svijeta pa i prihvaćanje njegovih okrutnih strana. Svijet je težak, ja sam jednim dijelom pobjegao od okrutnosti u svijet svojih bavljenja...“ – govorio je u svojem biografskom intervjuu Jutarnjem listu, objavljenom u ožujku 2018. godine, pokojni akademik Maroević, referirajući se na godine i stil života.

Prebogot opus

Upravo kada govorimo o tom „svijetu njegovih bavljenja“, nemoguće je, a ne osvrnuti se na to koliko je taj svijet uistinu velik. O Maroeviću govore njegova djela te plodovi kulturnog i društvenog rada, a brojne knjige, monografije i studije te općenito prebogot opus, ostali su iza ovog kulturnog autoriteta, čiji će se gubitak za naše društvo u budućnosti ponajviše očitovati kroz izostanak njegove nadahnute riječi posvećene hrvatskoj umjetnosti.

Nedavno preminuli, naš ponajveći intelektualac, podrijetlom je Hvaranin, točnije *Starograjanin*, a rođen je u Splitu 1941. godine, gdje je završio klasičnu gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završio je studij komparativne književnosti i povijesti umjetnosti 1963., a na istom fakultetu, na kojem je od 1965. do 1970. radio kao asistent, 1976. godine je obranio doktorsku disertaciju naslova „Likovna umjetnost u hrvatskoj književnosti od moderne do danas“.

Na zagrebačkom Institutu za povijest umjetnosti, Tonko Maroević je kao znanstveni savjetnik radio od 1970. pa sve do svojega umirovljenja 2011. godine, a tijekom tog razdoblja bavio se istraživanjem suvremene hrvatske umjetnosti, ujedno pišući brojne eseje, likovne i književne kritike.

Pređavao je, između ostalog, na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Akademiji dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Filozofskom fakultetu sveučilišta u Splitu, a u karijeri je radio i kao lektor

Napustio nas je velikan hrvatske kulture



MARIO TODORIĆ/HANZA MEDIA

O Maroeviću govore njegova djela te plodovi kulturnog i društvenog rada, a brojne knjige, pjesme, monografije i studije te općenito prebogot opus, ostali su iza ovog kulturnog autoriteta, čiji će se gubitak za naše društvo u budućnosti ponajviše očitovati kroz izostanak njegove nadahnute riječi posvećene hrvatskoj umjetnosti. Od preminulog akademika iskreno se oprostila čitava hrvatska kulturna, akademska i opće-društvena scena, a posljednji ispraćaj upriličen je na gradskom groblju u Starom Gradu 14. kolovoza.

hrvatskoga jezika na sveučilištima u Milanu i Trstu.

Od 2002. godine bio je redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u okviru Razreda za književnost, a od 2011. bio je dopisni član Slovenke akademije znanosti i umjetnosti te jednako tako Crnogorske akademije nauka i umjetnosti od 2015. godine. Kao član Predsjedništva Matice hrvatske, obavljao je dužnost književnog tajnika (2010.-2014.) te potpredsjednika (2002.-2010.) ove stožerne kulturne institucije.

Iza Tonka Maroevića je nekoliko zbirki pjesama, poput prvih zbirki pjesama u prozi „Primjeri“ iz 1965. te „Sljepo oko“ iz 1969. godine. U daljnjem njegovu stvaralaštvu ističu se i zbirke „Motiv Genoveve“ (1986.), „Trag ro-

ga, ne bez vraga“ (1987.), „Četveroručno“ (1992.), „Sonetna struka“ (1992.), „Black & Light: versi od prigode“ (1995.) te „Redak mulja, redak pjene“ (2013.). Odabrane pjesme izdane od 1965. godine, Maroević je 2009. objavio u zbirki pjesama „Drlje i kamenje“.

Svoje eseje, kritike i prikaze kompilirao je u više knjiga, kroz koje se bavio suvremenim hrvatskim pjesništvom, starijom hrvatskom književnošću te talijanističkom problematikom, pri čemu se ističu djela „Dike ter hvaljenja“ (1986.), „Zrcalo adrijansko: obilježja hrvatsko-talijanskog jezičnog dijaloga“ (1989.), „Klik! trenutni snimci hrvatskog pjesništva“ (1998.), „Pohvala pokudi“ (1998.), „Družba da mi je: domaći književni portreti“ (2008.) i „Skladište mješte skla-

da“ (2010.).

Autor je i dvaju antologija hrvatskoga pjesništva, „Uskličnici: četvrt stoljeća hrvatskoga pjesništva: 1971. - 1995.“, objavljena je 1996. godine, a „Svjetlaci: Hrvatsko pjesništvo trećega poraća (1996 - 2019)“, objavljena je prošle, 2019. godine. Kroz dva se dijela posvetio i katalonskom pjesništvu, kroz djela „Bikova Koža – mala antologija katalonskog modernog pjesništva“ (1987.) i „Riječi za jedan lapidarij – novije katalonsko pjesništvo“ (2018.).

Istraživao je suvremenu hrvatsku likovnu umjetnost te objavljivao likovne kritike i rasprave u stručnim časopisima i periodičnom tisku, a pisao je i predgovore katalozima i grafičkim mapama, od kojih je mnoge probrao u knjizi „Sli-

kanje i slikama predgovaranje: pisani portreti“ (2006.). U njegovom stvaralaštvu ističu se i monografije posvećene Nives Kavurić-Kurtović (1986.), Zlatku Kauzlarić Ataću (1996.), Vojinu Bakiću (1998.), Antunu Zuppi (2000.) te Antunu Babiću (2002.).

U knjizi „Onaivi i autsajderskoj umjetnosti. Kritike, eseji i studije“ objavljenj 2013. godine, sabrao je svoje članke o naivnoj umjetnosti, koje je pisao od 1968. do 2012. godine.

Prevodio je s nekoliko jezika, od čega se ističu djela Dantea, F. Petrarce, G. Cavalcantia, F. García Lorca, G. Mascionia, G. Papinija, R. Queneaua, L. Sciascia i drugih, a o iskustvu prevodenja Jorgea Luisa Borgea napisao je knjigu „Borgesov čitatelj: Portreti i prikazi“ (2005.).

Putujući promotor hrvatske kulture

Tijekom svoje bogate karijere i stvaralaštva, akademik Tonko Maroević dobio je brojne nagrade, poput nagrade „Vladimir Nazor“ za životno djelo 2013. godine, dok je za svoje pjesništvo 2018. nagrađen „Goranovim vijencem“. Nagradom „Radovan Ivančević“ za životno djelo, priznanje mu je odao i Društvo povjesničara umjetnosti 2012. godine, a između ostalog, dodijeljene su mu i plaketa „Dobro jutro more“ s pjesničkih susreta u Podstrani 2011., nagrada „Tin Ujević“ za zbirku pjesama „Trag roga

ne bez vraga“ (1988.) te nagrada „Poeta oliveatus“ na manifestaciji „Croatia rediviva: Ča, Kaj, Što – baštinski dani“ 1997.

Od preminulog akademika iskreno se oprostila čitava hrvatska kulturna, akademska i opće-društvena scena, a posljednji ispraćaj upriličen je na gradskom groblju u Starom Gradu 14. kolovoza. Na vječni je počinak ovaj doajen hrvatske kulture ispraćen uz pjesme „Sutra će te ponit“, „Krist na žalu“ i „Fala“, u izvedbi „Faroskih kantadura“, nakon čega je u crkvi Sv. Stjepana održana misa za dušnu.

„On je bio putujući promotor vrijednosti hrvatske umjetnosti i kulture, ni jedan takav primjer u novijoj hrvatskoj povijesti nije zabilježen. Ponosni smo što je bio naš član te se kao takav neobično zalagao za komplementarnost znanosti i umjetnosti. Njegov autoritet izvire iz uravnoteženosti umjetničke i znanstvene komponente. Bio je Europejac, Mediteranac, Dalmatinac, *Starograjanin*, a sad se vraća u svoj raj, u svoju postojbinu, u svoju sigurnu luku.“

Za njim u Akademiji posebno žaluje grupa hvarskih akademika začeta još sa Grgom Novakom, a Tonko Maroević nam je bio apsolutni simbol. – prenijela je Slobodna Dalmacija riječi predsjednika HAZU-a, akademika Velimira Neidhardta, s posljednjeg ispraćaja Tonka Maroevića.



Posljednji ispraćaj akademika Tonka Maroevića na Gradskom groblju u Starom Gradu

ANITE ČIŽMIĆ/HANZA MEDIA

KNJIGA PROF. ŠIME PILIĆA: OSJEČKE SOCIOLOŠKE TEME

Vrijedan doprinos boljem razumijevanju tranzicije hrvatskog društva

Knjiga predstavlja originalan doprinos hrvatskoj sociologiji, ali i društvenim znanostima u cjelini. Crvena nit koja se provlači predstavlja bogato sociološko iskustvo i znanje autora koji prikupljene podatke čini životnim i stavlja ih u jasan teorijski kontekst, potičući čitatelja na sociološku refleksiju

Piše:
VELIMIR KARABUVA

Knjiga *Osječke sociološke teme* prof. Šime Pilića, redovitog profesora Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, komponirana je od pet poglavlja. Tematske cjeline navedenih poglavlja prethodno su ne samo objavljene nego i izgovorene u Osijeku, u vidu priopćenja na znanstvenim, bilo domaćim ili međunarodnim skupovima, a u organizaciji fakulteta Sveučilišta "Josipa Jurja Strossmayera" u Osijeku.

Jedno od pet poglavlja, *Regrutiranje srednjoškolskih profesora u postsocijalističkoj Hrvatskoj* nije formalno izgovoreno na znanstvenom skupu ni objavljeno u zborniku radova sa znanstvenog skupa, već je objavljeno u osječkom časopisu *Život i škola*. Prema tome, sve su *Osječke sociološke teme* u ovoj knjizi prvi put objavljene u Osijeku.

U poglavlju *Seljani dviju regija o životu i tradiciji na selu* donose se empirijski rezultati i kompariranja dviju regija, tj. Dalmacije i Slavonije. Pored definicije što je regija, selo, tradicija, tu se još nalaze i zanimljivi sadržaji vezani uz život na selu između poljoprivrede i procesa približavanja gradu, kao i stavovi seljana o elementima tradicije u radu i životu na selu. Istraživanja su pokazala da se i danas nastavlja trend napuštanja sela i poljoprivrede, tako da je sve manje nositelja tradicije na selu, kao što je sve manje i stanovništva uopće u ruralnim prostorima Hrvatske.

Nasljeđe i razvoj

U drugom poglavlju *Nasljeđe i razvoj: jučer i danas* autor pokušava ukratko naznačiti kakav je bio razvoj hrvatskog društva u prošlosti u drugoj polovici 20. stoljeća, a kakav je danas, tj. u posljednjim desetljećima u globalizirajućem svijetu. Ilustrirajući nalaze o nasljeđu i razvoju hrvatskog društva donose se i dva primjera o navedenoj problematiki. Takvih primjera ima više. Autor navodi primjer IPK Osijek koji je zapošljavao gotovo 15 000 zaposlenika, a od čega je malo što ostalo. Navodi i najnoviji primjer u gospodarskoj grani brodogradnje, gdje brodogradilište "Uljanik" u Puli, nakon gotovo stoljeća i pol, manje-više, uspješnog poslovanja, odlazi u stečaj.

U odjeljku 4.5. drugog po-



glavlja donosi se nekoliko zanimljivih činjenica vezanih uz nekoliko egzaktnih podataka o broju nezaposlenih i zaposlenih u Hrvatskoj. Broj nezaposlenih u 2008. godini bio je 255.491., a 2018. godine 177.973. Broj zaposlenih u 2008. bio je 1.536.1666., a 2018. godine 1.430.273. Prema tome, u navedenom desetljeću je 105.893 manje zaposlenih i to je negativan rast od 6,9%, unatoč tome što je nezaposlenost smanjena za više od 77 000. U prilogu stoji kako negativan rast zaposlenosti u navedenom razdoblju imaju sve županije u Republici Hrvatskoj, izuzevši Zadarske županije i grada Zagreba.

U ovom poglavlju autor do-

nosi i vrlo zanimljiv podatak glavnog ekonomskog nalitičara Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD), prof. dr. sc. Sergeja Gurijeva, na temu o promjenama u svijetu rada, kao i na problem starenja stanovništva s kojim se suočava Europska unija. U tom kontekstu, za Hrvatsku se može reći da ima tri velika problema: (1) stanovništvo je sve starije, (2) emigracija, tj. iseljavanje radno sposobnog stanovništva uzima maha, (3) hrvatski su građani, u prosjeku, slabijeg zdravlja nego stanovništvo razvijenih zapadnih zemalja, tj. "starih" članica Europske unije.

Treće poglavlje *Sudbina ljudi i otvorenih granica* bavi se problematikom emigracijskih kretanja iz Hrvatske u europskom kontekstu, s posebnim osvrtom na iseljavanje iz Slavonije. Autor navodi da je u prvom i drugom desetljeću 21. stoljeća došlo do migracijskih kretanja takvih razmjera da je to s punim opravdanjem nazvano „stoljeće migracija“. Tako u „stoljeću migracija“, u države Europske unije, ilegalno ušli, prema procjenama oko 400 000 migranata godišnje. U tom poglavlju nalaze se važni sadržaji vezani uz temeljne pojmove o otvorenoj i zatvorenoj granici kao i o sudbinama tih

migranata. Autor iznosi i podatak Svjetske banke, koja predviđa da će se u sljedećih desetak godina pojaviti više od 100 milijuna tzv. klimatskih izbjeglica, tj. onih koji će se pomjerati uslijed velikih primjena klime i njezinih posljedica. No, to se može spriječiti ukoliko se na ovoj jedinici (našoj) planeti pravovremeno poduzmu odgovarajuće mjere.

Drugi dio knjige sadrži sljedeća poglavlja: *Vrednovanje odnosa nastavnik-učenik sa stajališta učenika i Regrutiranje srednjoškolskih profesora u postsocijalističkoj Hrvatskoj*.

Autor posebnu pozornost poklanja odgojno-obrazovnom sustavu kao cjelini, a o navedenoj temi ističe određene važne činjenice. Drugim riječima, ako sociolozi obrazovnog sustava promatraju odnose u razrednom odjelu i u školi u interakcionističkoj perspektivi ili u kojoj drugoj, činjenice govore da će se odnosima nastavnik-učenik, i obratno, povećavati sve veća pažnja u istraživanjima. Time se u svijetu sve više bavi mikrosociologija, odnosno „nova sociologija obrazovanja“.

I prema Nacionalnoj strategiji za pravo djece (od 2014. do 2020. godine) danas se u Hrvatskoj predviđa cilj povećanja sudjelovanja djece u procesima odluka od interesa za njihov odgoj i obrazovanje. Kad je riječ o vrednovanju odnosa nastavnik-učenik, autor ističe, kako se i u Hrvatskoj sve više vode diskusije o tome što će školi demokracija, a što će demokracija škole.

Socioobrazovno podrijetlo srednjoškolskih profesora u postsocijalističkoj Hrvatskoj, o čemu govori peto poglavlje u ovoj knjizi, istraživano je i u drugim dimenzijama. Tu se

nalaze rezultati istraživanja o socijalnom podrijetlu i karijernoj mobilnosti nastavnika, o društvenom ugledu profesije, učitelju u tranzicijskom društvu, o međugeneracijskoj i unutargeneracijskoj pokretljivosti (mobilnosti) nastavnika, o obrascima društvenosti u eri informatičke tehnologije te o tome tko su prijatelji nastavnika (po obrazovnoj i profesionalnoj kulturi).

Paradoks obrazovanja

Autor ističe kako se danas u hrvatskom društvu javlja paradoks obrazovanja. Sve je manje učenika (u novije vrijeme i studenata), a sve više nastavnika. Takav je omjer pedagoški poželjan, ako se promatraju učinci nastave (rad u manjim grupama). No, tu se može postaviti pitanje sa stajališta ekonomike društvenih djelatnosti, posebno ekonomike obrazovanja. Takva istraživanja, ističe autor, danas u našoj zemlji upravo nedostaju.

Recenzenti ove knjige, dr. sc. Antun Šundalić (redoviti profesor u trajnom zvanju) i dr. sc. Željko Pavić (izvanredni profesor) pohvalili su knjigu i istaknuli njenu veliku vrijednost. Šundalić smatra da je knjiga izvorna, kako svojom tematikom, tako i autorovim pristupom. Navodi da autor ukazuje na aktualne probleme hrvatskog društva koji su isprepleteni u samoj mijeni društva i društvenog razvoja u cjelini. Probleme analizira kroz aktualne procese deruralizacije i detradicionalizacije, kroz istraživanje regionalnih razlika i uvjetovanosti promjena, kroz učinke utjecaja globalnih integracijskih procesa na otvaranje hrvatskog društva i migracijske promjene. Knjiga *Osječke sociološke teme* vrijedan je doprinos boljem razumijevanju tranzicije hrvatskog društva.

Pavić smatra da knjiga predstavlja originalan doprinos hrvatskoj sociologiji, ali i društvenim znanostima u cjelini. Ističe kako se crvena nit koja se provlači knjigom predstavlja bogato sociološko iskustvo i znanje autora koji prikupljene podatke čini životnim i stavlja ih u jasan teorijski kontekst, potičući čitatelja na sociološku refleksiju. Ističe da se knjiga čita lako, ali i s osjećajem da se bavi onim temama o kojima ovisi daljnji društveni razvoj, a možda i demografski i kulturni opstanak hrvatskog društva.

“

Knjiga se čita lako, ali i s osjećajem da se bavi onim temama o kojima ovisi daljnji društveni razvoj, a možda i demografski i kulturni opstanak hrvatskog društva

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta



Jasnica Garašić

izabrana u znan.-nast. zvanje redovite profesorice – trajno, društvene znanosti, polje pravo, grana građansko pravo i građansko procesno pravo



Ante Crnčević

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području humanističkih znanosti, polje teologija



Zrinka Erent Sunko

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području društvenih znanosti, polje pravo, grana povijest prava i države



Marija Jelušić

izabrana u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana pedijatrija



Zlatko Karač

izabran u znan.-nast. zv. red. prof. teh. znan. polje arhitektura i urbanizam, grana urban. i prost. plan./povijest i teorija arhitekture i zaštita graditeljskog naslijeđa



Valentina Kirinić

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području društvenih znanosti, polje informacijske i komunikacijske znanosti



Marina Klačmer Čalopa

izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području društvenih znanosti, polje ekonomija



Ivan Novak

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje ekonomija

Osijek



Martina Skenderović Babojelić

izabrana u znan.-nast. zvanje red. prof. podr. biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda



Mladen Zrinjski

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje geodezija



Krešimir Burazin

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području prirodnih znanosti, polje matematika

Split



Silvio Mihaljević

izabran u znan.-nast. zvanje red. prof. – prvi izbor u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke med. znanosti, grana interna med.



Danica Bakotić

izabrana je u znan.-nast.zvanje red. prof. područje društvenih znan., polje ekonomija, grana organizacija i menadžment

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Zagreb, Horvátovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 82. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ za izbor

- u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanredni profesor iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, grana matematička analiza, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj;
 - u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanredni profesor iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, grana numerička matematika, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj;
 - u suradničko zvanje i na radno mjesto **poslijedoktorand** iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, grana primijenjena matematika i matematičko modeliranje i grana matematička analiza, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj;
 - u suradničko zvanje i na radno mjesto **asistent** iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj.
- Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Pristupnici za točku 1. natječaja ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=826492cf-f9d3-4dc7-9ba9-647ce1177e4f>
Pristupnici za točku 2. natječaja ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=579da6d5-5d13-4723-af89-f077c5c51c11>
Pristupnici za točke 3. i 4. natječaja ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju na adresu: Prirodoslovno-matematički fakultet, Matematički odsjek, Zagreb, Bijenička 30.
Rok za podnošenje prijave na sve točke natječaja je 30 dana po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama".
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

Klasa: 112-01/20-01/20

Urbroj: 380-040/040-20-1 od 28. VII. 2020. (3759)

Na temelju članka 13. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, raspisuje se javni

NATJEČAJ

za izbor na radno mjesto I. vrste u znanstvenom zvanju – znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, u znanstvenom području: prirodne znanosti, u znanstvenom polju: biologija, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Centru za istraživanje i prijenos znanja u biotehnologiji (CIPZB) Sveučilišta u Zagrebu, jedan izvršitelj (m/ž).

Pristupnici moraju ispunjavati uvjete za izbor na znanstveno radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, 123/03, 198/03 (Uredba), 105/04, 174/04, 2/07 – OUSRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 – ORUSRH, 60/15 – OUSRH i 131/17.) i Pravilnikom o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (Narodne novine, br. 28/2017) i Statutom Sveučilišta u Zagrebu.

Obvezni stručni uvjeti:

– najmanje pet godina u zvanju i na radnom mjestu znanstvenog savjetnika u znanstvenom području: prirodne znanosti, u znanstvenom polju: biologija.

Prednost:

– znanstveni i stručni rad u području vakcinologije, virusologije, imunologije, biotehnologije bioloških lijekova, toksinologije

– dobro poznavanje principa rada u okruženju dobre proizvodne/laboratorijske prakse

– iskustvo u radu s kulturama animalnih stanica i tkiva, u radu s pokusnim životinjama i u radu s molekularno-biološkim, biokemijskim i imunokemijskim metodama

– obavljen izbor u znanstveno zvanje u području prirodnih znanosti, polje biologija

– priznanja/nagrade u istraživačkom radu, objavljeni radovi, izlaganja radova na znanstvenim konferencijama.

Cjelovit tekst ovog natječaja objavljen je na mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu, <http://www.unizg.hr/o-sveucilistu/dokumenti-i-javnost-informacija/natjecaji/rektorat-natjecaji/>.

Podnošenjem prijave na natječaj, pristupnici natječaja suglasni su da Sveučilište u Zagrebu kao voditelj zbirke osobnih podataka može prikupljati, koristiti se i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka sukladno odredbama Opće Uredbe EU-a 2016/679 i Zakonom o provedbi opće uredbe o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine broj 42/2018).

Rok za podnošenje prijave je 30 dana od objave natječaja u Narodnim novinama.

Prijave na natječaj s traženom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Sveučilište u Zagrebu, Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, s naznakom: »Prijava na natječaj«.

O rezultatima natječaja pristupnici bit će obaviješteni.

Potpunom prijavom smatra se prijava koja sadrži sve podatke i priloge navedene u ovom natječaju.

Pristupnikom prijavljenim na natječaj smatrat će se samo osoba koja podnese pravovremenu i potpunu prijavu sa svim priložima te ispunjava formalne uvjete iz natječaja. Nepotpune i nepravovremene prijave neće se razmatrati niti će se podnosiocima nepotpunih prijava pozvati na dopunu prijave.

Sveučilište u Zagrebu pridržava pravo, djelomično ili u cijelosti, u svako vrijeme poništiti natječaj.

universitas

impressum ♦ **universitas** ♦ hrvatske sveučilišne novine

♦ **redakcija** ♦ Dražen Maleš ♦ Tatjana Klarić Beneta ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Gordana Alfrević ♦ **nakladnički savjet** ♦ prof. Ante Čović, predsjednik

♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Čurić ♦ prof. Mislav Grgić ♦ Red. prof. Kažimir Hraste ♦ prof. Mirjana Matijević Sokol ♦ prof. Vesna Barić-Punda

♦ **fotografije** ♦ Hanza Media ♦ **glavna urednica** ♦ Mila Puljiz ♦ **zamjenik glavne urednice** ♦ Ivan Perkov

♦ **nakladnici** ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu ♦ **za nakladnike** ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Damir Boras, rektori

♦ **adresa redakcije** ♦ Ruđera Boškovića 31, 21000 Split ♦ telefon 021491678

♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas ♦ www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas